

PROGRAMTANTERV

ÉLETPÁLYA-ÉPÍTÉS

„A” PROGRAMCSOMAG 7-12 ÉVFOLYAM

7. ÉVFOLYAM

MŰVELTSÉGTERÜLETI KAPCSOLÓDÁSOK

Témakörök/fejezetek		Kapcsolódó műveltségterület	Javasolt	
			óra-szám	modul-szám
1.	Életmód – gondolkodásmód	Ember és társadalom	6	2
2.	Társadalmi normák–társadalmi szerepek		8	2
3.	Munkavállalók–munkahelyek		9	3
4.	Mozgások	Ember a természetben	7	5
5.	Tudománytörténet		9	2
6.	Alkálifémek és alkáli földfémek		6	2
7.	Az élő világ		11	3
8.	A fejlődés pólusai a fejlődő világban	Földünk és környezetünk	4	1
9.	Európa természetföldrajza, és gazdasági-társadalmi kihatásai		5	1
10.	Kontinensek természeti, gazdasági földrajzának összehasonlítása		2	1
11.	A hangok világa	Művészetek	7	4
12.	Mit látunk?		3	2
13.	Kép-zelet		2	1
14.	A megismerés		2	2
15.	A személyes testkultúra megalapozása	Testnevelés és sport	5	2
16.	A versenyszellem a küzdőképesség és az önfegyelem		8	2
17.	Szerepek és kommunikáció a csapatjátékokban		2	1
18.	Ember és munkája	Osztályfőnöki & Életvitel és gyakorlati ismeretek	2	1
19.	Pályaismeret		6	3
20.	Önismeret – pályaalakalmasság - pályaválasztás		4	2
Összesen:			108	42

TARTALOMVÁZLAT

1. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>		Életmód – gondolkodásmód	
	<i>Ajánlott óraszám</i>		6	
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>		Összehasonlítás. A sokféleség, a másság értelmezése és elfogadása	
	<i>Önmeghatározás</i>		Együttműködési készség. Munkamegosztás, önellenőrzés	
	<i>Önbemutató</i>		Szóbeli és írásbeli szövegalkotás. Lényegkiemelés, Prezentáció	
	<i>Stratégiaalkotás</i>		Célmeghatározás, a tevékenység ütemezése	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>		Információkezelés: Adatkezelés: adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, információalkotás és átadás,	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK			<ul style="list-style-type: none"> – Esettanulmányok, filmrészletek csoportos feldolgozása – Bemutatók, kiselőadások – Szimulációs játékok – Tréningek – Tervezés és gyakorlati tevékenység 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> – Bevezetéképpen direkt készségfejlesztő gyakorlatok és játékok A divat társadalomtörténete – Az öltözködéshez kapcsolódó társadalmi tevékenységek – Az öltözködéssel kapcsolatos tervezői és kivitelezői munka 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Együttélés – együttműködés – közvetlen készségfejlesztő modul	3 óra
			2. A ruha teszi az embert: az öltözködés társadalomtörténete.	3 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFÓKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó keresztantertvi modulok</i>		Életvitel és gyakorlati ismeretek Osztályfőnöki	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Magyar nyelv és irodalom, Művészet	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – Aktív kiscsoportos együttműködés – Ismertetés, bemutatás – Összehasonlító elemzés készítése – Gyakorlati tevékenység, „munkatapasztalat” – Önálló produkció készítése 	

2. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>		Társadalmi normák - Társadalmi szerepek	
	<i>Ajánlott óraszám</i>		8	
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>		A másság elfogadása, összehasonlítás, decentralálás (mások szempontjainak érzékelése)	
	<i>Önmeghatározás</i>		Szerep- és pozíciómeghatározás , helyzetelemek: körülmények, magán és publikus helyzetek, szabálykövetés, együttműködés	
	<i>Önbemutató</i>		Önérdék-érvényesítés, megnyilvánulási igény	
	<i>Stratégiaalkotás</i>		A tevékenységek tartalmának tervezése. A haladás módjának meghatározása	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>		Adatok közötti viszony felfedezése, lényegkiemelés	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK			<ul style="list-style-type: none"> - Esettanulmányok, filmrészletek csoportos feldolgozása - Bemutatók, kiselőadások - Szimulációs játékok 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> - A társadalmi szabályok fogalma és tartalma - Hagyományok és szokások kultúrtörténete - A szocializáció fogalma és tartalma - A szerep fogalma és tartalma - Szereptípusok - Gyermek és felnőtt szerepek a múltban 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Társadalmi szokások – társadalmi beilleszkedés	4 óra
			2. Gyerek és felnőtt szerepek a múltban és jelenben	4 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFÓKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszt-tantervi modulok</i>		Életvitel és gyakorlati ismeretek , Művészet, osztályfőnöki	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Földünk és környezetünk Magyar nyelv és irodalom	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> - Aktív kiscsoportos együttműködés - Ismertetés, bemutatás - Összehasonlító elemzés készítése 	

3. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>		Munkavállalók - Munkahelyek	
	<i>Ajánlott óraszám</i>		9	
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>		A másság elfogadása, összehasonlítás, decentralálás (mások szempontjainak érzékelése)	
	<i>Önmeghatározás</i>		Munkamegosztás, együttműködés, saját teljesítőképesség becslése	
	<i>Önbemutató</i>		Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró szövegtípusokban	
	<i>Stratégiaalkotás</i>		Tervezés: tervkészítés elemei, módja	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>		Adatgyűjtés, adatok közötti viszony felfedezése, lényegkiemelés, az összefüggések felismerése, elemzés, értékelés, szükség esetén tervmódosítás	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK			<ul style="list-style-type: none"> – Esettanulmányok, filmrészletek csoportos feldolgozása – Bemutatók, kiselőadások – Szimulációs játékok – Tréningek – Tervezés és gyakorlati tevékenység 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> – A munkamegosztás fogalma és tartalmi – A munkamegosztás történelmi formái – Munkaeszközök, szakmák, munkahelyek – Vállalkozói típusok 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. A társadalmi munkamegosztás	3 óra
			2. Az öltözködéssel kapcsolatos eszközök, szakmák, munkahelyek	3 óra
			3. Vállalkozók a múltban és jelenben	3 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFÓKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Életvitel és gyakorlati ismeretek Művészet	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Földünk és környezetünk Magyar nyelv és irodalom	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – Aktív kiscsoportos együttműködés – Ismertetés, bemutatás – Összehasonlító elemzés készítése – Gyakorlati tevékenység, „munkatapasztalat” – Önálló produkció készítése 	

4. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>		Mozgások		
	<i>A feldolgozáshoz ajánlott óraszám</i>		7		
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>		Az egyenes vonalú mozgások megismerése, vizsgálata, sajátélmény, kísérlet segítségével, a bolygómozgások megismerése.		
	<i>Önmeghatározás</i>		Normakövetés, kooperáció, alkalmazkodás		
	<i>Önbemutató</i>		Szóbeli és írásbeli szövegalkotás, megnyilvánulási igény, prezentáció		
	<i>Stratégiaalkotás</i>		Célmeghatározás, a tevékenység tartalmának tervezése, tevékenység ütemezése		
	<i>Stratégia megvalósítása</i>		Információkezelés: adatgyűjtés, adatok közötti viszonyok megteremtése		
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK			<ul style="list-style-type: none"> – Elméleti háttér elsajátítása; – Kísérlettervezés csoportban; – Kísérletezés, kísérletelemzés csoportban – Az eredmények prezentálása – Drámajáték 		
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> – Egyenes vonalú, egyenletes mozgás – Bolygómozgások 		
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Hely, mozgás, idő		1 óra
			2. Egyenletes mozgások		1 óra
			3. Mozgások mérése		1 óra
			4. A kísérletek tapasztalatai: út–idő grafikon		1 óra
			5. Bolygómozgások		3 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Matematika: számítások		
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Technika és életvitel, Magyar nyelv és irodalom		
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – Aktív részvétel a csoport munkájában – Az önálló feladatok pontos elvégzése – Jegyzetkészítés – Részvétel a drámajátékban 		

5. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>		Tudománytörténet	
	<i>A feldolgozáshoz ajánlott óraszám</i>		9	
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>		A fizikatörténet legnagyobb magyar tudósai és a kémia korszakformáló személyiségei.	
	<i>Önmeghatározás</i>		Helyzetelemzés, szerep és pozíció meghatározás, önellenőrzés, saját teljesítőképesség becslése, kudarctűrés, kitartás, kooperáció	
	<i>Önbemutató</i>		Szóbeli és írásbeli szövegalkotás, megnyilvánulási igény, önismeret	
	<i>Stratégiaalkotás</i>		Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás, és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezés	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>		Adatgyűjtés (tapasztalatgyűjtés), adatkezelés: adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, feltételek és viszonyok összefüggése, információalkotás és átadás, lényegkiemelés, koherenciateremtés, az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK			<ul style="list-style-type: none"> – Kiosztott informáló szövegek feldolgozása csoportmunkában. – Életrajzokból lényegkiemelés, korabeli nyelvezetű tudományos leírások értelmezése. – Hiányzó „láncszemek” (adatok) keresése interneten. – Képgyűjtemény összeállítása arcképek, korabeli kísérleti eszközök, laboratóriumok. 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> – A magyar természettudósok, fizikusok szerepe a magyar tudományba fejlődésben és világ tudományában. – Az alapvető kémiai ismeretek fejlődéstörténete, a kémiatörténet kiemelkedő személyiségei: görög természetfilozófusok – Atomelméletek, Dalton, Rutherford, Lavoisier, Mengyelejev – Önálló és csoportos gyűjtőmunka; 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. A fizika nagy magyarjai	3 óra
			2. Tudománytörténet (kémia)	6 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐ-)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom	

KUSZ-VÁLTÁS)	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	Ember és társadalom Magyar nyelv és irodalom, Technika és életvitel,
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – Pontos önálló munka – Aktív részvétel a csoport munkájában – Prezentáció készítés, bemutatás – Az új ismeretek rögzítése

6. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Alkálifémek és alkáli földfémek		
	<i>A feldolgozáshoz ajánlott óraszám</i>	6		
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A periódusos rendszer használata, az atomszerkezeti ismeretek felhasználásával az ionképződést, ionvegyületek kialakulásának értelmezése.		
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás, kooperáció, cél és feladat-ismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség.		
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás közlő, elbeszélő, leíró, szövegtípusokban.		
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás, és a haladás módjának meghatározása. Céltudatosság, pontosság, időérzék.		
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Az önállóság igénye, kíváncsiság, okkeresés igénye		
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Új információk keresése írott forrásokban és az interneten, az információ feldolgozása kis csoportban. Tanári kísérlet megfigyelése, értelmezése csoportmunkában. Tanulókísérlet párban, csoportban, a megfigyelések rögzítése, értelmezése, prezentálása. 		
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		<ul style="list-style-type: none"> – A periódusos rendszer felépítése – Az alkálifémek és alkáliföldfémek atomszerkezete – Az alkálifémek és alkáliföldfémek ionvegyületeinek részletes elemzése (ion, ionvegyület, ionképlet, anyagszerkezeti ismeretek, vízben való oldhatóság, vizes oldat kémhatása, a vegyületek gyakorlati felhasználása) 		
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Alkálifémek és alkáliföldfémek a periódusos rendszerben	2 óra
			2. Alkálifémek és alkáliföldfémek ionvegyületei	4 óra
ALTERNATÍV MEGOL-	<i>Kapcsolódó kapcsolatok</i>	Matematika: számítások, informatika: az információkezelés informatikai eszközei		

DÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>tervi modulok</i> <i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	Matematika
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – Aktív egyéni munka; – Aktív csoportos munka; – Bemutató elkészítése; – Látottak, hallottak rögzítése; – Jegyzőkönyv

7. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Az élő világ
	<i>A feldolgozáshoz ajánlott óraszám</i>	11 óra
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A tudományos ismeretszerzés iránti határozott igény kialakítása. A tudományos ismeretek alkalmazása. Önálló forráshasználat. A számítógépes, illetve multimédiás eszközök használata. A gyűjtés során nyert ismeretek áttekinthető rendezése, a pontos megfogalmazása. kész diagramok, grafikonok adatainak leolvasása, értelmezése. Kész ábrák, rajzok értelmezése.
	<i>Önmeghatározás</i>	Normatudas magatartás:a norma és helyzetismereten alapuló normaválasztás, a helyzetben működő normákhoz való igazodás, vagy azoktól való tudatos eltérés. Helyzetelemzés, a helyzetelemek: körülmények, magán és publikus helyzetek ismerete. A másokhoz való odafordulás igénye, helyzetértékelés igénye, önelemzés igénye
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolópoló szövegtípusokban. Önérdék-érvényesítés. Megnyilvánulási igény
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás, és a haladás módjának meghatározása. Céltudatosság, pontosság, időérzék.
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Adatgyűjtés (tapasztalatgyűjtés). Adatkezelés: adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, információalkotás és átadás. Szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		Adott olvasnivalóból meghatározott szempontok szerinti információk kigyűjtése.

			<p>Az információgyűjtés önálló vagy csoportmunkában történő tervezése, kivitelezése és értékelése.</p> <p>Önálló forráshasználat. A számítógépes, illetve multimédiás eszközök használata. A gyűjtés során nyert ismeretek áttekinthető rendezése, a pontos megfogalmazása. kész diagramok, grafikonok adatainak leolvasása, értelmezése. Kész ábrák, rajzok értelmezése.</p> <p>A gyűjtött információkból következtetések megfogalmazása. Az eredmények prezentálása.</p>		
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<p>Az elsődleges és másodlagos nemi jellegek, a nemi szervek felépítésének és működésének megismerése.</p> <p>A mindennapokban is szükséges gombászati ismeretek.</p> <p>Rovarak megfigyelése, azonosítása</p>		
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óra-szám</i>	Az ember szexualitása		3 óra
			A gombák		4 óra
			Rovarak megfigyelése		4 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés-szövegalkotás		
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Művészetek: rajz Informatika: internethasználat, prezentációkészítés		
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A gyűjtött információ pontos rögzítése. Jegyzőkönyv – Látottak, hallottak rögzítése, jegyzetelés – Aktív egyéni munka; – Aktív csoportos munka; – Kiselőadás, bemutató elkészítése; – A saját és csoport által végzett munka reális értékelése 		

8. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>		A fejlődés pólusai a fejlődő világban	
	<i>A feldolgozáshoz ajánlott óraszám</i>		4 óra	
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>		Átfogó kép kialakítása a fejlődő világ helyzetét kialakító történelmi, társadalmi stb. viszonyokról, a természeti, társadalmi, pénzügyi erőforrásokról, a problémák általános megfogalmazható ismérveiről, kiutakat keresni, esetenként párhuzamokat felfedezni más régiókkal, vagy hazánkkal.	
	<i>Önmeghatározás</i>		Önellenőrzés, standardok, önellenőrzés igénye. Kooperáció, cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat, saját szükségletek és igények kielégítésének késleltetni tudása.	
	<i>Önbemutató</i>		Önismeret, szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban. Önérték-értékesítés. Megnyilvánulási igény.	
	<i>Stratégiaalkotás</i>		Céltudatosság, pontosság, időérzék	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>		Információkezelés: Adatgyűjtés (tapasztalatgyűjtés), adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, információalkotás és átadás, szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés, az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK			<p>Információgyűjtés önállóan és csoportban.</p> <p>Forrásfeldolgozás önállóan és csoportban. Tájékozódás térképen, vaktérképen.</p> <p>Bemutató készítése adott szempontok alapján egyénileg és csoportban.</p> <p>Kiselőadások egyénileg és csoportban</p>	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<p>Afrika természetföldrajza</p> <p>Afrika a terepasztalon</p> <p>Afrika jól elkülönülő természeti, gazdasági fejlettségi területeinek bemutatása</p> <p>Esőerdők, Száhelöv</p> <p>Afrika legsúlyosabb problémái</p>	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. A fejlődés pólusai a fejlődő világban	
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFO-	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom,	
DÁSOK			4 óra	

KUSZ-VÁLTÁS)	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	Ember és társadalom: Gyarmatosítás, társadalmi problémák Ember a természetben: Környezeti problémák Művészetek: Afrikai zene, műalkotások, használati tárgyak
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – A gyűjtött információ pontos rögzítése. Jegyzőkönyv – Látottak, hallottak rögzítése, jegyzetelés – Aktív egyéni munka; – Aktív csoportos munka; – Kiselőadás, bemutató elkészítése; – A saját és csoport által végzett munka reális értékelése

9. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Európa természetföldrajza, és gazdasági-társadalmi kihatásai
	<i>A feldolgozáshoz ajánlott óraszám</i>	5 óra
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	Európa természetföldrajzának és az ebből következő gazdasági-társadalmi következményeinek elemzése, az összefüggések felfedezése.
	<i>Önmeghatározás</i>	Önellenőrzés, standardok, önellenőrzés igénye. Kooperáció, cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat, saját szükségletek és igények kielégítésének késleltetni tudása.
	<i>Önbemutató</i>	Önismeret, szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban. Önérdék-érvényesítés. Megnyilvánulási igény.
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: Adatgyűjtés (tapasztalatgyűjtés), adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, információalkotás és átadás, szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés, az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Információgyűjtés önállóan és csoportban. – Forrásfeldolgozás önállóan és csoportban. Tájékozódás térképen, vaktérképen. – Bemutató készítése adott szempontok alapján egyénileg és csoportban. – Kiselőadások egyénileg és csoportban

ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		<ul style="list-style-type: none"> – Európa természeti adottságai, felszíne, vízrajza – Európa nagytájai – A domborzati adottság és a közlekedés – A gazdaság telepítő tényezői. 				
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 20%;"><i>Cím</i></td> <td style="width: 20%;"><i>Ajánlott óra-szám</i></td> <td style="width: 60%;">1. Európa természetföldrajza, és gazdasági-társadalmi kihatásai</td> <td style="width: 10%; text-align: center;">5 óra</td> </tr> </table>	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óra-szám</i>	1. Európa természetföldrajza, és gazdasági-társadalmi kihatásai	5 óra	
<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óra-szám</i>	1. Európa természetföldrajza, és gazdasági-társadalmi kihatásai	5 óra			
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>	Magyar nyelv és irodalom, matematika				
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	Ember és társadalom: Európa történelme Életvitel és gyakorlati ismeretek				
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – A gyűjtött információ pontos rögzítése. Jegyzőkönyv – Látottak, hallottak rögzítése, jegyzetelés – Aktív egyéni munka; – Aktív csoportos munka; – Kiselőadás, bemutató elkészítése; – A saját és csoport által végzett munka reális értékelése 				

10. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Kontinensek természeti, gazdasági földrajzának összehasonlítása
	<i>A feldolgozáshoz ajánlott óraszám</i>	2 óra
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A kontinensek természeti adottságainak összevetése, a szakkifejezések pontos használata.
	<i>Önmeghatározás</i>	Kooperáció, cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat, saját szükségletek és igények kielégítésének késleltetni tudása.
	<i>Önbemutató</i>	Önismeret, szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatópoló szövegtípusokban. Önérdék-érvényesítés. Megnyilvánulási igény.
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: Adatgyűjtés (tapasztalatgyűjtés), adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, információalkotás és átadás, szó-

		veges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés, az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		– Vaktérkép készítés, grafikonok elemzése, készítése, egyéni és csoportmunkában. Játék, társasjáték készítése a témával kapcsolatban
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		– A kontinensekről eddig tanult ismeretek
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>
		1. Kontinensek természeti, gazdasági földrajzának összehasonlítása
		2 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>	Magyar nyelv és irodalom: szövegértés és szövegalkotás Matematika: grafikonok értelmezése
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	Ember a természetben: a kontinensek élővilága
KÖVETELMÉNYEK		– Aktív egyéni munka; – Aktív csoportos munka; – Bemutató elkészítése; – A saját és csoport által végzett munka reális értékelése

11. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	A hangok világa
	<i>A feldolgozáshoz ajánlott óraszám</i>	7
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A művészetoktatásba beépülő életpálya modulok mindegyike azonos célokat tűz maga elé: 1. A tantárgyi kereteket a lehető legjobban feloldva közelíti meg a témákat, ezzel a szaktudományok által tantárgyakra bontott világ egységének élményét kívánja átélhetővé tenni. 2. Arra törekszik, hogy a diák a művészet eszközeit, módszereit használva új

		<p>4. A modulok mindegyike játékos tevékenységre épül. Az örömteli, kreatív tevékenység mintául szolgál arra, hogy a problémák megoldása gyakran a járatlan úton a leghatékonyabb, a kísérletezés és a játék a legjobb útkereső technikák közé tartoznak. Ez a fajta tevékenység olyan képességeket fejleszt, melyek a munkaerőpiacon igen értékesek.</p> <p>5. A csoportos tevékenységek, a folyamatos együttműködést igénylő játékok fontos életpálya-építési kompetenciákat fejlesztenek. A „csapatjátékos” tulajdonságai minden munkaterületen értékesek.</p>		
	<i>Önmeghatározás</i>	Helyzetelemzés. Helyzetelemek ismerete: körülmények, magán és publikus helyzetek. A másokhoz való odafordulás igénye. Helyzetértékelés igénye. Önelemzés igénye. Kooperáció. A saját teljesítőképeség becslése, kudarcűrűs, kitartás, próbálkozási hajlandóság, küzdőképesség. Tolerancia Alkalmazkodás: A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. A saját és a partner érdekeinek ismerete.		
	<i>Önbemutató</i>	Önismeret. Elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusok ismerete Adott helyzet normáinak ismerete Adott helyzetben a saját pozíció ismerete. Önbemutató céljának ismerete		
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés, tervekészítés elemei, tervekészítés módja, céltudatosság, pontosság, időérzék		
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés, adatkezelés, lényegkiemelés, koherenciateremtés, információ átadás, önállóság igénye, kíváncsiság, okkeresés igénye.		
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Kreatív játék. Információ és adatgyűjtés adott szempontok alapján és önállóan, egyénileg, vagy csoportmunkában. – Saját produktumok, pl. hangfelvételek, saját zene létrehozása, a produktumok bemutatása, prezentálása. – A saját és a társak produktumainak, prezentációinak értékelése 		
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		A hangok és a zene szerepe életünkben, a dalok típusai. Néhány egyszerű, hétköznapi tárgy felhasználásával hangszerkészítés és ezek megszólaltatása. Szép és furcsa hangszerek megismerése. Beszéd szavak nélkül. A hangok mágikus szerepe a mitológiákban, mesékben. A dal szerepe személyes életünkben. Ritmikai, melodikai, dinamikai ismeretek, a munkadal.		
MODULOK (A FEJEZET	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óra-</i>	1. Zajos világ	2 óra

RÉSZEGYSÉGEI)		<i>szám</i>	2. Hang-játék	2 óra
			3. A hangok kifejező ereje	2 óra
			4. Mire való a dal?	1 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó keresztantertvi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: Szövegértés	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Ember és társadalom: Korok zenéje Életvitel és gyakorlati ismertek: Hangszerkészítés Ember a természetben: A hangszerek működése	
<i>KÖVETELMÉNYEK</i>			<ul style="list-style-type: none"> – A diák fogadja el az együttműködés szabályait. Aktívan vegyen részt a foglalkozáson és igyekezzék végrehajtani a feladatokat. A rendelkezésére álló eszközökkel fogalmazza meg véleményét, elvárásait, érzelmeit, benyomásait. – Munkája közben működjön együtt a többiekkel pár- és csoportmunkában. Mutassa be munkája eredményét a csoportnak, számoljon be a megvalósítás menetéről, a nehézségekről és sikerekről. Hallgassa meg mások beszámolóját, vegyen részt a közös értékelésben. – Gondolkodásában, tevékenységében legyen nyitott, hétköznapi ismereteit éppúgy mozgósítsa, mint a más tantárgyak keretében tanultakat. Merjen játszani, kísérletezni. 	

12. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i> <i>A feldolgozáshoz ajánlott óraszám</i>	Mit látunk?
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	<p>A művészetoktatásba beépülő életpálya modulok mindegyike azonos célokat tűz maga elé:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A tantárgyi kereteket a lehető legjobban feloldva közelíti meg a témákat, ezzel a szaktudományok által tantárgyakra bontott világ egységének élményét kívánja átélhetővé tenni. 2. Arra törekszik, hogy a diák a művészet eszközeit, módszereit használva új ismeretekhez jusson önmagáról és a világról. Ezek az ismeretek tudatosabbá, így sikeresebbé tehetik választásait. 3. A művészet eszközkészletét megismerve új önkifejezési, kommunikációs eszközökhöz jut a diák, s ezzel több esélyhez mások megértésére, önmaga hatékony kifejezésére, gondolatai, érzelmei megértésére. A szavakba nem foglalható is kifejezhetővé és a szavakon túli is megérthetővé válik. 4. A modulok mindegyike játékos tevékenységre épül. Az örömteli, kreatív tevékenység mintául szolgál arra, hogy a problémák megoldása gyakran a járhatlan úton a leghatékonyabb, a kísérletezés és a játék a legjobb útkereső technikák közé tartoznak. Ez a fajta tevékenység olyan képességeket fejleszt, melyek a munkaerőpiacon igen értékesek. 5. A csoportos tevékenységek, a folyamatos együttműködést igénylő játékok fontos életpálya-építési kompetenciákat fejlesztenek. A „csapatjátékos” tulajdonságai minden munkaterületen értékesek.
	<i>Önmeghatározás</i>	<p>Helyzetelemzés. Helyzetelemek ismerete: körülmények, magán és publikus helyzetek. A másokhoz való odafordulás igénye. Helyzetértékelés igénye. Önelemzés igénye. Kooperáció. A saját teljesítőképeség becslése, kudarcátírás, kitartás, próbálkozási hajlandóság, küzdőképesség. Tolerancia Alkalmazkodás: A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. A saját és a partner érdekeinek ismerete.</p>
	<i>Önbemutató</i>	<p>Önismeret. Elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusok ismerete Adott helyzet normáinak ismerete Adott helyzetben a saját pozíció ismerete. Önbemutató céljának ismerete</p>

	<i>Stratégiaalkotás</i>		Tervezés, tervkészítés elemei, tervkészítés módja, céltudatosság, pontosság, időérzék	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>		Információkezelés, adatkezelés, lényegkiemelés, koherenciateremtés, információátadás, önállóság igénye, kíváncsiság, okkeresés igénye.	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK			<ul style="list-style-type: none"> – Játékok: látvány és kommunikáció, varázsképek, három dimenziós képek, két kép közti minimális különbségek felismerése. – Feladat: képrejtvények készítése 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> – Optikai csalódások, az optikai csalódásra épített művek. – Vizuális kommunikáció: a nézőpont, a fény-árnyék, a távlat mint a vizuális hatás eleme. – A látvány az orvoslásban: a szintévesztés vizsgálata, egyéb vizsgálatok 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. A látás társadalmi és kulturális meghatározottsága	1 óra
			2. Csalóka látszatok	2 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Matematika: geometria	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Ember és társadalom: A látás társadalmi és kulturális meghatározottsága Ember a természetben: Optika	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A diák fogadja el az együttműködés szabályait. Aktívan vegyen részt a foglalkozáson és igyekezzék végrehajtani a feladatokat. A rendelkezésére álló eszközökkel fogalmazza meg véleményét, elvárásait, érzelmeit, benyomásait. – Munkája közben működjön együtt a többiekkel pár- és csoportmunkában. Mutassa be munkája eredményét a csoportnak, számoljon be a megvalósítás menetéről, a nehézségekről és sikerekről. Hallgassa meg mások beszámolóját, vegyen részt a közös értékelésben. – Gondolkodásában, tevékenységében legyen nyitott, hétköznapi ismereteit éppúgy mozgósítsa, mint a más tantárgyak keretében tanultakat. Merjen játszani, kísérletezni. 	

13. TÉMAKÖR / FEJEZET	Cím <i>A feldolgozáshoz ajánlott óraszám</i>	Kép-zelet
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	<p>A művészetoktatásba beépülő életpálya modulok mindegyike azonos célokat tűz maga elé:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A tantárgyi kereteket a lehető legjobban feloldva közelíti meg a témákat, ezzel a szaktudományok által tantárgyakra bontott világ egységének élményét kívánja átélhetővé tenni. 2. Arra törekszik, hogy a diák a művészet eszközeit, módszereit használva új ismeretekhez jusson önmagáról és a világról. Ezek az ismeretek tudatosabbá, így sikeresebbé tehetik választásait. 3. A művészet eszközkészletét megismerve új önkifejezési, kommunikációs eszközökhöz jut a diák, s ezzel több esélyhez mások megértésére, önmaga hatékony kifejezésére, gondolatai, érzelmei megértetésére. A szavakba nem foglalható is kifejezhetővé és a szavakon túli is megérthetővé válik. 4. A modulok mindegyike játékos tevékenységre épül. Az örömteli, kreatív tevékenység mintául szolgál arra, hogy a problémák megoldása gyakran a járhatlan úton a leghatékonyabb, a kísérletezés és a játék a legjobb útkereső technikák közé tartoznak. Ez a fajta tevékenység olyan képességeket fejleszt, melyek a munkaerőpiacon igen értékesek. 5. A csoportos tevékenységek, a folyamatos együttműködést igénylő játékok fontos életpálya-építési kompetenciákat fejlesztenek. A „csapatjátékos” tulajdonságai minden munkaterületen értékesek.
	<i>Önmeghatározás</i>	<p>Helyzetelemzés. Helyzetelemek ismerete: körülmények, magán és publikus helyzetek. A másokhoz való odafordulás igénye. Helyzetértékelés igénye. Önelemzés igénye. Kooperáció. A saját teljesítőképeség becslése, kudarcátírás, kitartás, próbálkozási hajlandóság, küzdőképesség. Tolerancia Alkalmazkodás: A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. A saját és a partner érdekeinek ismerete.</p>
	<i>Önbemutató</i>	<p>Önismeret. Elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusok ismerete Adott helyzet normáinak ismerete Adott helyzetben a saját pozíció ismerete. Önbemutató céljának ismerete</p>

	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés, tervekészítés elemei, tervekészítés módja, céltudatosság, pontosság, időérzék	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés, adatkezelés, lényegkiemelés, koherenciateremtés, információátadás, önállóság igénye, kíváncsiság, okkeresés igénye.	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		– Asszociációs játékok. Az asszociációk nyomán keletkező képzetek megjelenítése, képben, mozgásban, életképben.	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		– Tárgy- és környezetkultúra: régi, ismeretlen, érdekes tárgyak; – Képzőművészet: művészettörténeti példák a XVII-XIX. századig	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	
		1. Az emberi képalkotás	2 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFÓKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>	Magyar nyelv és irodalom: szövegalkotás	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	Ember és társadalom: A képzelt lények szerepe a hitvilágban, mitológiában, vallásban. Földünk és környezetünk, Ember a természetben: korabeli útleírások: új, vagy képzelt lények leírásai	
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – A diák fogadja el az együttműködés szabályait. Aktívan vegyen részt a foglalkozáson és igyekezzék végrehajtani a feladatokat. A rendelkezésére álló eszközökkel fogalmazza meg véleményét, elvárásait, érzelmeit, benyomásait. – Munkája közben működjön együtt a többiekkel pár- és csoportmunkában. Mutassa be munkája eredményét a csoportnak, számoljon be a megvalósítás menetéről, a nehézségekről és sikerekről. Hallgassa meg mások beszámolóját, vegyen részt a közös értékelésben. – Gondolkodásában, tevékenységében legyen nyitott, hétköznapi ismereteit éppúgy mozgósítsa, mint a más tantárgyak keretében tanultakat. Merjen játszani, kísérletezni. 	

14. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i> <i>A feldolgozáshoz ajánlott óraszám</i>	A megismerés
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	<p>A művészetoktatásba beépülő életpálya modulok mindegyike azonos célokat tűz maga elé:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A tantárgyi kereteket a lehető legjobban feloldva közelíti meg a témákat, ezzel a szaktudományok által tantárgyakra bontott világ egységének élményét kívánja átélhetővé tenni. 2. Arra törekszik, hogy a diák a művészet eszközeit, módszereit használva új ismeretekhez jusson önmagáról és a világról. Ezek az ismeretek tudatosabbá, így sikeresebbé tehetik választásait. 3. A művészet eszközkészletét megismerve új önkifejezési, kommunikációs eszközökhöz jut a diák, s ezzel több esélyhez mások megértésére, önmaga hatékony kifejezésére, gondolatai, érzelmei megértetésére. A szavakba nem foglalható is kifejezhetővé és a szavakon túli is megérthetővé válik. 4. A modulok mindegyike játékos tevékenységre épül. Az örömteli, kreatív tevékenység mintául szolgál arra, hogy a problémák megoldása gyakran a járhatlan úton a leghatékonyabb, a kísérletezés és a játék a legjobb útkereső technikák közé tartoznak. Ez a fajta tevékenység olyan képességeket fejleszt, melyek a munkaerőpiacon igen értékesek. 5. A csoportos tevékenységek, a folyamatos együttműködést igénylő játékok fontos életpálya-építési kompetenciákat fejlesztenek. A „csapatjátékos” tulajdonságai minden munkaterületen értékesek.
	<i>Önmeghatározás</i>	<p>Helyzetelemzés. Helyzetelemek ismerete: körülmények, magán és publikus helyzetek. A másokhoz való odafordulás igénye. Helyzetértékelés igénye. Önelemzés igénye. Kooperáció. A saját teljesítőképesség becslése, kudarcűrész, kitartás, próbálkozási hajlandóság, küzdőképesség. Tolerancia Alkalmazkodás: A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. A saját és a partner érdekeinek ismerete.</p>
	<i>Önbemutató</i>	<p>Önismeret. Elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusok ismerete Adott helyzet normáinak ismerete Adott helyzetben a saját pozíció ismerete. Önbemutató céljának ismerete</p>

	<i>Stratégiaalkotás</i>		Tervezés, tervekészítés elemei, tervekészítés módja, céltudatosság, pontosság, időérzék		
	<i>Stratégia megvalósítása</i>		Információkezelés, adatkezelés, lényegkiemelés, koherenciateremtés, információátadás, önállóság igénye, kíváncsiság, okkeresés igénye.		
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK			<ul style="list-style-type: none"> – A környezet ismert, vagy kevésbé ismert lényeinek, tárgyainak ábrázolása. – A készült művek összevetése egymással és a valósággal. – A valóság és a művészi ábrázolás összevetése. A tudomány és a technika lehetőségeinek bemutatása a valóság ábrázolásban. 		
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> – Az ábrázolás szerepe a megismerésben. Tudományos, technikai és művészi ábrázolás. Az ábrák szerepe mindennapi életünkben, piktogramok, használati utasítások. 		
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Megjelenítés-megismerés		1 óra
			2. A láthatatlan megmutatása		1 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó keresztintertivi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés		
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Ember a természetben: az ábrázolás technikai lehetőségei Életvitel és gyakorlati ismeretek: szerelési feladat ábra alapján.		
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A diák fogadja el az együttműködés szabályait. Aktívan vegyen részt a foglalkozáson és igyekezzék végrehajtani a feladatokat. A rendelkezésére álló eszközökkel fogalmazza meg véleményét, elvárásait, érzelmeit, benyomásait. – Munkája közben működjön együtt a többiekkel pár- és csoportmunkában. Mutassa be munkája eredményét a csoportnak, számoljon be a megvalósítás menetéről, a nehézségekről és sikerekről. Hallgassa meg mások beszámolóját, vegyen részt a közös értékelésben. – Gondolkodásában, tevékenységében legyen nyitott, hétköznapi ismereteit éppúgy mozgósítsa, mint a más tantárgyak keretében tanultakat. Merjen játszani, kísérletezni. 		

15. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>		A személyes testkultúra megalapozása	
	<i>A feldolgozáshoz ajánlott óraszám</i>		5	
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>		<ol style="list-style-type: none"> 1. A szervezet felkészítése az edzésre, sérülések elkerülése, élettani alapok, a szervezet önálló felkészítése terhelésre 2. Felszerelés kiválasztásának fontossága: a megfelelő sportfelszerelés a sérülések megelőzésében és az egészség megóvásában 3. Élettani alapok, a fejlődő csontozat és vázrendszer megóvása 	
	<i>Önmeghatározás</i>		Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás: a norma és helyzetismereten alapuló normaválasztás, a helyzetben működő normákhoz való igazodás. Alkalmazkodás, a körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. A saját és a partner érdekeinek ismerete. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat, saját szükségletek és igények kielégítésének késleltetési tudása.	
	<i>Önbemutató</i>		Önismeret, adott helyzet normáinak ismerete, adott helyzetben a saját pozíció ismerete. Önérdék-érvényesítés. Megnyilvánulási igény.	
	<i>Stratégiaalkotás</i>		Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás, a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése Céltudatosság, pontosság, időérzék.	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>		A terveknek megfelelő haladás, elemzés, értékelés, szükség esetén tervmódosítás. Kontrolligény	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK			<ul style="list-style-type: none"> – Fokozó futások irányváltozásokkal, – 4 és 8 ütemű gimnasztikai gyakorlatok, szökdelések, nyújtó, lazító (stretching) gyakorlatok önállóan és társsal, önálló munkával a tanult mozgásanyagok elvégzése, a fokozatosság elve alapján. – A fokozatosság elvét szem előtt tartva a futás mennyiségének és tempójának növelése a kívánt teljesítmény eléréséig 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			– Futómozgás, gimnasztikai gyakorlatok, alapvető élettani ismeretek.	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. A bemelegítés	2 óra
			2. Hogyan öltözzünk fel és hol fussunk	3. óra

ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>	Matematika: időbecslés
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	Ember a természetben: Alapvető élettani ismeretek, a réteges öltözés elve
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló ismerje meg a bemelegítés fontosságát, a sérülések elkerülésének jelentőségét, önálló munkával tudja magát felkészíteni a terhelésre, és ellenőrzés nélkül végezze el azt. – A tanuló ismerje meg a futás technikáját, intenzitásának és mennyiségének szakaszait (egészségmegőrző futás, a kondíció megszerzése és megőrzése, a testtömeg csökkentése, kondíció fejlesztése)

16. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	A versenyszellem a küzdőképesség és az önfegyelem
	<i>A feldolgozáshoz ajánlott óraszám</i>	7
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Felkészülés a versenyszerű futásra 2. A judo szellemiségének megismerése 3. Az önfegyelem fejlesztése, az ellenfél tisztelete, törekvés a tiszta küzdelemre
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás: a norma és helyzetismereten alapuló normaválasztás, a helyzetben működő normákhoz való igazodás. Alkalmazkodás, a körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. A saját és a partner érdekeinek ismerete. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat, saját szükségletek és igények kielégítésének késleltetni tudása.
	<i>Önbemutató</i>	Önismeret, adott helyzet normáinak ismerete, adott helyzetben a saját pozíció ismerete. Önerdek-érvényesítés. Megnyilvánulási igény.
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás, a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése Céltudatosság, pontosság, időérzék.
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	A terveknek megfelelő haladás, elemzés, értékelés, szükség esetén tervmódosítás. Kontrolligény
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		– Iramjáték és váltakozó intenzitású futás ismételt, időközi és piramisedzés

			<ul style="list-style-type: none"> – Esések, zuhanások tompítása, az önfegyelem fokozása. – Gurulások, esések tompítással, páros küzdő és ügyességi gyakorlatok, vándormászás kötél feladatokkal, lovascsata, fojtásból szabadulás ellentámadással, csuklósavarral. Az ellenfél tisztelete, törekvés a tiszta küzdelemre. 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> – A futás intenzitásának és mennyiségének szakaszai, és a versenyfutás közötti különbség – A judo szellemiségének megismerése, technikák megismerése, elsajátítása, alapvető önvédelmi ismeretek 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Teljesítmény és versenyfutás	4 óra
			2. Bevezetés a judóba	4 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Matematika: időtartam becslés	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Ember a természetben, élettani ismeretek	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A tanulók lássák be, hogy a versenyszintű sport csak annak ajánlott, aki fizikailag felkészült, megfelelően edzett. – Tudják ellenőrizni pulzusszámukat, ismerjék meg a versenyzés fiziológiai következményeit. – A judó tanult anyagában a tanulók érik el a jártasság szintjét, tudjanak szabályosan küzdeni, biztos szinten sajátítsák el az esések tompítását – A tanulók legyenek képesek megítélni, hogy szükség esetén mit tudnának biztonságosan végrehajtani. 	
17. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>		Szerepek és kommunikáció a csapatjátékokban	
	<i>A feldolgozáshoz ajánlott óraszám</i>		2	

KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Együttműködés a csapatjátékokban, a legjobb helyzetben lévő társ kiválasztása, közösség kialakítása. 2. Az edző, csapatkapitány által választott taktika elfogadás, követése. 3. A csapatjáték hierarchiájának megismerése: edző (tanár), csapatkapitány, játékos szerepei. 4. Az egyéni érdek alárendelése a közösségi érdeknek. 5. A körülményekhez és/vagy a partnerekhez (csapattárshoz) való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. 6. A saját és a partner (csapattárs) érdekeinek felismerése. 7. A csapat számára optimális teljesítmény és szerepvállalás megtalálása. 8. A siker és a kudarc feldolgozása, a sztárhelyzet kezelése, a siker és a vereség elemzése
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás: a norma és helyzetismereten alapuló normaválasztás, a helyzetben működő normákhoz való igazodás. Alkalmazkodás, a körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. A saját és a partner érdekeinek ismerete. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat, saját szükségletek és igények kielégítésének késleltetni tudása.
	<i>Önbemutató</i>	Önismeret, adott helyzet normáinak ismerete, adott helyzetben a saját pozíció ismerete. Önértékelés. Megnyilvánulási igény.
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás, a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése Céltudatosság, pontosság, időérzék.
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	A terveknek megfelelő haladás, elemzés, értékelés, szükség esetén tervmódosítás. Kontrolligény
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK	<ul style="list-style-type: none"> – Labdás játékok, amelyet az osztály minden tagja egy időben játszhat. – Csapatjátékok kitalálása. – Régen játszott csapatjátékok felidézése 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK	<ul style="list-style-type: none"> – A célszerű helyezkedés, a pontos és jól kezelhető átadás, a célzott dobás alapvető követelményének kialakítása a játék során. – Szabályismeret, taktikai elemek ismerete 	

MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Vadászok, pontszerző, zsinórlabda	2 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>			
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Ember és társadalom (történelem) Régi idők játéka. A régió (kerület, város, kisváros, község) legendás csapatai.	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A szabályok megismerése és betartása a játék során (a csapatjáték lényege), – A társak közül a legjobb helyzetben lévők kiválasztása. 	

18. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Ember és munkája
	<i>A feldolgozáshoz ajánlott óraszám</i>	2
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Véleménykérés kérdőíves módszerrel: a munka megtervezése (feladatok, ütemezés, felelősök kijelölése) 2. Feladatmegosztás, segítőkészség, együttműködési készség, értékelés 3. Kérdőív véglegesítése (elektronikus eszköztár), adatgyűjtés, feldolgozás, összesítés, megjelenítés 4. A közös munka eredményének bemutatása, előadás, láttatás, véleményalkotás 5. A gyűjtött adatokból következtetések levonása
	<i>Önmeghatározás</i>	Helyzetelemzés. A másokhoz való odafordulás igénye. Helyzetértékelés igénye. Önelemzés igénye. Kooperáció. Alkalmazkodás. A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. Cél- és feladat-ismeret. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat, saját szükségletek és igények kielégítésének késleltetni tudása.
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban Önismeret. Elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusok ismerete. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete. Önbemutató céljának ismerete
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás, és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság. Pontosság. Időérzék

	<i>Stratégia megvalósítása</i>		<p>Információkezelés: adatgyűjtés - adatkezelés: adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése. Információalkotás és átadás, szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása</p> <p>A terveknek megfelelő haladás. Elemzés, értékelés. Szükség esetén tervmódosítás. A tervben szereplő célok, utak, eljárások ismerete. Kontrolligény</p>
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK			<ul style="list-style-type: none"> – Osztályon, évfolyamon belüli kérdőíves felmérés az emberi boldogságról, elégedettségről. – Kapott kérdőív véglegesítése, feladatok meghatározása, ütemezése. Adatgyűjtés lebonyolítása. – Kérdőívek összegyűjtése, csoportos feldolgozása. – A kérdőívre érkező válaszok feldolgozása, bemutatása, kiértékelése, megbeszélése. – Következtetések levonása.
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> – Az emberi boldogság összetevői. – A munka jelentősége, szerepe az ember életében, boldogulásában, boldogságában, a társadalomban (megélhetés, kibontakozás, alkotási vágy, önmegvalósítás, társas kapcsolatok, jövőkép, a társadalom gazdagodása). – Információkezelés.
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	<p>1. Kérdőíves felmérés és ennek értékelése az emberi boldogulásról, a munkáról</p> <p style="text-align: right;">2 óra</p>
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFOKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttervi modulok</i>		<p>Magyar nyelv és irodalom: Szövegértés és szövegalkotás, véleményalkotás és értékelés</p> <p>Matematika: Gondolkodási módszerek, statisztika, adatok elemzése</p>
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		<p>Ember és társadalom: Társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek. Emberismeret</p> <p>Életvitel és gyakorlati ismeretek: Háztartástan (pénzgazdálkodás, munkaszervezés)</p> <p>Informatika: Adatok ábrázolásának informatikai eszköztára.</p>
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – Tervezze meg a kérdőíves felmérés feladatait. – Legyen képes a terv végrehajtására. – Csoportban másokkal együtt munkálkodva dolgozza fel a kapott válaszokat, se-

	<p>gítse a bemutatást.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Fogalmazza meg saját véleményét, érveljen. – Következtessen a kapott adatokból.
--	---

19. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i> <i>A feldolgozáshoz ajánlott óraszám</i>	Pályaismeret
		6
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diáklét, felnőtt szerep, munkaszerep megkülönböztetése. Hierarchia, függetlenség. 2. Szakmai, emberi képességek megismerése, megnevezése, önfejlesztési célok, saját felelősség megfogalmazása. 3. Információ-gyűjtés, rendszerezés, megjelenítés, meghatározott szempontok szerint, munkatervezés csoportmunkában. 4. A gyűjtött adatokból következtetések levonása.
	<i>Önmeghatározás</i>	Helyzetelemzés. A másokhoz való odafordulás igénye. Helyzetértékelés igénye. Önelemzés igénye. Kooperáció. Alkalmazkodás. A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. Cél- és feladat ismeret. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat, saját szükségletek és igények kielégítésének késleltetni tudása.
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban Önismeret. Elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusok ismerete. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete. Önbemutató céljának ismerete
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás, és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság. Pontosság. Időérzék

	<i>Stratégia megvalósítása</i>		<p>Információkezelés: adatgyűjtés - adatkezelés: adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése. Információalkotás és átadás, szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása</p> <p>A terveknek megfelelő haladás. Elemzés, értékelés. Szükség esetén tervmódosítás. A tervben szereplő célok, utak, eljárások ismerete. Kontrolligény</p>						
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK			<ul style="list-style-type: none"> – Gyűjtőmunka előkészítése, felkészülés az interjúra (szempontok a beszélgetésekhez, kérdések összeállítása). Találkozók, beszélgetések lebonyolítása. Hallottak megbeszélése, összegzése – Gyűjtőmunka „Mit csinál a, Mit tud a? Különböző információ meghatározása, forrásból foglalkozások gyűjtése, szakmai, emberi elvárások, képességek megfogalmazása. Rendszerzés, összehasonlítás, megjelenítés (tablókészítés/ osztályújság készítése). – A gyűjtött anyagból kiemelt szempont (külső, belső változás szerinti) példakeresés. Általánosítás, új tapasztalat, következtetés levonása. Tablón történő megjelenítése. 						
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> – Pálya, szakma, foglalkozás, beosztás, munkakör, képesítés, végzettség tartalmának megismerése. – Képességek, elvárások, tulajdonságok. – Életpálya és szakmai pályaszakaszok elkülönítése, pályaválasztás, pályamódosítás értelmezése. – Alkalmazotti szerep, vállalkozói lét, munkapiac, munkanélküliség tartalmának tisztázása. 						
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	<table border="1"> <tr> <td>1. Sikeres emberek – foglalkozási sikerek</td> <td>2 óra</td> </tr> <tr> <td>2. Mit tud egy Milyen a jóMit csinál a?</td> <td>3 óra</td> </tr> <tr> <td>3. Változások - fordulópontok</td> <td>1 óra</td> </tr> </table>	1. Sikeres emberek – foglalkozási sikerek	2 óra	2. Mit tud egy Milyen a jóMit csinál a?	3 óra	3. Változások - fordulópontok	1 óra
1. Sikeres emberek – foglalkozási sikerek	2 óra								
2. Mit tud egy Milyen a jóMit csinál a?	3 óra								
3. Változások - fordulópontok	1 óra								
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐ-)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: Interjúkészítés, szövegértés és szövegalkotás, véleményalkotás és értékelés						

KUSZ-VÁLTÁS)	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	Ember és társadalom: Életpályák, életutak. Emberismeret (pszichikus működésünk, személyiségünk, gondolkodás, kommunikáció, tanulás, az emberi szellem, mozgatóink, az egyes ember fejlődése) Életvitel és gyakorlati ismeretek: Technika (technikatörténet: jelentős magyar és külföldi feltalálók). Tablókészítés
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – A diák aktívan, saját szempontjait, lehetőségeit kifejezve vegyen részt a gyűjtőmunka előkészítésében, tervezésében és végrehajtásában. Ennek keretei között határozza meg saját feladatait, és hajtsa végre, működjön együtt csoportjával, egyes társaival. Mozgósítsa más tantárgyak keretei között megismert híres emberek életútjára vonatkozó ismereteit. – Vegyen részt a gyűjtött anyag rendszerezésében, megjelenítésében. – Az életutak alapján tudja beazonosítani be az egyes életutakban a pálya, szakma, foglalkozás, beosztás, munkakör, képesítés, végzettség, munkapiac fogalmakat. – Gyűjtsön képességeket, elvárásokat, tulajdonságokat és értse ezek jelentését, jelentőségét adott foglalkozásokban. – Ismerjen alkalmazotti és vállalkozói szerepeket. – Példákon keresztül értse a változásokhoz való alkalmazkodás jelentőségét, kényszerét, a munkanélküliség problémáját. – A megismerteket vonatkoztassa magára, jövőjére.

20. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Önismeret – pályaalkalmasság -pályaválasztás
	<i>A feldolgozáshoz ajánlott óraszám</i>	4
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Saját képességek megismerése, megnevezése, helyzetelemzés, szerep-meghatározás, önfejlesztési célok, saját felelősség megfogalmazása 2. Saját célok, tennivalók 5-10-15 évre 3. Információforrás keresés, elektronikus eszköztárak meghatározása 4. „Különbözőségünk érték” felismerése és elismerése, eltérő képességek, eltérő érdekek megnevezése, tudatosítása 5. Együttműködés egymás megismerésében, a tájékozódásban

	<i>Önmeghatározás</i>	Helyzetelemzés. A másokhoz való odafordulás igénye. Helyzetértékelés igénye. Önelemzés igénye. Kooperáció. Alkalmazkodás. A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. Cél- és feladat ismeret. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat, saját szükségletek és igények kielégítésének késleltetni tudása.
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban Önismeret. Elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusok ismerete. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete. Önbemutató céljának ismerete
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás, és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság. Pontosság. Időérzék
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: adatgyűjtés - adatkezelés: adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése. Információalkotás és átadás, szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása A terveknek megfelelő haladás. Elemzés, értékelés. Szükség esetén tervmódosítás. A tervben szereplő célok, utak, eljárások ismerete. Kontrolligény
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Önismereti tesztek kitöltése, értékelése. Különböző játékos eszközök készítése a tulajdonságok feltárására. Önismereti kártya/lap elkészítése. – Jövőkép, fejlesztési célok, tervek megfogalmazása („útlevél”-világába) – Könyvtárlátogatás, internet, kézikönyvek használata, alkalmazása információszerzés céljából. – Szempontok megfogalmazása, szempont alapján információkeresés. – Értékelés.
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		<ul style="list-style-type: none"> – Önismeret, önérték, képességek, tulajdonságok és ezek érettsége. – Jövőkép, pályaalkalmasság, pályaválasztás értelmezése, saját magára történő konkrét alkalmazása. – Iskolák összehasonlításának, értékelésének szempontjai. – Információforrások meghatározása, használata, meghatározott szempont

MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)		Cím	Ajánlott óraszám	szertinti információgyűjtés
				1. Milyen vagyok? Milyen szeretnék lenni?
				2. Tájékozódás a pályaválasztáshoz
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)		Kapcsolódó keresztantantervi modulok		
		Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek		Ember és társadalom: Emberismeret (pszichikus működésünk, személyiségünk, gondolkodás, kommunikáció, tanulás, az emberi szellem, mozgatóink, az egyes ember fejlődése) Könyvtárhasználat (dokumentumismeret, kézikönyvek) Számítástechnika
KÖVETELMÉNYEK				<ul style="list-style-type: none"> – Önismereti tesztek, egyéb eszközök segítségével saját tulajdonságok, képességek meghatározása, önismereti kártyára/lapra összegzése. – Működjön együtt társaival a képességek meghatározásában. Segítse mások önmegismerését. Kérje társai véleményét. – Határozza meg saját rövid és hosszabb távú céljait, ezzel kapcsolatos feladatait. Kezdje meg a jövőre vonatkozó „útlevelének” kidolgozását. – Céljaival összhangban fogalmazzon meg kérdéseket, információigényeket. Keresse meg az információforrásokat (könyvtár, internet, kézikönyvek, szakember, tanácsadó stb.), kérjen segítséget, gyűjtsön információt, kísérletet meg a választást. – Összegezze a szerzett információkat.

8. ÉVFOLYAM

MŰVELTSÉGTERÜLETI KAPCSOLÓDÁSOK

Témakörök/fejezetek		Kapcsolódó műveltségterület	Javasolt	
			óra-szám	modul-szám
1.	Életmód – gondolkodásmód	Ember és társadalom	3	1
2.	Társadalmi normák - Társadalmi szerepek		6	2
3.	Teremtett környezeteink		6	1
4.	Elektromosság	Ember a természetben	4	2
5.	Optika		7	3
6.	Kalcium és magnéziumvegyületek		5	2
7.	Háztartáskémia		4	2
8.	Vizeink kémiája		2	1
9.	Embertan		11	5
10.	Környezeti problémák	Földünk és környezetünk	3	1
11.	Vízföldrajz		8	2
12.	Ritmus	Művészetek	7	4
13.	Mozgás, idő		3	3
14.	Kézművesség		4	2
15.	Tudjuk-e használni?		4	3
16.	Éppen úgy, mint az életben...?		4	3
17.	Havas sportok	Testnevelés és sport	5	1
18.	A futás kiegészítő sportjai		5	1
19.	Floorball		5	1
20.	Felvételi a középiskolába	Osztályfőnöki & Életvitel és gyakorlati ismeretek	3	2
21.	Önismeret		3	1
22.	Felnőtt vagyok? Gyerek vagyok?		2	1
Összesen:			104	44

TARTALOMVÁZLAT

1. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Életmód – gondolkodásmód	
	<i>Ajánlott óraszám</i>	3	
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A lakókörnyezet tudatos megválasztásának és alakításának elősegítése, az emberi lakókörnyezet történetének megismerése A másság elfogadása. Összehasonlítás. Decentrálás (mások szempontjainak érzékelése). Környezettudatosság, igényesség, esztétikai, etikai értékek, közösségi együttműködés elősegítése, valamint a vizuális, verbális, manuális és mimetikus képességek	
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás, önellenőrzés, önkontrol igénye. Kooperáció, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat, saját szükségletek és igények kielégítésének késleltetni tudása.	
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban.	
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: tervekészítés elemei, módja, céltudatosság, pontosság, időérzék	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: Adatgyűjtés (tapasztalatgyűjtés), adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, információalkotás és átadás, szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK	<ul style="list-style-type: none"> – Esettanulmányok, filmrészletek csoportos feldolgozása – Bemutatók, kiselőadások – Tervezés és gyakorlati tevékenység 		
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK	<ul style="list-style-type: none"> – Történeti barangolás az emberi lakókörnyezet körül – Természeti és társadalmi környezet határán – A lakókörnyezet – az ember támogató rendszerei 		
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	
		1. Életmód – lakókörnyezet	3 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐDÁSOK)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés-szövegalkotás

KUSZ-VÁLTÁS)	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	Földünk és környezetünk, Életvitel és gyakorlati ismeretek
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – Aktív kiscsoportos együttműködés – Ismertetés, bemutatás – Összehasonlító elemzés készítése – Gyakorlati tevékenység, „munkatapasztalat” – Önálló produktum készítése

2. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Társadalmi normák - Társadalmi szerepek
	<i>Ajánlott óraszám</i>	6
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A felnőtté válási folyamat történeti változásainak megismerése. Az alapvető társadalmi rétegződés bemutatása, a mai magyar társadalom tagozódásának vázlatos megjelenítése.
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás, önellenőrzés, önkontrol igénye. Kooperáció, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat, saját szükségletek és igények kielégítésének késleltetni tudása.
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban.
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: tervekészítés elemei, módja, céltudatosság, pontosság, időérzék
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: Adatgyűjtés (tapasztalatgyűjtés), adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, információalkotás és átadás, szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Esettanulmányok, filmrészletek csoportos feldolgozása – Bemutatók, kiselőadások – Szimulációs játékok – Tréningek – Tervezés és gyakorlati tevékenység
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		<ul style="list-style-type: none"> – A szocializáció művelődéstörténete – A szocializáció folyamata – Az alapvető társadalmi rétegtképző jegyek

MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	– A társadalom érdekviszonyok	
			1. A felnőtté válás folyamata a múltban és a jelenben	3 óra
			2. Társadalmi rétegződés – érdekviszonyok	3 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó keresztintertvi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés-szövegalkotás	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Művészetek, Életvitel és gyakorlati ismeretek	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – Aktív kiscsoportos együttműködés – Ismertetés, bemutatás – Összehasonlító elemzés készítése – Gyakorlati tevékenység, „munkatapasztalat” – Önálló produktum készítése 	

3. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Teremtett környezetünk
	<i>Ajánlott óraszám</i>	6
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	Az ember természetátalakító munkájának, az ember által kialakított „mesterséges környezetek” különböző típusainak bemutatása. Az építészethez, építőiparhoz kötődő szakmák bemutatása. A társadalmi szerepek gyakorlása.
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás, önellenőrzés, önkontrol igénye. Kooperáció, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat, saját szükségletek és igények kielégítésének késleltetni tudása.
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatépítő szövegtípusokban.
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: tervekészítés elemei, módja, céltudatosság, pontosság, időérzék
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: Adatgyűjtés (tapasztalatgyűjtés), adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, információalkotás és átadás, szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerezés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Szövegfeldolgozás – Lakóhelyvédő mozgalom létrehozása

			<ul style="list-style-type: none"> – Kiáltványtervezet, logó és szimbólumok készítése. – Információgyűjtés, elemzés – Lakás vagy közösségi színtér megtervezése
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> – Egy település/lakás működésének legfontosabb elemei, követelmények. – A lakókörnyezet létrehozásával kapcsolatos foglalkozások, munkahelyek (a tervezéstől az építkezésig, környezetalakítástól a berendezésig. – Kreatív gyakorlatok: az én világom, az én házam szobám megtervezése stb.
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Teremtett környezetünk
			6 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó keresztantertvi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértési, szövegalkotási feladatok Matematika: egyszerű számítási feladatok
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Földünk és környezetünk, Ember a természetben, Életvitel és gyakorlati ismeretek
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – Aktív kiscsoportos együttműködés – Ismertetés, bemutatás – Összehasonlító elemzés készítése – Gyakorlati tevékenység, „munkatapasztalat” – Önálló produktum készítése

4. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Elektromosság
	<i>Ajánlott óraszám</i>	4
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A soros és a párhuzamos kapcsolásokban az áramerősség- és a feszültségviszonyok, valamint az eredő ellenállás meghatározása. Az áram hőhatásával és teljesítményével kapcsolatos ismeretek elmélyítése.
	<i>Önmeghatározás</i>	Kooperáció, alkalmazkodás: cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás. Önellenőrzés, helyzetelemzés, saját teljesítőképesség becslése
	<i>Önbemutatás</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatópoló szövegtípusokban. Önérdék-érvényesítés, megnyilvánulási igény

	<i>Stratégiaalkotás</i>		Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>		Információkezelés: adat/tapasztalatgyűjtés, az adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, feltételek és összefüggések. Információalkotás és átadás, lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása A terveknek megfelelő haladás, elemzés, értékelés, szükség esetén tervmódosítás	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK			<ul style="list-style-type: none"> – Kísérletek, megfigyelések egyéni, páros és csoportmunkában – A kísérletek és megfigyelések tapasztalatainak értékelése, prezentálása egyéni, páros és csoportmunkában – A kísérletek és megfigyelések alapján törvényszerűségek megfogalmazása egyéni, páros és csoportmunkában – Feladatmegoldás egyéni, páros és csoportmunkában 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> – Az áramkör – Egyszerű kapcsolások – A fogyasztók soros és párhuzamos kapcsolása – Az elektromos áram hatásai – Munka, teljesítmény 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Ohm törvénye, Ellenállások kapcsolása	2 óra
			2. Az áram hőhatása, az elektromos teljesítmény	2 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Matematika: számítási műveletek	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Életvitel és gyakorlati ismeretek: Elektromos eszközök	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A kapott/szerzett információk pontos rögzítése – Aktív egyéni, páros, csoportos munka: a tervezés és a terv szerint való haladás megoldása tanári segítséggel és anélkül. – Az eredmények önálló elemzése, konklúziók önálló megfogalmazása. 	

5. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>		Optika	
	<i>Ajánlott óraszám</i>		7	
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>		A fény természetének és az optikai alapfogalmak megismerése	
	<i>Önmeghatározás</i>		Kooperáció, alkalmazkodás: cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. Normakövetés, normaismeret, normatudas magatartás. Önellenőrzés, helyzetelemzés, saját teljesítőképesség becslése	
	<i>Önbemutató</i>		Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatópoló szövegtípusokban. Önérték-értékesítés, megnyilvánulási igény	
	<i>Stratégiaalkotás</i>		Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>		Információkezelés: adat/tapasztalatgyűjtés, az adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, feltételek és összefüggések. Információalkotás és átadás, lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása	
		A terveknek megfelelő haladás, elemzés, értékelés, szükség esetén tervmódosítás		
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK			<ul style="list-style-type: none"> – Kísérletek, megfigyelések egyéni, páros és csoportmunkában – A kísérletek és megfigyelések tapasztalatainak értékelése, prezentálása egyéni, páros és csoportmunkában – A kísérletek és megfigyelések alapján törvényszerűségek megfogalmazása egyéni, páros és csoportmunkában – Kiselőadások létrehozása, a témához kapcsolódó érdekességek gyűjtése egyéni, páros és csoportmunkában – Feladatmegoldás egyéni, páros és csoportmunkában 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			– A fény tulajdonságai, optikai alapfogalmak	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. A fény egyenes vonalú terjedése	2 óra
			2. Fényvisszaverődés	2 óra
			3. Optikai lencsék	3 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐ-)	<i>Kapcsolódó kereszt-tan-tervi modulok</i>		Matematika: szerkesztések	

KUSZ-VÁLTÁS)	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	Életvitel és gyakorlati ismeretek: optikai eszközök, játékok
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – A kapott/szerzett információk pontos rögzítése – Aktív egyéni, páros, csoportos munka: a tervezés és a terv szerint való haladás megoldása tanári segítséggel és anélkül. – Az eredmények önálló elemzése, konklúziók önálló megfogalmazása.

6. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Kalcium és magnéziumvegyületek
	<i>Ajánlott óraszám</i>	5
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	Az iskolai tananyagban helyet kapott elméleti ismeretek és a mindennapi élet követele gyakorlati tapasztalatok közötti összefüggés megvilágítása és elmélyítése
	<i>Önmeghatározás</i>	Kooperáció, alkalmazkodás: cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás. Önellenőrzés, helyzetelemzés, saját teljesítőképesség becslése
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban. Önérdék-érvényesítés, megnyilvánulási igény
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: adat/tapasztalatgyűjtés, az adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, feltételek és összefüggések. Információalkotás és átadás, lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása A terveknek megfelelő haladás, elemzés, értékelés, szükség esetén tervmódosítás
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Kísérletek, megfigyelések, modellezés egyéni, páros és csoportmunkában – A kísérletek, megfigyelések, modellezés tapasztalatainak értékelése, prezentálása egyéni, páros és csoportmunkában – A kísérletek, megfigyelések, modellezés alapján törvényszerűségek megfogalmazása egyéni, páros és csoportmunkában – Kiselőadások létrehozása, a témához kapcsolódó érdekességek gyűjtése egyéni, páros és csoportmunkában

ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> – Feladatmegoldás egyéni, páros és csoportmunkában – Oldhatóság – A természetben előforduló vizes oldatok, oldhatósági adatok értelmezése – Csapadékkiválás, cseppkőképződés – Mészégetés, mészoltás, karbonátosodás kémiai folyamatai – Építőanyagok, környezetünk anyagainak megismerése 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Kalcium- és magnéziumvegyületek a természetben, vizek keménysége	3 óra
			2. Építkezünk! Kalciumvegyületek az építőiparban	2 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Matematika: számítási feladatok, Magyar nyelv és irodalom: Szövegértési, szövegalkotási feladatok	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Földünk és környezetünk: Karsztok életvitel és gyakorlati ismeretek: építőanyagok és használati módjuk.	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A kapott/szerzett információk pontos rögzítése – Aktív egyéni, páros, csoportos munka: a tervezés és a terv szerint való haladás megoldása tanári segítséggel és anélkül. – Az eredmények önálló elemzése, konklúziók önálló megfogalmazása szóban és írásban. 	

7. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Háztartáskémia
	<i>Ajánlott óraszám</i>	4
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	Az iskolai tananyagban helyet kapott elméleti ismeretek és a mindennapi élet követele gyakorlati tapasztalatok közötti összefüggés megvilágítása és elmélyítése . Az ismeretek kísérletekkel és a háztartásban megszerezhető tapasztalatokkal történő elmélyítése.
	<i>Önmeghatározás</i>	Kooperáció, alkalmazkodás: cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás. Önellenőrzés, helyzetelemzés, saját teljesítőképesség becslése
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban. Önérdék-érvényesítés, megnyilvánulási igény

	<i>Stratégiaalkotás</i>		Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék		
	<i>Stratégia megvalósítása</i>		Információkezelés: adat/tapasztalatgyűjtés, az adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, feltételek és összefüggések. Információalkotás és átadás, lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása A terveknek megfelelő haladás, elemzés, értékelés, szükség esetén tervmódosítás		
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK			<ul style="list-style-type: none"> – Kísérletek, megfigyelések, modellezés egyéni, páros és csoportmunkában – A kísérletek, megfigyelések, modellezés tapasztalatainak értékelése, prezentálása egyéni, páros és csoportmunkában – A kísérletek, megfigyelések, modellezés alapján törvényszerűségek megfogalmazása egyéni, páros és csoportmunkában – Feladatmegoldás egyéni, páros és csoportmunkában – Játékos csoportmunka 		
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> – Szappanok kémiai összetétele, detergensnek, a víz fizikai tulajdonságai, vizek keménysége – Mosószerek „működése”, mosás különböző keménységű vizekben, háztartási ismeretek. – Élelmiszereink energia- és tápértéke – Élelmiszereinkben megtalálható szerves anyagok – Az élelmiszerekkel kapcsolatos kémiai ismeretek 		
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Mosószerek mosóhatása		1 óra
			2. Élelmiszereink kémiája		3 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Matematika: számítási feladatok, Magyar nyelv és irodalom: Szövegértési, szövegalkotási feladatok		
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Életvitel és gyakorlati ismertek: háztartástan.		
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A kapott/szerzett információk pontos rögzítése – Aktív egyéni, páros, csoportos munka: a tervezés és a terv szerint való haladás megoldása tanári segítséggel és anélkül. 		

	– Az eredmények önálló elemzése, konklúziók önálló megfogalmazása szóban és írásban.
--	--

8. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Vizeink kémiája	
	<i>Ajánlott óraszám</i>	2	
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A kémiai tanulmányok felhasználásával a gyakorlati élet problémáinak megismertetése.	
	<i>Önmeghatározás</i>	Önellenőrzés, helyzetelemzés, saját teljesítőképesség becslése. Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás. Önellenőrzés, helyzetelemzés, saját teljesítőképesség becslése	
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró szövegtípusokban.	
	<i>Stratégiaalkotás</i>	A tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: adat/tapasztalatgyűjtés, az adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, feltételek és összefüggések. Információalkotás és átadás, lényegkiemelés, koherenciateremtés.	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK	<ul style="list-style-type: none"> – Diagramértelmezés – Folyamatábra alkotás – Rajzkészítés – Szerepjáték – Definícióalkotás ábra alapján – Hiányos ábrák, szövegek kiegészítése 		
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK	<ul style="list-style-type: none"> – Ivóvízkészleteink bemutatása. – Az ivóvíz-felhasználás mindennapi kérdéseinek tárgyalása. – A szennyvíztisztítás környezeti kérdéseinek felvetése. – A tavak emberi hatásra történő szukcessziós folyamatának bemutatása (eutrofizáció kérdése). 		
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	
		1. Ivóvíz, szennyvíztisztítás, eutrofizáció	2 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐ-)	<i>Kapcsolódó keresztintertvi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: Szövegértési, szövegalkotási feladatok

KUSZ-VÁLTÁS)	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	Földünk és környezetünk: Ökológia
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – A kapott/szerzett információk pontos rögzítése – Aktív egyéni, páros, csoportos munka: feladatmegoldás tanári segítséggel és anélkül. – Az eredmények önálló elemzése, konklúziók önálló megfogalmazása szóban és írásban.

9. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Embertan
	<i>Ajánlott óraszám</i>	11
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	Az emberi szervezet felépítése, működése.
	<i>Önmeghatározás</i>	Kooperáció, alkalmazkodás: cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. Normakövetés, normaismeret, normatudas magatartás. Önellenőrzés, helyzetelemzés, saját teljesítőképesség becslése
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatópoló szövegtípusokban. Önérdék-érvényesítés, megnyilvánulási igény
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: adat/tapasztalatgyűjtés, az adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, feltételek és összefüggések. Információalkotás és átadás, lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása A terveknek megfelelő haladás, elemzés, értékelés, szükség esetén tervmódosítás
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Kísérletek, megfigyelések, modellezés egyéni, páros és csoportmunkában – A kísérletek, megfigyelések, modellezés tapasztalatainak értékelése, prezentálása egyéni, páros és csoportmunkában – A kísérletek, megfigyelések, modellezés alapján törvényszerűségek megfogalmazása egyéni, páros és csoportmunkában – Feladatmegoldás egyéni, páros és csoportmunkában – Játékos csoportmunka

ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		<ul style="list-style-type: none"> – Az emberi csontrendszer felépítésének megismerése – Az emberi tápcsatorna felépítése és működése – Az egészséges táplálkozás alapelvei – Az emberi légzőszerv felépítése, és működése – Az emberi szív és érrendszer felépítése, működésének alapelvei, a keringési rendszer megbetegedései – Az ember méhen belüli fejlődésének legfontosabb történései – A születés utáni élet szakaszai, azok legfontosabb jellemzői 		
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Az ember csontrendszere	2 óra
			2. Az egészséges táplálkozás, táplálék és tápanyag	3 óra
			3. Az ember légző működése	1 óra
			4. Az ember keringési rendszerének felépítése és működése	3 óra
			5. Az ember embrionális és posztembrionális fejlődése	2 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó keresztantantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: Szövegértési, szövegalkotási feladatok	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Testnevelés és sport: A sportmozgások hatása az emberi szervezetre	
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – A kapott/szerzett információk pontos rögzítése – Aktív egyéni, páros, csoportos munka: a tervezés és a terv szerint való haladás megoldása tanári segítséggel és anélkül. – Az eredmények önálló elemzése, konklúziók önálló megfogalmazása szóban és írásban. 		

10. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Környezeti problémák
	<i>Ajánlott óraszám</i>	3
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A természet- és a környezetvédelem alapvető céljai, közös és sajátos feladatai
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás. A másokhoz való odafigyelés igénye. Helyzetértékelés igénye, Önelemzés igénye. Kooperáció, alkalmazkodás: cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. Önellenőrzés, helyzetelemzés, saját teljesítőképesség becslése

	<i>Önbemutató</i>	Szöbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban. Önérdék-érvényesítés, megnyilvánulási igény		
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzés		
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: adat/tapasztalatgyűjtés, az adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, feltételek és összefüggések. Információalkotás és átadás, lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása A terveknek megfelelő haladás, elemzés, értékelés, szükség esetén tervmódosítás		
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Megfigyelések, vizsgálódások, mérések tanári irányítással csoportmunkában és önállóan. – Válogatás tanári segítséggel a különböző információs anyagokban és ezek gyűjteményeiben – A hírekben hallott földrajzi-környezeti tartalmú információk értelmezése – Folyamat, jelenség, történet elmondása megfigyelés alapján és emlékezetből – A szakkifejezések megismerése és helyes használatuk gyakorlása az életkori sajátosságoknak megfelelően – A különféle nézetek megfogalmazása, kifejtése esetelemzés, vita és egyszerű szerepjáték során 		
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		<ul style="list-style-type: none"> – A legfontosabb környezeti veszélyek, Az emberi tevékenységek által okozott környezetkárosító folyamatok – A társadalomra háruló felelősség a természetes és egészséges környezet megőrzésében, – Pozitív és negatív regionális példák – Az energia- és víztakarékos magatartás 		
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Környezeti problémák	3 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐ-)	<i>Kapcsolódó kereszt-tan-tervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: Szövegértési, szövegalkotási feladatok	

KUSZ-VÁLTÁS)	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	Ember a természetben: Kémia, biológia, légkör, a talaj és a vizek kémiája, biológiája
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – A kapott/szerzett információk pontos rögzítése – Aktív egyéni, páros, csoportos munka: a tervezés és a terv szerint való haladás megoldása tanári segítséggel és anélkül. – Az eredmények önálló elemzése, konklúziók önálló megfogalmazása szóban és írásban.

11. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Vízföldrajz
	<i>Ajánlott óraszám</i>	8
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	Felszín alatti és felszíni vizek földrajza
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás. A másokhoz való odafordulás igénye. Helyzetértékelés igénye, Önelemzés igénye. Kooperáció, alkalmazkodás: cél- és feladat ismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. Önellenőrzés, helyzetelemzés, saját teljesítőképeség becslése
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban. Önérdek-érvényesítés, megnyilvánulási igény
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: adat/tapasztalatgyűjtés, az adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, feltételek és összefüggések. Információalkotás és átadás, lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása A terveknek megfelelő haladás, elemzés, értékelés, szükség esetén tervmódosítás
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – A térkép és a valóság kapcsolatának elemzése – Szemléleti térképolvasás önállóan, okfejtő térképolvasás tanári irányítással – Megfigyelések, vizsgálódások, mérések tanári irányítással csoportmunkában és önállóan – A legegyszerűbb eszközök, mérőműszerek gyakorlati alkalmazása, balesetmentes használata.

			<ul style="list-style-type: none"> – A szakkifejezések megismerése és helyes használatuk gyakorlása az életkori sajátosságoknak megfelelően – A hírekben hallott földrajzi-környezeti tartalmú információk értelmezése – A hétköznapi életben felhasználható (praktikus) földrajzi-környezeti tudás eleminek elsajátítása – Folyamat, jelenség, történet elmondása megfigyelés alapján és emlékezetből 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> – Talajnedvesség, talajvíz, belvíz – Rétegvíz, artézi víz, ásványvíz, hévíz – Karsztosodás: oldás, kicsapódás, karsztos formák – A természetföldrajzi adottságok gazdaságra gyakorolt hatása. – A tengerek, óceánok tulajdonságai: kémiai, fizikai jellemzők, tengeráramlások, árapály, – Folyóvizek jellemzői: vízállás, árvizek, folyószakaszok, folyószabályozás, torkolatok – Tavak kialakulása és pusztulása. A víz körforgása 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Felszín alatti vizek, a karsztosodás	3 óra
			2. Felszíni vizek: óceánok, folyóvizek, tavak	5 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó keresztantertvi modulok</i>		Matematika: Számítások Magyar nyelv és irodalom: Szövegértési, szövegalkotási feladatok	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Ember a természetben: Kémia, biológia, karsztosodás, vizek élővilága	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A kapott/szerzett információk pontos rögzítése – Aktív egyéni, páros, csoportos munka: a tervezés és a terv szerint való haladás megoldása tanári segítséggel és anélkül. – Az eredmények önálló elemzése, konklúziók önálló megfogalmazása szóban és írásban. 	

12. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Ritmus
	<i>Ajánlott óraszám</i>	7
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A ritmus szerepe mindennapi életünkben és a művészetekben.
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, Normatudatos magatartás: a norma és helyzetismere-ten alapuló normaválasztás, a helyzetben működő normákhoz való igazodás, vagy azoktól való tudatos eltérés. Önellenőrzés, az önkontroll igénye. Alkalmazkodás: A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. A saját és a partner érdekeinek ismerete. Szolidaritás, segítőkész-ség, együttműködési készség. Helyzetelemzés: helyzetelemek, körülmények, magán és publikus helyzetek ismerete, A másokhoz való odafordulás igénye. Helyzetértéke-lés igénye. Önelemzés igénye. Szerep- és pozíciómeghatározás: szerepismeret, a sze-reppel való viszony deklarációja.
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatépítő szövegtípu-sokban. Önismeret. Elbeszélő, leíró, kapcsolatépítő szövegtípusok ismerete. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete. Az önbemuta-tás céljának ismerete
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjá-nak meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek üteme-zése. Céltudatosság, pontosság, időérzék
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Tapasztalatgyűjtés. Adatkezelés: adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése. Feltételek és viszonyok összefüggése. Információ-alkotás és átadás. Szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. Önállóság igénye, kíváncsiság, okkeresés igénye
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Adott zenét adott jelenséghez párosítani – Játék: a „szférák zenéjének” megalkotása – Játékok: a zenei ritmusok vizuális megjelenítése, képek, épületegyüttesek, rajzok ritmusát eltapsolni, egyéb módon hallhatóvá tenni – Ritmuszene létrehozása
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		<ul style="list-style-type: none"> – Meghatározó ismétlődések: bolygók mozgása, évszakok váltakozása, stb. – Az élőlények alkalmazkodása a természet ritmusához.

			<ul style="list-style-type: none"> – Az évszakok, napszakok, természeti jelenségek a zenében – A különböző életkorú emberek zenei fogyasztási szokásai, zenei ízlése. – Az emberi életút ritmusa: értelmezések arról, milyen az ember élete (A szfinx rejtvényétől a keleti filozófiákon keresztül Steinerig) – A ritmus megjelenése a képzőművészetben , az építészetben – A filmek ritmusa, a filmzene szerepe, hangulatkeltő hatása 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. A világ ritmusa	2 óra
			2. Életünk ritmusa	2 óra
			3. Ritmusok a művészetben	1 óra
			4. Kreatív rögtönzések	2 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFOKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó keresztintertivi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: Szövegértési, szövegalkotási feladatok Matematika: A zene matematikája, a ritmusképletek matematikai leírása, szerkesztése	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Ember a természetben: Biológiai (bio) ritmusok Életvitel és gyakorlati ismeret: Zeneszerszám készítése Informatika: komputerzene	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A diák fogadja el az együttműködés szabályait. Aktívan vegyen részt a foglalkozáson és igyekezzék végrehajtani a feladatokat. A rendelkezésére álló eszközökkel fogalmazza meg véleményét, elvárásait, érzelmeit, benyomásait. – Munkája közben működjön együtt a többiekkel pár- és csoportmunkában. Mutassa be munkája eredményét a csoportnak, számoljon be a megvalósítás menetéről, a nehézségekről és sikerekről. Hallgassa meg mások beszámolóját, vegyen részt a közös értékelésben. – Gondolkodásában, tevékenységében legyen nyitott, hétköznapi ismereteit éppúgy mozgósítsa, mint a más tantárgyak keretében tanultakat. Merjen játszani, kísérletezni. 	

13. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Mozgás, idő
	<i>Ajánlott óraszám</i>	3
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A különböző mozgásokhoz és az időhöz kötődő jelenségek hétköznapi és művészi megjelenítése
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, Normatudas magatartás: a norma és helyzetismereten alapuló normaválasztás, a helyzetben működő normákhoz való igazodás, vagy azoktól való tudatos eltérés. Önellenőrzés, az önkontroll igénye. Alkalmazkodás: A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. A saját és a partner érdekeinek ismerete. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség. Helyzetelemzés: helyzetelemek, körülmények, magán és publikus helyzetek ismerete, A másokhoz való odafordulás igénye. Helyzetértékelés igénye. Önelemzés igénye. Szerep- és pozíciómeghatározás: szerepismeret, a szereppel való viszony deklarálása.
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban. Önismeret. Elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusok ismerete. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete. Az önbemutató céljának ismerete
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Tapasztalatgyűjtés. Adatkezelés: adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése. Feltételek és viszonyok összefüggése. Információalkotás és átadás. Szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. Önállóság igénye, kíváncsiság. Okkeresés igénye
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Mozgásfázisok ábrázolása, egymásra vetítése – Képregény készítése – Játékos elemzések, viták
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		<ul style="list-style-type: none"> – A mozgás a festményeken – Mozgás fotókon, a film előzményei – A színművek, filmek időkezelése: a sűrítés eszközei

			<ul style="list-style-type: none"> – Templomi festmények, egyéb epikus ábrázolások; képregény – Az időtlenség – Az álomidő: az álom megjelenítése képzőművészeti alkotásokon Gulácsytól Dalyig. 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óra-szám</i>	1. A megdermedt idő	1 óra
			2. A rohanó idő	1 óra
			3. Az elfolyó idő	1 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: Szövegértési, szövegalkotási feladatok	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Ember a természetben: Idő a természettudományokban, fizikában, az élővilágban.	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A diák fogadja el az együttműködés szabályait. Aktívan vegyen részt a foglalkozáson és igyekezzék végrehajtani a feladatokat. A rendelkezésére álló eszközökkel fogalmazza meg véleményét, elvárásait, érzelmeit, benyomásait. – Munkája közben működjön együtt a többiekkel pár- és csoportmunkában. Mutassa be munkája eredményét a csoportnak, számoljon be a megvalósítás menetéről, a nehézségekről és sikerekről. Hallgassa meg mások beszámolóját, vegyen részt a közös értékelésben. – Gondolkodásában, tevékenységében legyen nyitott, hétköznapi ismereteit éppúgy mozgósítsa, mint a más tantárgyak keretében tanultakat. Merjen játszani, kísérletezni. 	

14. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>		Kézművesség	
	<i>Ajánlott óraszám</i>		4	
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>		Ismerkedés a hagyományos, népi kézműves mesterségekkel. A hobbiművészkedés lehetőségeinek megismerése. A hobbi kézimunka, hobbiművészet háttérpára: segédanyagok, kellékek, minták feltérképezése	
	<i>Önmeghatározás</i>		Normakövetés, normaismeret, Normatudatos magatartás: a norma és helyzetismere-ten alapuló normaválasztás, a helyzetben működő normákhoz való igazodás, vagy azoktól való tudatos eltérés. Önellenőrzés, az önkontroll igénye. Alkalmazkodás: A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség.	
	<i>Önbemutató</i>		Szóbeli és írásbeli szövegalkotás. Önismeret. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete.	
	<i>Stratégiaalkotás</i>		Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek üteme-zése. Céltudatosság, pontosság, időérzék	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>		Tapasztalatgyűjtés. Adatkezelés: adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése. Feltételek és viszonyok összefüggése. Információ-alkotás és átadás. Szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. Önállóság igénye, kíváncsiság. Okkeresés igénye	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK			<ul style="list-style-type: none"> – A diákok egy településhez közeli skanzenban, tájházban, a Néprajzi Múzeumban vagy a kecskeméti Játékmúzeumban, esetleg egy mester műhelyét meglátogatva ismerkedjenek meg valamely népi mesterséggel – A népi mesterség technikáinak kipróbálása – Valamely tevékenység, üvegfestés, mozaik, intarzia, gipszöntés stb. kipróbálása. 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> – A népi mesterség anyagai, szerszámai, technikái – A választott hobbiművészet anyagai, technikái, eszközei. 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óra-szám</i>	1. Ősi mesterségek	2 óra
			2. Kézműves hobbik	2 óra

ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>	Magyar nyelv és irodalom: Szövegértési, szövegalkotási feladatok, népmesék, szokások. Matematika: szerkesztések, számítások
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	Életvitel és gyakorlati ismeretek
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – A diák fogadja el az együttműködés szabályait. Aktívan vegyen részt a foglalkozáson és igyekezzék végrehajtani a feladatokat. A rendelkezésére álló eszközökkel fogalmazza meg véleményét, elvárásait, érzelmeit, benyomásait. – Munkája közben működjön együtt a többiekkel pár- és csoportmunkában. Mutassa be munkája eredményét a csoportnak, számoljon be a megvalósítás menetéről, a nehézségekről és sikerekről. Hallgassa meg mások beszámolóját, vegyen részt a közös értékelésben. – Gondolkodásában, tevékenységében legyen nyitott, hétköznapi ismereteit éppúgy mozgósítsa, mint a más tantárgyak keretében tanultakat. Merjen játszani, kísérletezni.

15. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Tudjuk-e használni?
	<i>Ajánlott óraszám</i>	4
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A tudatos „információfogyasztás” megalapozása
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, Normatudatos magatartás: a norma és helyzetismereten alapuló normaválasztás, a helyzetben működő normákhoz való igazodás, vagy azoktól való tudatos eltérés. Önellenőrzés, az önkontroll igénye. Alkalmazkodás: A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. A saját és a partner érdekeinek ismerete. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség. Helyzetelemzés: helyzetelemek, körülmények, magán és publikus helyzetek ismerte, A másokhoz való odafordulás igénye. Helyzetértékelés igénye. Önelemzés igénye. Szerep- és pozíciómeghatározás: szerepismeret, a szereppel való viszony deklarációja.
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban. Önismeret. Elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusok ismerete. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete. Az önbemutató céljának ismerete

	<i>Stratégiaalkotás</i>		Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>		Tapasztalatgyűjtés. Adatkezelés: adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése. Feltételek és viszonyok összefüggése. Információalkotás és átadás. Szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. Önállóság igénye, kíváncsiság. Okkeresés igénye	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK			<ul style="list-style-type: none"> – Anyaggyűjtés: egy napunk információi: újságok, tv, rádió, óriásplakátok, net, sms... – Elemzés: lényeges és lényegtelen információk, ismétlődések. Milyen eszközökkel mutatják be ugyanazt a hírt? – Játék: egy hír tolmácsolása különböző stílusban, különböző médiumokban, igaz és hamis hírek megkülönböztetése, egy kitalált termék reklámhadjáratának megtervezése: szlogen, plakátok, filmek, stb. 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> – A hatáskeltés eszközei az írott sajtóban, a tévében, a rádióban. – Az írott és az elektronikus média műfajai – A hitelesség kérdése: Mi a „kacsa”? Miért születik? Mi a következménye, ha kiderül: hamis információt adott valamelyik médium? – Mi a rémhír? Mikor, miért, ki gyártja? Milyen következményekkel járhat? – Egy kis reklámtörténet, a reklámok hatásmechanizmusa. Mi a szerepe a reklámoknak a médiumok fenntartásában? – A reklámok hatáskeltő eszközei, kultúrateremtő ereje, a reklám mint a médiumok fenntartója 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Az információ dömpingje	1 óra
			2. A hatás és a hitelesség	2 óra
			3. Reklámok csábításai	1 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó keresztintertivi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: Szövegértési, szövegalkotási feladatok	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Ember és társadalom: Reklámtörténet, Informatika: A multimédia eszközei	

KÖVETELMÉNYEK	<ul style="list-style-type: none"> – A diák fogadja el az együttműködés szabályait. Aktívan vegyen részt a foglalkozáson és igyekezzék végrehajtani a feladatokat. A rendelkezésére álló eszközökkel fogalmazza meg véleményét, elvárásait, érzelmeit, benyomásait. – Munkája közben működjön együtt a többiekkel pár- és csoportmunkában. Mutassa be munkája eredményét a csoportnak, számoljon be a megvalósítás menetéről, a nehézségekről és sikerekről. Hallgassa meg mások beszámolóját, vegyen részt a közös értékelésben. – Gondolkodásában, tevékenységében legyen nyitott, hétköznapi ismereteit éppúgy mozgósítsa, mint a más tantárgyak keretében tanultakat. Merjen játszani, kísérletezni.
---------------	---

16. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Éppen úgy, mint az életben...?
	<i>Ajánlott óraszám</i>	4
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A tudatos „médiafogyasztás” megalapozása
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, Normatudatos magatartás: a norma és helyzetismereten alapuló normaválasztás, a helyzetben működő normákhoz való igazodás, vagy azoktól való tudatos eltérés. Önellenőrzés, az önkontroll igénye. Alkalmazkodás: A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. A saját és a partner érdekeinek ismerete. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség. Helyzetelemzés: helyzetelemek, körülmények, magán és publikus helyzetek ismerete, A másokhoz való odafordulás igénye. Helyzetértékelés igénye. Önelemzés igénye. Szerep- és pozíciómeghatározás: szerepismeret, a szereppel való viszony deklarációja.
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban. Önismeret. Elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusok ismerete. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete. Az önbemutató céljának ismerete
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék

	<i>Stratégia megvalósítása</i>		Tapasztalatgyűjtés. Adatkezelés: adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése. Feltételek és viszonyok összefüggése. Információalkotás és átadás. Szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. Önállóság igénye, kíváncsiság. Okkeresés igénye	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK			<ul style="list-style-type: none"> – Játék: szappanopera egy-egy jelenetének elemzése, a szituáció összevetése a valósággal, lehetséges megoldásai – Kockázatelemzés: milyen konfliktusok alakulhatnak ki? Kik és miért vállalkoznak az ezekben való szereplésre? Játék: elképzelt karrier egy nyertes és egy vesztes számára – A lakóhelyhez vagy az iskolához közel dokumentumfilm vagy szocifotó témákat gyűjteni – Dokumentumfilm egy napról: mindenki a saját forgatókönyvét készíti el. 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> – A szappanoperák népszerűségének lehetséges okai. A szappanoperák típusai, sztereotípiái. – Mi a valóságos a valóságshowkban? – A szocifotók műfaja, története. A világ, mely megjelenik ezeken a fotókon. A dokumentumfilmek témái, forgatásuk nehézsége 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. A szappanoperák világa	1 óra
			2. A valóságjátékok	1 óra
			3. A dokumentumok	2 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: műfajok	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Ember és társadalom: A szocifotó társadalmi háttere Informatika: A multimédia eszközei	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A diák fogadja el az együttműködés szabályait. Aktívan vegyen részt a foglalkozáson és igyekezzék végrehajtani a feladatokat. A rendelkezésére álló eszközökkel fogalmazza meg véleményét, elvárásait, érzelmeit, benyomásait. – Munkája közben működjön együtt a többiekkel pár- és csoportmunkában. Mutassa be munkája eredményét a csoportnak, számoljon be a megvalósítás menetéről, a nehézségekről és sikerekről. Hallgassa meg mások beszámolóját, vegyen részt a 	

	<p>közös értékelésben.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Gondolkodásában, tevékenységében legyen nyitott, hétköznapi ismereteit éppúgy mozgósítsa, mint a más tantárgyak keretében tanultakat. Merjen játszani, kísérletezni.
--	---

17. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Havas sportok
	<i>Ajánlott óraszám</i>	5
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	Az állóképesség fejlesztése szabad levegőn, télen.
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, a normák ismerete, normatudatos magatartás. Önellenőrzés, az önkontroll igénye. A saját teljesítőképeség becslése, A követelmények eléréséhez szükséges kompetenciák, tudások ismerete, kudarcűrés, kitartás, próbálkozási hajlandóság, küzdőképesség, tolerancia. Alkalmazkodás: A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat, saját szükségletek és igények kielégítésének késleltetni tudása.
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatópoló szövegtípusokban. Önismeret. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Tapasztalatgyűjtés. Önállóság igénye, kíváncsiság. Okkeresés igénye.
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Szánkó lökése, szánkó húzása, szánkó tolása, szánkózás a lejtőn – kanyarodás és fékezés technikája – ülve és hason fekve. – Sífutás – járás, futás és játék síkon. Járás lejtőn fölfele, ellépegetés, egyenes síklás.
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		<ul style="list-style-type: none"> – Szánkó, bob, futó, lesikló, ugróléc, hódeszka – A szánkózás és a sífutás mozgásformái. – Bemelegítés téli sportokhoz – Öltözködés havas sportokhoz – Sí-KRESZ

		– Balesetvédelem	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	5 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>	–	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	Ember a természetben–biológia, egészségtan: A nagy hideg élettani hatásai	
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – A tanulók ismerjék meg téli körülmények közötti szabadban űzhető legegyszerűbb sportolási lehetőségeket. – Legyenek képesek a megfelelő felszerelés, ruházat összeállítására. – Ismerjék a téli sportokhoz szükséges bemelegítő gyakorlatokat, és végezzenek bemelegítést. – Ismerjék és tartsák be a balesetek megelőzésének szabályait. 	

18. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	A futás kiegészítő sportjai
	<i>Ajánlott óraszám</i>	5
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A futás monotonitását megtörő sportágak ismerete minimális szerigénnyel, az egyéni edzéstervben való beépítésük.
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, a normák ismerete, normatudatos magatartás. Önellenőrzés, az önkontroll igénye. A saját teljesítőképesség becslése, A követelmények eléréséhez szükséges kompetenciák, tudások ismerete, kudarcűrész, kitartás, próbálkozási hajlandóság, küzdőképesség, tolerancia. Alkalmazkodás: A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat, saját szükségletek és igények kielégítésének késleltetni tudása.
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatópoló szövegtípusokban. Önismeret. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék

		<i>Stratégia megvalósítása</i>	Tapasztalatgyűjtés. Önállóság igénye, kíváncsiság. Okkeresés igénye.	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK			<ul style="list-style-type: none"> – Ugrókötékhajtás, előről – hátulról helyben futás közben egy és páros lábon való szökdeléssel. – Kötélhajtás nyolcas alakban, páros gyakorlatok. – Séta sík terepen, lépéshossz és tempóváltoztatással, lejtőn fölfele és lefelé, változó terepen. – Úszás, az ismert úszásnemekben csak kar, csak lábtempóval, deszkával, tenyérlenállással. 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> – A szív- és érrendszer terhelhetősége, és az edzettség szintjének megállapítása pulzuszám méréssel – – Egyéni edzésterv felépítése 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. A futás kiegészítő sportjai	5 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		–	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Ember a természetben, biológia, egészségtan Földünk és környezetünk.	
KÖVETELMÉNYEK			A tanulók: <ul style="list-style-type: none"> – Ismerjék a futás kiegészítő sportjait. – Legyenek képesek a megfelelő felszerelés, ruházat összeállítására. – Ismerjék és tartsák be a balesetek megelőzésének szabályait. – Legyenek képesek olyan egyéni edzéstervet készíteni, amelyben beépítik a lehetséges kiegészítő sportokat is. 	

19. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>		Floorball	
	<i>Ajánlott óraszám</i>		5	
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>		Együttműködés a csapatjátékokban	
	<i>Önmeghatározás</i>		Normakövetés, a normák ismerete, normatudatos magatartás. Önellenőrzés, az önkontroll igénye. A saját teljesítőképesség becslése, A követelmények eléréséhez szükséges kompetenciák, tudások ismerete, kudarcátírás, kitartás, próbálkozási hajlandóság, küzdőképesség, tolerancia. Alkalmazkodás: A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat, saját szükségletek és igények kielégítésének késleltetni tudása.	
	<i>Önbemutató</i>		Szóbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban. Önismeret. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete	
	<i>Stratégiaalkotás</i>		Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>		Tapasztalatgyűjtés. Önállóság igénye, kíváncsiság. Okkeresés igénye.	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK			<ul style="list-style-type: none"> – Rajtgyakorlatok, – Irányváltó futások – Akadálykerülés – Labdás képességfejlesztő gyakorlatok – Játék 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> – A csapatjáték hierarchiájának megismerése: edző (tanár), csapatkapitány, játékos szerepei. – A floorball szabályai – Labdakezelési technikák – A floorball taktikai elemei 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Floorball	5 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐ-)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		–	

KUSZ-VÁLTÁS)	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	Ember a természetben, biológia, egészségtan Ember és társadalom: Labdajátékok története
KÖVETELMÉNYEK		A tanulók: <ul style="list-style-type: none"> – Legyenek képesek a játékhoz szükséges megfelelő felszerelés, ruházat összeállítására. – Ismerjék meg a floorball labdakezelési technikáit – Ismerjék meg a floorball taktikai elemeit: legyenek képesek játék közben megtalálni a legjobb helyzetben lévő társat. – Ismerjék és tartsák be a balesetek megelőzésének szabályait. – Legyenek képesek a csapat számára optimális teljesítmény és szerepvállalás megtalálására

20. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Felvételi a középiskolába
	<i>Ajánlott óraszám</i>	3
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A továbbtanulás feltételeinek, lehetőségeinek megismerése
	<i>Önmeghatározás</i>	Helyzetelemzés. A másokhoz való odafordulás igénye. Helyzetértékelés igénye. Önelemzés igénye. Kooperáció. Alkalmazkodás. A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. Cél- és feladat ismeret. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség.
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban. Önismeret. Szövegtípusok ismerete. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete. Önbemutató céljának ismerete
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás, és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság. Pontosság. Időérzék
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: adatgyűjtés - adatkezelés: adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése. Információalkotás és átadás, szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. A terveknek megfelelő haladás. Elemzés, értékelés. Szükség esetén tervmódosítás. A tervben szereplő célok, utak, eljárások ismerete. Kontrolligény

AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – A 7. évfolyamon gyűjtött információk frissítése, aktuális felvételi szabályok, eljárások megismerése. (személyes, internetes, könyv, kiadvány stb. alapján tájékozódás) – Saját célok meghatározása. – Célok lehetőségek, követelmények mérlegelése, esélylatolgatás, alternatívák meghatározása. – Döntéshozatal – Készülés a felvételire. 		
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		<ul style="list-style-type: none"> – A magyar iskolarendszer elemei és az egyes iskolatípusok feladatai. A továbbtanulás aktuális lehetőségei az adott térségben. – A felvételi eljárás szabályai, ütemezése, feladatai. – Egyéni utak, lehetőségek, alternatívák. A felvételi pontrendszer. – A nem tantárgyi felkészülés lehetőségei, az írásbeli és szóbeli felvételi helyzet. 		
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Pályaválasztás	2 óra
			2. Készülök a felvételire	1 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFOKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó keresztintertivi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés, szövegalkotás	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Könyvtárhasználat (dokumentumismeret), Tánc és dráma (életjátékok), Emberismeret (választás és döntés, mozgatóink) Társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek (közoktatás, szakoktatás, felsőoktatás)	
KÖVETELMÉNYEK		<p>A tanulók</p> <ul style="list-style-type: none"> – Legyenek ismerjék meg az egyes középiskola típusokat, a felvételi szabályait, a pontrendszert. – Vegyenek részt a továbbtanulási eljárásban, határozzák meg saját céljaikat. – Legyenek képesek kérdéseket megfogalmazni saját igényeik szerint és a válaszhoz személyi, tárgyi segítséget igénybe venni. – Készüljenek fel a felvételire. 		

21. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Önismeret
	<i>Ajánlott óraszám</i>	3
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	Az önismeret támogatása, játékos tesztek, helyzetgyakorlatok segítségével. Az akarat, az önfegyelem, az önbizalom értékelése, önfejlesztési célok meghatározása.
	<i>Önmeghatározás</i>	Helyzetelemzés. A másokhoz való odafordulás igénye. Helyzetértékelés igénye. Önelemzés igénye. Kooperáció. Alkalmazkodás. A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. Cél- és feladat ismeret. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség.
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatépítő szövegtípusokban. Önismeret. Szövegtípusok ismerete. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete. Önbemutató céljának ismerete
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás, és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság. Pontosság. Időérzés
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: adatgyűjtés - adatkezelés: adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése. Információalkotás és átadás, szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. A terveknek megfelelő haladás. Elemzés, értékelés. Szükség esetén tervmódosítás. A tervben szereplő célok, utak, eljárások ismerete. Kontrolligény
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Önismereti teszttel, akaratpróbával, önfegyelem, önbizalom vizsgálattal az Önismereti kártya gazdagítása, önfejlesztési célok meghatározása. – A vizsgadrukk kezelésének technikái, ezek gyakorlása.
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		<ul style="list-style-type: none"> – Az akarat, önfegyelem, önbizalom jelentésének és jelentőségének megismerése a felvétellel, pályaválasztással összefüggésben. – A vizsgadrukk kezelési technikáinak ismerete, alkalmazása (relaxáció, összpontosítás, légzéstechnika, beszédtechnikai elemek)
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>
		1. Önismeret – akarat – önfegyelem – vizsgadrukk
		3 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐ-)	<i>Kapcsolódó keresztantantéri modulok</i>	Magyar nyelv és irodalom: szövegértés, szövegalkotás

KUSZ-VÁLTÁS)	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	Ember és társadalom: emberismeret – személyiségünk, pszichikus működésünk, mozgatóink. Testnevelés és sport (légző-gyakorlatok, relaxációs gyakorlatok)
KÖVETELMÉNYEK		A tanulók – Ismerjék meg saját viselkedésüket vizsgahelyzetben, tudjanak felkészülni a jó teljesítményre. Ismerjenek olyan technikákat amelyek segítenek a vizsgadrukk kezelésében. – Legyenek képesek az akaratuk, önfegyelmük, önbizalmuk, erőforrásaik mozgósítására, céljaik megvalósítása érdekében.

22. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Felnőtt vagyok? Gyerek vagyok?
	<i>Ajánlott óraszám</i>	2
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	Gyerek és felnőtt szerepkülönbség összetevőinek megértése, saját helyzetváltozás értékelése, dinamikájának, konfliktuslehetőségeinek felismerése.
	<i>Önmeghatározás</i>	Helyzetelemzés. A másokhoz való odafordulás igénye. Helyzetértékelés igénye. Önelemzés igénye. Kooperáció. Alkalmazkodás. A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. Cél- és feladat- ismeret. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség.
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatópoló szövegtípusokban. Önismeret. Szövegtípusok ismerete. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete. Önbemutató céljának ismerete
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás, és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság. Pontosság. Időérzék
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: adatgyűjtés - adatkezelés: adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése. Információalkotás és átadás, szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. A terveknek megfelelő haladás. Elemzés, értékelés. Szükség esetén tervmódosítás. A tervben szereplő célok, utak, eljárások ismerete. Kontrolligény
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		– Saját helyzet megértésére gyerek és felnőtt szerepek gyűjtése, elemzése.

			<ul style="list-style-type: none"> – Szerepváltozások példáinak gyűjtése. (irodalmi példa) – Konfliktuslehetőségek helyzetgyakorlatokban, részvétel és értékelés (szerepgyakorlatok). 		
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> – Gyerek státusz, felnőtt státusz a családban, iskolában, a mindennapi életben. – A szerepek változása az életkor függvényében. – A státuszkülönbségből adódó konfliktus lehetőségek. A változásból következő belső és külső konfliktusok. – A konfliktusok kezelési lehetőségei (empátia, értő hallgatás) és gyakorlata. 		
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 80%;">1. Felnőtt vagyok? Gyerek vagyok?</td> <td style="width: 20%; text-align: center;">2 óra</td> </tr> </table>	1. Felnőtt vagyok? Gyerek vagyok?	2 óra
1. Felnőtt vagyok? Gyerek vagyok?	2 óra				
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>				
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>				
KÖVETELMÉNYEK			<p>A tanulók</p> <ul style="list-style-type: none"> – Értelmezzék a gyerek státusz, felnőtt státusz alakulását, szerepét a családban, iskolában, a mindennapi életben. – Keressenek példákat a szerepek változására saját életükben – Ismerjék fel a státuszkülönbségből adódó konfliktus lehetőségeket és ezek kezelési lehetőségét. – Legyenek képesek nézőpontváltásra, keressenek példákat saját élethelyzetükben az empátia jelenlétére, vagy hiányára. 		

9. ÉVFOLYAM

MŰVELTSÉGTERÜLETI KAPCSOLÓDÁSOK

Témakörök/fejezetek		Kapcsolódó műveltségterület	Javasolt	
			óra-szám	modul-szám
1.	Életmód – gondolkodásmód	Ember és társadalom	3	1
2.	Társadalmi normák - társadalmi szerepek		6	2
3.	Munkavállalók - munkahelyek		10	3
4.	Konyhakémia	Ember a természetben	8	1
5.	Halmazállapotok		4	1
6.	Lakóhelyünk természeti értékei		10	1
7.	Az ókori csillagászat nagy alakjainak gondolatmenete	Földünk és környezetünk	3	1
8.	Lemeztektonika, vulkamológia		5	1
9.	Az általános légkörczés – a szoláris éghajlati övek kialakulása, módosulásai, szélrendszerek és helyi szelek		4	1
10.	Ausztrália, Óceánia és a Déli-sarkvidék természetföldrajzi képe és emberföldrajza		3	1
11.	Hang-kép	Művészetek	4	2
12.	A zenei szépség és funkció		3	2
13.	A színek beszéde		3	2
14.	Tartalom és forma a vizuális művészetekben		4	3
15.	Testbeszéd		4	3
16.	Tájékozódás ismeretlen terepen verseny keretében	Testnevelés és sport	4	1
17.	Nyújtás, és még több...		3	1
18.	Aerobic		3	1
19.	Küzdőjátékok párban és csapatban		2	1
20.	Röplabda szabadban		3	1
21.	Önismeret	Osztályfőnöki & Életvitel és gyakorlati ismeretek	2	1
22.	Lássuk, miből élünk?!		2	1
23.	Személyes tájékozódás a munka világában		3	1
Összesen:			96	33

TARTALOMVÁZLAT

1. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>		Életmód – gondolkodásmód	
	<i>Ajánlott óraszám</i>		3	
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>		Az étkezés társadalomtörténetének megismerése, ezen keresztül saját étkezési kultúránk gyökereinek megértése. Alapvető konyhai ismeretek közvetítése, és közvetett iránymutatás az egészséges életmód, táplálkozás terén. Az asztali illem szabályainak megismertetése és megértetése.	
	<i>Önmeghatározás</i>		Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás, önellenőrzés, önkontrol igénye. Kooperáció, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat, saját szükségletek és igények kielégítésének késleltetni tudása.	
	<i>Önbemutató</i>		Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatépítő szövegtípusokban.	
	<i>Stratégiaalkotás</i>		Tervezés: tervkészítés elemei, módja, céltudatosság, pontosság, időérzék	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>		Információkezelés: Adatgyűjtés (tapasztalatgyűjtés), adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, információalkotás és átadás, szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK			<ul style="list-style-type: none"> – Esettanulmányok, filmrészletek csoportos feldolgozása – Bemutatók, kiselőadások – Szimulációs játékok – Tréningek – Tervezés és gyakorlati tevékenység 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> – Az étkezés kultúrtörténete – A vendéglátás kultúrtörténete – Étkezési szokások, társadalmi viszonyok 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Az étkezés társadalomtörténete	3 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐ-)	<i>Kapcsolódó keresztintertvi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés-szövegalkotás	

KUSZ-VÁLTÁS)	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	Életvitel és gyakorlati ismertek: háztartástan
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – Aktív kiscsoportos együttműködés – Ismertetés, bemutatás – Összehasonlító elemzés készítése – Gyakorlati tevékenység, „munkatapasztalat”

2. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Társadalmi normák - társadalmi szerepek		
	<i>Ajánlott óraszám</i>	6		
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A szabálykövető és együttműködő társadalmi magatartás megalapozása. Az életkorból adódó társadalmi (nem biológiai) sajátosságok, hasonlóságok és különbözőségek bemutatása		
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás, önellenőrzés, önkontrol igénye. Kooperáció, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat, saját szükségletek és igények kielégítésének késleltetni tudása.		
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban.		
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: tervkészítés elemei, módja, céltudatosság, pontosság, időérzék		
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: Adatgyűjtés (tapasztalatgyűjtés), adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, információalkotás és átadás, szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása		
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Forráselemzés (mozgóképek, hanganyagok, tanulmány, szemelvények a napi sajtóból, stb.) – Bemutatók, prezentációk, kiselőadások létrehozása – Szimulációs játékok, drámajáték – Projekttervezés és megvalósítás 		
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		<ul style="list-style-type: none"> – A felelősség kérdése – Erkölcsi kérdések – Erkölcs és jog viszonya 		
MODULOK (A FEJEZET	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óra-</i>	1. Erkölcs és jog	3 óra

RÉSZEGYSÉGEI)		<i>szám</i>	2. Fiatalok, majd öregek–generációs kérdések	3 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés-szövegalkotás	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Osztályfőnöki óra	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – Aktív egyéni, és kiscsoportos tevékenység – Aktív részvétel a megbeszélésekben, vitákban – Tolerancia, nézőpontváltás, a sajáttól eltérő vélemény elfogadása – Pontos munkavégzés – Elemzés, értékelés – Reális önértékelés 	

3. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Munkavállalók - munkahelyek
	<i>Ajánlott óraszám</i>	10
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	Az alapvető társadalmi-gazdasági folyamatok működési mechanizmusának bemutatása. Különböző társadalmi minták, sikeres életutak bemutatása. Az étkezéshez, vendéglátáshoz kapcsolódó foglalkozások megismertetésével lehetőséget biztosítani a diákoknak olyan ismeretek megszerzésére, amelyek a mindennapi életben is kamatoztathatóak, és emellett a pályaválasztásban is segítséget nyújthatnak
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás, önellenőrzés, önkontrol igénye. Kooperáció, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat, saját szükségletek és igények kielégítésének késleltetni tudása.
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatépítő szövegtípusokban.
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: tervekészítés elemei, módja, céltudatosság, pontosság, időérzék
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: Adatgyűjtés (tapasztalatgyűjtés), adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, információalkotás és átadás, szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerezés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Beszélgetés – vita – Gyűjtőmunka

			<ul style="list-style-type: none"> – Forráselemzés (mozgóképek, hanganyagok, tanulmány, szemelvények a napi sajtóból, stb.) – Terepgyakorlatok: látogatás vendéglátóhelyen – Játék 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> – Az étkezéshez, vendéglátáshoz kapcsolódó foglalkozások – A termelőktől a feldolgozókon át a fogyasztókig – Idegenforgalom – falusi turizmus – Gazdálkodási alapfogalmak (cégformák, adóformák stb.) 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Az étkezéshez, vendéglátáshoz kapcsolódó foglalkozások	4 óra
			2. Termelés – közvetítés – fogyasztás	3 óra
			3. Életpályák, karrier	3 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFOKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés-szövegalkotás	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Osztályfőnöki óra Életvitel és gyakorlati ismertek: háztartás	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – Aktív egyéni, és kiscsoportos tevékenység – Aktív részvétel a megbeszélésekben, vitákban – Tolerancia, nézőpontváltás, a sajáttól eltérő vélemény elfogadása – Pontos munkavégzés – Elemzés, értékelés – Reális önértékelés 	

4. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Konyhakémia
	<i>Ajánlott óraszám</i>	8
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A mindennapi életben használt, minket körülvevő anyagok kémiai elemzése, előtérben az élelmiszerekkel. Az iskolában tanult elmélet és a napi gyakorlat összehangolása.
	<i>Önmeghatározás</i>	Kooperáció, alkalmazkodás: cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás. Önellenőrzés, helyzetelemzés, saját teljesítőképesség becslése

	<i>Önbemutató</i>	Szöbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban. Önérdék-érvényesítés, megnyilvánulási igény		
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék		
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: adat/tapasztalatgyűjtés, az adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, feltételek és összefüggések. Információalkotás és átadás, lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása A terveknek megfelelő haladás, elemzés, értékelés, szükség esetén tervmódosítás		
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Kísérletek, megfigyelések egyéni, páros és csoportmunkában – A kísérletek és megfigyelések tapasztalatainak értékelése, prezentálása egyéni, páros és csoportmunkában – A kísérletek és megfigyelések alapján törvényszerűségek megfogalmazása egyéni, páros és csoportmunkában – Feladatmegoldás egyéni, páros és csoportmunkában 		
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		<ul style="list-style-type: none"> – Szerves kémiai anyagcsoportok – Szénhidrátok – Fehérjék – Zsírok, olajok – Vitaminok 		
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Konyhakémia	8 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFOKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszt-tan-tervi modulok</i>	Matematika: számítási műveletek Magyar nyelv és irodalom: szövegértés-szövegalkotás		
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	Életvitel és gyakorlati ismeretek: Háztartástan Ember a természetben: Biológia		
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – A kapott/felkutatott információk pontos rögzítése – Aktív egyéni, páros, csoportos munka: a tervezés és a terv szerint való haladás megoldása tanári segítség nélkül. – Az eredmények önálló elemzése, konklúziók önálló megfogalmazása. 		

	– Önértékelés: A saját és a csoport által végzett teljesítmény értékelése, elemzése, konklúziók megfogalmazása.
--	---

5. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Halmazállapotok
	<i>Ajánlott óraszám</i>	4
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A tanulók hétköznapi tapasztalatainak rendezése, egyszerű önálló kísérletek elvégzésével tapasztalatgyűjtés, a már meglévő és a kísérletek során megszerzett tapasztalatok értelmezése modell segítségével. A modell szerepének érzékeltetése a természettudományos leírásban.
	<i>Önmeghatározás</i>	Kooperáció, alkalmazkodás: cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás. Önellenőrzés, helyzetelemzés, saját teljesítőképesség becslése
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban. Önérdék-érvényesítés, megnyilvánulási igény
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: adat/tapasztalatgyűjtés, az adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, feltételek és összefüggések. Információalkotás és átadás, lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása A terveknek megfelelő haladás, elemzés, értékelés, szükség esetén tervmódosítás
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Kísérletek, megfigyelések egyéni, páros és csoportmunkában – A kísérletek és megfigyelések tapasztalatainak értékelése, prezentálása egyéni, páros és csoportmunkában – A kísérletek és megfigyelések alapján törvényszerűségek megfogalmazása egyéni, páros és csoportmunkában – Feladatmegoldás egyéni, páros és csoportmunkában
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		<ul style="list-style-type: none"> – Anyagok jellegzetes tulajdonságai – A halmazállapotok összehasonlítása, rendezése – Az anyag részecskemodelljének kialakítása

			<ul style="list-style-type: none"> – A halmazállapot változások vizsgálata – A nyomás szerepe 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Halmazállapotok	4 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó keresztterületi modulok</i>		Matematika: számítási feladatok Magyar nyelv és irodalom: szövegértés-szövegalkotás	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Életvitel és gyakorlati ismeretek: Halmazállapot változás alapján működő eszközök Földünk és környezetünk: A halmazállapot változások éghajlati hatásai	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A kapott/felkutatott információk pontos rögzítése – Aktív egyéni, páros, csoportos munka: a tervezés és a terv szerint való haladás megoldása tanári segítség nélkül. – Az eredmények önálló elemzése, konklúziók önálló megfogalmazása. – Önértékelés: A saját és a csoport által végzett teljesítmény értékelése, elemzése, konklúziók megfogalmazása. 	

6. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Lakóhelyünk természeti értékei
	<i>Ajánlott óraszám</i>	10
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A lakóhely környezetének vizsgálata természettudományos módszerekkel
	<i>Önmeghatározás</i>	Kooperáció, alkalmazkodás: cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás. Önellenőrzés, helyzetelemzés, saját teljesítőképesség becslése
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban. Önérdék-érvényesítés, megnyilvánulási igény
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: adat/tapasztalatgyűjtés, az adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, feltételek és összefüggések. Információalkotás és átadás, lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása A terveknek megfelelő haladás, elemzés, értékelés, szükség esetén tervmódosítás

AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Információgyűjtés egyéni, páros és csoportmunkában – Forrásfeldolgozás egyéni, páros és csoportmunkában – Kísérletek, megfigyelések egyéni, páros és csoportmunkában – A kísérletek és megfigyelések tapasztalatainak értékelése, prezentálása egyéni, páros és csoportmunkában – A kísérletek és megfigyelések alapján törvényszerűségek megfogalmazása egyéni, páros és csoportmunkában – Feladatmegoldás egyéni, páros és csoportmunkában – Terepgyakorlatok 		
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		<ul style="list-style-type: none"> – Természeti érték fogalma – Oxigéntermelő és széndioxid-elnyelő képesség – Biotop – Ökológiai lábnyom – Az ökológiai lábnyom változása – Megújuló energiaforrások – Szemét és hulladékkezelés 		
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Lakóhelyünk természeti értékei	10 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFÓKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>	Matematika: számítási feladatok Magyar nyelv és irodalom: szövegértés-szövegalkotás		
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	Ember és társadalom: lakóhelyünk környezeti múltja Földünk és környezetünk: A környezet általános állapota Életvitel és gyakorlati ismeretek: A háztartási gépek energia és anyagfelhasználása, biotermesztés		
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – A kapott/felkutatott információk pontos rögzítése – Aktív egyéni, páros, csoportos munka: a tervezés és a terv szerint való haladás megoldása tanári segítség nélkül. – Az eredmények önálló elemzése, konklúziók önálló megfogalmazása. – Önértékelés: A saját és a csoport által végzett teljesítmény értékelése, elemzése, konklúziók megfogalmazása. 		

7. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Az ókori csillagászat nagy alakjainak gondolatmenete
	<i>Ajánlott óraszám</i>	3
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	Az ókor nagy gondolkodóinak munkásságán keresztül a világkép alakulásának bemutatása, különös tekintettel a tudományos világkép kialakulására; a nézőpontváltás, kísérletezés
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás. A másokhoz való odafordulás igénye. Helyzetértékelés igénye, Önelemzés igénye. Kooperáció, alkalmazkodás: cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. Önellenőrzés, helyzetelemzés, saját teljesítőképeség becslése
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatópoló szövegtípusokban. Önérdek-érvényesítés, megnyilvánulási igény
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: adat/tapasztalatgyűjtés, az adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, feltételek és összefüggések. Információalkotás és átadás, lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása A terveknek megfelelő haladás, elemzés, értékelés, szükség esetén tervmódosítás
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Az információ önálló kezelésének <ul style="list-style-type: none"> a. Önálló adatkeresés b. Az adatok rögzítése, tárolása c. Az adatok közötti viszonyok felismerése és leírása d. Az adatok prezentálása – Egyéni és csoportos tevékenységek (kísérletek, megfigyelések) önálló tervezése <ul style="list-style-type: none"> a. A tevékenység lépésekre bontása b. Feladatok meghatározása, feladatvállalás c. A feladatok ütemezése – A tervek megvalósítása <ul style="list-style-type: none"> a. Terv szerinti haladás b. Önellenőrzés, elemzés, értékelés c. Tervek szükség szerinti módosítása

ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		<ul style="list-style-type: none"> – A kor embere csillagászati ismereteinek számbavétele: milyen törvényszerűségek ismerhetők fel az égitestek mozgásában? – A legnagyobb ókori kultúrák térképi megjelenítése – Szerepvállalások: „csillagászként” Görögországban stb. – szerepjáték – A naptár kialakulása és a kor csillagászati ismeretei – A nagy folyamvölgyi kultúrák és a természetföldrajzi adottságok összefüggéseinek számbavétele, a kor emberének megfigyelései – Vallás és természettudomány az ókorban, tudományágak képviselői a megosztott tudóstársadalomban – vita – Heliocentrikusok és geocentrikusok vitája az ókori Görögországban – Az ókori kultúrák által ismert égitestek összehasonlítása a mai csillagászati világgal – Egy-egy gondolatmenet bemutatása szemléltetéssel 		
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Az ókori csillagászat nagy alakjainak gondolatmenete	3 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFÓKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó keresztantantéri modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés-szövegalkotás	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Ember és társadalom: Az ókori tudomány	
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – A kapott/szerzett információk pontos rögzítése – Aktív egyéni, páros, csoportos munka: a tervezés és a terv szerint való haladás megoldása tanári segítséggel és anélkül. – Az eredmények önálló elemzése, konklúziók önálló megfogalmazása szóban és írásban. 		

8. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Lemeztektonika, vulkamológia
	<i>Ajánlott óraszám</i>	5
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	Lemeztektonikai elmélet bemutatása induktív módszerrel, kísérletezéssel, modellek felállításának segítségével. A Föld erőinek hatása a mindennapi életünkre. Katasztrófavhelyzetekhez való helyes hozzáállás. A televíziós hírek értelmezése

	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás. A másokhoz való odafordulás igénye. Helyzetértékelés igénye, Önelemzés igénye. Kooperáció, alkalmazkodás: cél- és feladat ismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. Önellenőrzés, helyzetelemzés, saját teljesítőképesség becslése
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban. Önérdek-érvényesítés, megnyilvánulási igény
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: adat/tapasztalatgyűjtés, az adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, feltételek és összefüggések. Információalkotás és átadás, lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása A terveknek megfelelő haladás, elemzés, értékelés, szükség esetén tervmódosítás
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Az információ önálló kezelésének fejlesztése <ul style="list-style-type: none"> ○ Önálló adatkeresés ○ Az adatok rögzítése, tárolása ○ Az adatok prezentálása – Egyéni és csoportos tevékenységek (kísérletek, megfigyelések) önálló tervezése <ul style="list-style-type: none"> ○ A tevékenység lépésekre bontása ○ Feladatok meghatározása, feladatvállalás ○ A feladatok ütemezése – A tervek megvalósítása <ul style="list-style-type: none"> ○ Terv szerinti haladás ○ Önellenőrzés, elemzés, értékelés ○ Tervek szükség szerinti módosítása
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		<ul style="list-style-type: none"> – A vulkáni tevékenység modellezése, térképi megjelenítése – A vulkanizmus típusainak begyakorlása pl. fotósorozattal – Festmények, grafikák, fotók elemzése régi kitörésekről – Vulkanokkal kapcsolatos rejtvények – Korabeli krónikák, újságcikkek, irodalmi szemelvények értelmezése – Szituációs játék (katasztrófahelyzet)

			<ul style="list-style-type: none"> – Szimulációs játék (földrengések hatása különböző építményekre) – A nagy kőzetlemezek összerakós játék útján való megismerése – Úszási kísérlet az izosztázia intuitív fogalmának kialakításához 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Lemeztektonika, vulkamológia	5 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFOKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés-szövegalkotás	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Ember és társadalom: Híres vulkánkitörések: Vezuv– Pompei, Herculaneum, Krakatau. Ember a természetben: Fizika, a nyomás	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A kapott/szerzett információk pontos rögzítése – Aktív egyéni, páros, csoportos munka: a tervezés és a terv szerint való haladás megoldása tanári segítséggel és anélkül. – Az eredmények önálló elemzése, konklúziók önálló megfogalmazása szóban és írásban. 	

9. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Az általános légköri körzés – a szoláris éghajlati övek kialakulása, módosulásai, szélrendszerek és helyi szelek
	<i>Ajánlott óraszám</i>	4
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A légköri képződmények alapvető formáinak megismerése kísérletezéssel, modellek felállításának segítségével. A Föld erőinek hatása mindennapi életünkre. Az időjárás-jelentések és a műholdkép hordozta információk értelmezése. Az időjárási viszonyokhoz való helyes alkalmazkodás és a kapott információk felhasználása mindennapi életünkben.
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás. A másokhoz való odafordulás igénye. Helyzetértékelés igénye, Önelemzés igénye. Kooperáció, alkalmazkodás: cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. Önellenőrzés, helyzetelemzés, saját teljesítőképesség becslése
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban. Önérdék-érvényesítés, megnyilvánulási igény

	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: adat/tapasztalatgyűjtés, az adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, feltételek és összefüggések. Információalkotás és átadás, lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása A terveknek megfelelő haladás, elemzés, értékelés, szükség esetén tervmódosítás	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Az információ önálló kezelésének fejlesztése <ul style="list-style-type: none"> ○ Önálló adatkeresés ○ Az adatok rögzítése, tárolása ○ Az adatok prezentálása – Egyéni és csoportos tevékenységek (kísérletek, megfigyelések) önálló tervezése <ul style="list-style-type: none"> ○ A tevékenység lépésekre bontása ○ Feladatok meghatározása, feladatvállalás ○ A feladatok ütemezése – A tervek megvalósítása <ul style="list-style-type: none"> ○ Terv szerinti haladás ○ Önellenzés, elemzés, értékelés ○ Tervek szükség szerinti módosítása 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		<ul style="list-style-type: none"> – Földgömb, modellek segítségével besugárzási szögek meghatározása – A besugárzás energiájának, a besugárzott terület nagyságának modellezése – Coriolis erő, ciklontevékenység tanulmányozása űrfelvételeken keresztül – Társasjáték helyi szelek neveivel – A szélrendszerek megnyilvánulásai a korabeli krónikákban – Időjárás-jelentések egyes részeinek elemzése (tv, újságok) – Filmbejátszások értelmezése – Kiselőadások szélviharokról, forgószelekről, okok kiemelése – csoportmunka 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Az általános légkörzés – a szoláris éghajlati övek kialakulása, módosulásai, szélrendszerek és helyi szelek <div style="text-align: right;">4 óra</div>

ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFÓKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>	Magyar nyelv és irodalom: szövegértés-szövegalkotás
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	Ember a természetben: Fizika – aerodinamika, hidrodinamika
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – A kapott/szerzett információk pontos rögzítése – Aktív egyéni, páros, csoportos munka: a tervezés és a terv szerint való haladás megoldása tanári segítséggel és anélkül. – Az eredmények önálló elemzése, konklúziók önálló megfogalmazása szóban és írásban.

10. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Ausztrália, Óceánia és a Déli-sarkvidék természetföldrajzi képe és emberföldrajza
	<i>Ajánlott óraszám</i>	3
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	Ausztrália, Óceánia és a Déli-sarkvidék természet és emberföldrajzának megismerése önálló, egyéni, páros és csoportos tevékenységeken keresztül. Forráskutatás és feldolgozás, kiselőadás.
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás. A másokhoz való odafordulás igénye. Helyzetértékelés igénye, Önelemzés igénye. Kooperáció, alkalmazkodás: cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. Önellenzés, helyzetelemzés, saját teljesítőképesség becslése
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatópoló szövegtípusokban. Önérdék-érvényesítés, megnyilvánulási igény
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: adat/tapasztalatgyűjtés, az adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, feltételek és összefüggések. Információalkotás és átadás, lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása A terveknek megfelelő haladás, elemzés, értékelés, szükség esetén tervmódosítás
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Az információ önálló kezelésének fejlesztése <ul style="list-style-type: none"> ○ Önálló adatkeresés

			<ul style="list-style-type: none"> o Az adatok rögzítése, tárolása o Az adatok és azok összefüggéseinek bemutatás – Egyéni és csoportos tevékenységek (kísérletek, megfigyelések) önálló tervezése <ul style="list-style-type: none"> o A tevékenység lépésekre bontása o Feladatok meghatározása, feladatvállalás o A feladatok ütemezése – A tervek megvalósítása <ul style="list-style-type: none"> o Terv szerinti haladás o Önellenzés, elemzés, értékelés o Tervek szükség szerinti módosítása 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> – Régi korok emlékeinek értelmezése. – Egy valós expedíció alapján Ausztrália domborzati és éghajlati sajátosságainak elemzése. – Ausztrália őslakosságának és az újkori betelepülőknek mai gondjai. – A munkakeresés nehézségei- mihez kezdenél őslakosként Ausztráliában? – Dátumválasztó vonal fogalmának tisztázása keresztrejtvény segítségével. – Óceánia névanyagának elmélyítése versenyfeladatokkal. – Nyaralás megtervezése gyűjtött információk alapján. Milyen veszélyek leselkedhetnek ránk? – Új-Zéland legfontosabb jellemzőinek feldolgozása Activity játék segítségével. – Emelkedik-e az óceánok vízszintje a globális felmelegedés következtében? (kísérleti megközelítés) – Északi- és Déli-sark jellemzőinek összehasonlítása fényképek segítségével. – Az első magyar Antarktisz expedíció résztvevőivel való kapcsolatteremtés – riporter kerestetik! 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Ausztrália, Óceánia és a Déli-sarkvidék természetföldrajzi képe és emberföldrajza	3 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFOKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés-szövegalkotás	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Ember és társadalom: Ausztrália felfedezése, benépesítésének története. Ember a természetben: Az ózonlyuk hatásai az élővilágra.	

KÖVETELMÉNYEK	<p>A tanulók</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ismerjék fel a jelenségeket a természet- és a társadalom földrajzi jelenségeket; – Tárják föl a földtörténeti változások és a terület élővilágának kialakulása közötti összefüggéseket. – Legyenek tisztában a fejlett világ fejlődésének a harmadik világ társadalmára gyakorolt hatásaival; – Értsék meg, hogy a népek természeti és gazdasági körülményei, hagyományai hogyan befolyásolhatják gazdasági helyzetüket, gondolkodásmódjukat, világszemléletüket. – Tudjanak logikusan felépített kiselőadásokat, írásbeli beszámolókat, bizonyításokat és cáfolatokat készíteni, megfigyelés vagy híryanag alapján folyamatokat, jelenségeket, történeteket elmondani. – Értelmezzék, értékeljék és véleményezzék hírekben hallott földrajzi-környezeti tartalmú információkat, értelmezzék és értékeljék a környezetben lezajló változásokat. – Ismerjék fel és nevezzék meg a térképen a földrajzi térben való eligazodáshoz nélkülözhetetlen topográfiai fogalmakat. – Pontosan rögzítsék a kapott/szerzett információk – Vegyenek részt aktívan az egyéni, páros, csoportos munkában. – Oldják meg a tervezést és a terv szerint való haladást tanári segítséggel és anélkül.
---------------	--

11. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Hang-kép
	<i>Ajánlott óraszám</i>	4
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A művészet eszközkészletét megismerve új önkifejezési, kommunikációs eszközökhöz jut a diák, s ezzel több esélyhez mások megértésére, önmaga hatékony kifejezésére, gondolatai, érzelmei megértésére. A szavakba nem foglalható is kifejezhetővé és a szavakon túli is megérthetővé válik.

	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, Normatudatos magatartás: a norma és helyzetismere- ten alapuló normaválasztás, a helyzetben működő normákhoz való igazodás, vagy azoktól való tudatos eltérés. Önellenőrzés, az önkontroll igénye. Alkalmazkodás: A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. A saját és a partner érdekeinek ismerete. Szolidaritás, segítőkész- ség, együttműködési készség. Helyzetelemzés: helyzetelemek, körülmények, magán és publikus helyzetek ismerete, A másokhoz való odafordulás igénye. Helyzetértéke- lés igénye. Önelemzés igénye. Szerep- és pozíciómeghatározás: szerepismeret, a sze- reppel való viszony deklarálása.
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatépítő szövegtípu- sokban. Önismeret. Elbeszélő, leíró, kapcsolatépítő szövegtípusok ismerete. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete. Az önbemuta- tás céljának ismerete
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjá- nak meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek üteme- zése. Céltudatosság, pontosság, időérzék
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Tapasztalatgyűjtés. Adatkezelés: adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése. Feltételek és viszonyok összefüggése. Információ- alkotás és átadás. Szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. Önállóság igénye, kíváncsiság, okkeresés igénye
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK	<ul style="list-style-type: none"> – A látvány zenei megjelenítése és a hangok megidézése látvány. – Festményekhez zene választása választanak, a választás indokolása. – Programzenék hallgatása után megbeszélés, a felidézett kép megjelenítése. – Különböző társadalmi/társasági eseményeket (táncmulatság, esküvő, valamilyen ünnep, stb.) megjelenítő képekhez zene választása, a választás megindoklása. – Versritmus megjelenítése: hexaméter, distichon. Rap-szövegek. – Zenemű szövegből: felelgetős, tempóváltás, hangmagasság-váltás, kánon. – Közös szövegmű alkotása megadott témára (pl: valamilyen elsajátítandó definí- ció, évszámok, stb.) 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK	<ul style="list-style-type: none"> – A látvány zenei megjelenítése és a hangok megidézése látvány – A nyelv zenéje 	

			<ul style="list-style-type: none"> – Zenei szerkezetek, formák; népzene, programzene – Improvizáció 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. A látvány és a zene	2 óra
			2. A nyelv és a zene	2 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés-szövegalkotás, verstan, hangvers	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Ember és társadalom: Kultúrtörténet, a különböző kultúrák ünnepei, zenéi, rítusai.	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A diák fogadja el az együttműködés szabályait. Aktívan vegyen részt a foglalkozáson és igyekezzék végrehajtani a feladatokat. A rendelkezésére álló eszközökkel fogalmazza meg véleményét, elvárásait, érzelmeit, benyomásait. – Munkája közben működjön együtt a többiekkel pár- és csoportmunkában. Mutassa be munkája eredményét a csoportnak, számoljon be a megvalósítás menetéről, a nehézségekről és sikerekről. Hallgassa meg mások beszámolóját, vegyen részt a közös értékelésben. – Gondolkodásában, tevékenységében legyen nyitott, hétköznapi ismereteit éppúgy mozgósítsa, mint a más tantárgyak keretében tanultakat. Merjen játszani, kísérletezni. 	

12. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	A zenei szépség és funkció
	<i>Ajánlott óraszám</i>	3
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	<p>A művészetoktatásba beépülő életpálya modulok mindegyike azonos célokat tűz maga elé:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A tantárgyi kereteket a lehető legjobban feloldva közelíti meg a témákat, ezzel a szaktudományok által tantárgyakra bontott világ egységének élményét kívánja átélhetővé tenni. – Arra törekszik, hogy a diák a művészet eszközeit, módszereit használva új ismeretekhez jusson önmagáról és a világról. Ezek az ismeretek tudatosabbá, így sikeresebbé tehetik választásait.

	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, Normatudatos magatartás: a norma és helyzetismere- ten alapuló normaválasztás, a helyzetben működő normákhoz való igazodás, vagy azoktól való tudatos eltérés. Önellenőrzés, az önkontroll igénye. Alkalmazkodás: A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. A saját és a partner érdekeinek ismerete. Szolidaritás, segítőkész- ség, együttműködési készség. Helyzetelemzés: helyzetelemek, körülmények, magán és publikus helyzetek ismerete, A másokhoz való odafordulás igénye. Helyzetértéke- lés igénye. Önelemzés igénye. Szerep- és pozíciómeghatározás: szerepismeret, a sze- reppel való viszony deklarálása.
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípu- sokban. Önismeret. Elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusok ismerete. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete. Az önbemuta- tás céljának ismerete
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjá- nak meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek üteme- zése. Céltudatosság, pontosság, időérzés
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Tapasztalatgyűjtés. Adatkezelés: adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése. Feltételek és viszonyok összefüggése. Információ- alkotás és átadás. Szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. Önállóság igénye, kíváncsiság, okkeresés igénye
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK	<ul style="list-style-type: none"> – A beszédhangok jellemzése. Gyakorlat: a beszédhangok jellemzése, felismerése. A „beszélő ember” foglalkozásai: bemondó, színész, rádiós, televíziós újságíró. – Játék: harmonikus és diszharmonikus hangzások improvizációja. – A harmónia és a diszharmonia megjelenítése zenei eszközökkel. Feladat: zene- hallgatás - a megjelenített tartalom és forma összhangjának felismerése. A sláge- rek hangzásvilága. – Szignálok felismerése, jellemzésük: mit fejeznek ki, milyen tartalmat sugallnak? Az egyéni szignálok: testre szabott csengőhangok. – Játék: Megszólal a telefon: mit tudunk meg a csengőhangból a tulajdonosról? – Gyakorlat: himnuszok felismerése, azonosítása 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK	<ul style="list-style-type: none"> – Hangfekvések, összhangzatok. 	

			<ul style="list-style-type: none"> – Éneklés, zenehallgatás: népzenei felvételek, magyar és európai zeneirodalmi alkotások, improvizáció. – A hangok jelző szerepe: szignálok, hangjelek. 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. A hangzás szépsége	2 óra
			2. Hasznos hangok	1 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés-szövegalkotás Matematika: A zene matematikája	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Ember és társadalom: zenetörténet Ember a természetben: A hangképzés eszközei, hangmagasság és rezgésszám, harmónikusok, felharmónikusok	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A diák fogadja el az együttműködés szabályait. Aktívan vegyen részt a foglalkozáson és igyekezzék végrehajtani a feladatokat. A rendelkezésére álló eszközökkel fogalmazza meg véleményét, elvárásait, érzelmeit, benyomásait. – Munkája közben működjön együtt a többiekkel pár- és csoportmunkában. Mutassa be munkája eredményét a csoportnak, számoljon be a megvalósítás menetéről, a nehézségekről és sikerekről. Hallgassa meg mások beszámolóját, vegyen részt a közös értékelésben. – Gondolkodásában, tevékenységében legyen nyitott, hétköznapi ismereteit éppúgy mozgósítsa, mint a más tantárgyak keretében tanultakat. Merjen játszani, kísérletezni. 	

13. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	A színek beszéde
	<i>Ajánlott óraszám</i>	3
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	Az adott információk újszerű feldolgozása: kreativitás, játék. Önismeret, önkifejezés: A saját érzetek, érzelmek tudatosítása, azok kifejezése az adekvát eszközökkel. Mások pontosabb megfigyeléséből származó megértés, elfogadás; az együttműködés képességének fejlődése. Megfigyelés, észlelés: A jó értelemben vett érzékenység, az észlelés finomságának fejlesztése

	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, Normatudatos magatartás: a norma és helyzetismere- ten alapuló normaválasztás, a helyzetben működő normákhoz való igazodás, vagy azoktól való tudatos eltérés. Önellenőrzés, az önkontroll igénye. Alkalmazkodás: A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. A saját és a partner érdekeinek ismerete. Szolidaritás, segítőkész- ség, együttműködési készség. Helyzetelemzés: helyzetelemek, körülmények, magán és publikus helyzetek ismerete, A másokhoz való odafordulás igénye. Helyzetértéke- lés igénye. Önelemzés igénye. Szerep- és pozíciómeghatározás: szerepismeret, a sze- reppel való viszony deklarálása.
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípu- sokban. Önismeret. Elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusok ismerete. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete. Az önbemuta- tás céljának ismerete
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjá- nak meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek üteme- zése. Céltudatosság, pontosság, időérzés
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Tapasztalatgyűjtés. Adatkezelés: adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése. Feltételek és viszonyok összefüggése. Információ- alkotás és átadás. Szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. Önállóság igénye, kíváncsiság, okkeresés igénye
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK	<ul style="list-style-type: none"> – A színek alkalmazása a mindennapokban: különböző tartalmak jelzésként, az öltözködésben, a környezet színvilágának kialakításában. – Játék: egy tér arányainak, hangulatának megváltoztatása színekkel. – Nonfiguratív festmények alapján: milyen hangulatot, érzelmet jelenítenek meg pusztán színekkel? – Feladat: érzelmek megjelenítése pusztán színek segítségével. – Színesztéziát tartalmazó szövegek vizuális megjelenítése. az illatszerek színének, csomagolásának üzenete. – Személyek jellemzése színesztézia segítségével: láthatatlan összefüggések, me- rész képzettársítások felmutatása. 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK	<ul style="list-style-type: none"> – A színek lélektani hatásai: megnyugtató, zaklató, szomorú, vidám, stb. színek 	

			– A szinesztézia költői képe
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Színek és érzelmek
			2. A szinesztézia
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFOKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés-szövegalkotás
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Ember a természetben: A hang és a szín, mint rezgés, a hangok és a színek összekapcsolásának logikája.
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A diák fogadja el az együttműködés szabályait. Aktívan vegyen részt a foglalkozáson és igyekezzék végrehajtani a feladatokat. A rendelkezésére álló eszközökkel fogalmazza meg véleményét, elvárásait, érzelmeit, benyomásait. – Munkája közben működjön együtt a többiekkel pár- és csoportmunkában. Mutassa be munkája eredményét a csoportnak, számoljon be a megvalósítás menetéről, a nehézségekről és sikerekről. Hallgassa meg mások beszámolóját, vegyen részt a közös értékelésben. – Gondolkodásában, tevékenységében legyen nyitott, hétköznapi ismereteit éppúgy mozgósítsa, mint a más tantárgyak keretében tanultakat. Merjen játszani, kísérletezni.

14. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Tartalom és forma a vizuális művészetekben
	<i>Ajánlott óraszám</i>	4
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A művészi szépség mindennapi életünkben, környezetünkben, használati tárgyainkban. A szépség mindennapi jelenlétének fontossága. A saját szépségideálok megkeresése, kiválasztása, megfogalmazása.

	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, Normatudatos magatartás: a norma és helyzetismere- ten alapuló normaválasztás, a helyzetben működő normákhoz való igazodás, vagy azoktól való tudatos eltérés. Önellenőrzés, az önkontroll igénye. Alkalmazkodás: A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. A saját és a partner érdekeinek ismerete. Szolidaritás, segítőkész- ség, együttműködési készség. Helyzetelemzés: helyzetelemek, körülmények, magán és publikus helyzetek ismerete, A másokhoz való odafordulás igénye. Helyzetértéke- lés igénye. Önelemzés igénye. Szerep- és pozíciómeghatározás: szerepismeret, a sze- reppel való viszony deklarálása.
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípu- sokban. Önismeret. Elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusok ismerete. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete. Az önbemuta- tás céljának ismerete
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjá- nak meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek üteme- zése. Céltudatosság, pontosság, időérzés
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Tapasztalatgyűjtés. Adatkezelés: adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése. Feltételek és viszonyok összefüggése. Információ- alkotás és átadás. Szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. Önállóság igénye, kíváncsiság, okkeresés igénye
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK	<ul style="list-style-type: none"> – Szobrok és festmények elemzése: a megjelenített téma és a megjelenítés módja. Gyakorlat: válasszuk szét: szép dolgokat szépen, csúf témát szépen, csúf témát csúf eszközökkel jelenít meg a művész. – Gyakorlat: újságokból válasszuk ki és jellemezzük korunk néhány szépségideál- típusát. Milyen tartalmakat sugallnak ezek az alakok? – Feladat: különböző festményeken és fotográfiákon megjelenített környezetek (külső és belső terek) értelmezése.: mire is szolgál ez a tér, milyen hangulatot kelt, milyen eszközökkel éri ezt el? – Játék: Különböző figurákat kell különböző környezeteket ábrázoló képekbe beil- leszteni, majd a választást indokolni. A figurák tevékenységét is mutassák be a gyerekek, s mondják el, vajon hogyan is érzik magukat ezek a figurák környeze- 	

			<p>tükben.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Játék: pakoljuk táskánkat, s nézzük meg, az előkerülő tárgyak közül melyiket tartjuk különösen hasznosnak, melyiket szeretjük, s melyik érdektelen vagy felesleges számunkra. Miért gondoljuk így? Mi mindent jelenít meg egy tárgy? Mit mondhat el a tulajdonosáról? – A tárgyak funkcionalitása. Néhány furcsa eszköz megismerése, s ki kell találni, mire is való. – A dolgok mértéke maga az ember. És ha az ember másmilyen? Hasznos apróságok: használati tárgyak balkezeseknek., mozgáskorlátozottak tárgyai, a pénzfajták elkülöníthetősége nemlátók számára. – Játék: sok-sok tárgy elemzése a fenti szempontok alapján (népviselettől a síruháig, trónszéktől a főnök börszékéig, kéregkosártól a szelektív hulladékgyűjtő konténerig) 						
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> – Szobrok és festmények elemzése: a megjelenített téma és a megjelenítés módja. – A hazug szépség világa: a giccs. – A szépségideál megjelenési formái napjainkban. – A szépség mint árucikk. – A lázadás esztétikája: az ellen-kultúrák szépségideáljai (punk, Manson, stb.) – A formatervezés főbb szempontjai: gazdaságosság, funkcionalitás, szépség. Hogyan érvényesülnek ezek tárgyainkban? – Tárgy- és környezetkultúra: Használati tárgyaink világa – Városunk, lakóhelyünk, munkahelyünk arculata. 						
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	<table border="1"> <tr> <td>1. A szépség a képzőművészeti alkotásokban</td> <td>1 óra</td> </tr> <tr> <td>2. A környezet esztétikája</td> <td>1 óra</td> </tr> <tr> <td>3. Szépség és hasznosság</td> <td>2 óra</td> </tr> </table>	1. A szépség a képzőművészeti alkotásokban	1 óra	2. A környezet esztétikája	1 óra	3. Szépség és hasznosság	2 óra
1. A szépség a képzőművészeti alkotásokban	1 óra								
2. A környezet esztétikája	1 óra								
3. Szépség és hasznosság	2 óra								
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFOKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés-szövegalkotás						
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Ember és társadalom: A szépségideál változásai a történelem során. Életvitel és gyakorlati ismeretek: lakóter, használati tárgyak tervezése.						
KÖVETELMÉNYEK			– A diák fogadja el az együttműködés szabályait. Aktívan vegyen részt a foglalko-						

	<p>záson és igyekezzék végrehajtani a feladatokat. A rendelkezésére álló eszközökkel fogalmazza meg véleményét, elvárásait, érzelmeit, benyomásait.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Munkája közben működjön együtt a többiekkel pár- és csoportmunkában. Mutassa be munkája eredményét a csoportnak, számoljon be a megvalósítás menetéről, a nehézségekről és sikerekről. Hallgassa meg mások beszámolóját, vegyen részt a közös értékelésben. – Gondolkodásában, tevékenységében legyen nyitott, hétköznapi ismereteit éppúgy mozgósítsa, mint a más tantárgyak keretében tanultakat. Merjen játszani, kísérletezni.
--	---

15. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Testbeszéd
	<i>Ajánlott óraszám</i>	4
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A jó értelemben vett érzékenység, az észlelés finomságának fejlesztése. Az eddig öntudatlan megnyilvánulások tudatosodása, az önkifejezés eszközkészletének gazdagodása. Mások pontosabb megfigyeléséből származó megértés, elfogadás; az együttműködés képességének fejlődése
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, Normatudatos magatartás: a norma és helyzetismereten alapuló normaválasztás, a helyzetben működő normákhoz való igazodás, vagy azoktól való tudatos eltérés. Önellenőrzés, az önkontroll igénye. Alkalmazkodás: A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. A saját és a partner érdekeinek ismerete. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség. Helyzetelemzés: helyzetelemek, körülmények, magán és publikus helyzetek ismerte, A másokhoz való odafordulás igénye. Helyzetértékelés igénye. Önelemzés igénye. Szerep- és pozíciómeghatározás: szerepismeret, a szereppel való viszony deklarálása.
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban. Önismeret. Elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusok ismerete. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete. Az önbemutató céljának ismerete
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék

	<i>Stratégia megvalósítása</i>	<p>Tapasztalatgyűjtés. Adatkezelés: adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése. Feltételek és viszonyok összefüggése. Információalkotás és átadás. Szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. Önállóság igénye, kíváncsiság, okkeresés igénye</p>
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Helyzetgyakorlatok: <ul style="list-style-type: none"> ○ Az utcai járókelők megjelenítése: gyerek, öregember, háziasszony, kutyasétáltató, hajléktalan ○ Hogy mégy haza a suliból, ha ötöst kaptál vagy ha egyest? ○ Két ember viszonyát kell kifejezni a testtartással, s a csapatnak értelmeznie kell a viszonyt: hűvös, barátságos, nyomulós-védekezős, stb. – Csoportképek beállítása. Csoportjelenetet ábrázoló festmény értelmezése: a szereplők jellemzése, viszonyaik elemzése. A csoportjelenet beállítása egy rendező segítségével, majd a szereplők megszólaltatása akár csak egy-egy mondatra. – Játék: Néma jelenetet adnak elő néhányan s a többiek megpróbálják kitalálni, mi történt, kik a szereplők, milyen viszonyban vannak egymással. A jelenet szinkronizálható. – Képek értelmezése: festményeken, fotókon megjelenített arckifejezések értelmezése. – Játék: arcod fejezzen ki lekicsinylést, elismerést, kérdést, csodálkozást, stb. – Játék: Maradjon kifejezéstelen, mozdulatlan az arcod, bármi is történik körülötted. –
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		<ul style="list-style-type: none"> – Mit lehet leolvasni egy ember látványáról? És ha megmozdul? Testtartása, mozgásának minősége, tempója, rendezettsége, az emberek között való mozgása (távolságtartás, érintés, stb.) mit jeleznek? – Gesztusainak jelentése, célzott és spontán gesztusok. Az emberek gesztusainak egy része mesterséges jel, más részük önkéntelen. A mesterséges jelekről: Milyen jeleket ismerünk? Miért születtek ezek? Mikor, milyen alkalomból használjuk? – Mit fejez ki az arcjáték? Milyen grimaszokat vágunk? Mit jelentenek ezek? El-lentmondanak szavainak vagy alátámasztják azokat? Miért nem szólalunk meg, amikor akarunk? Miért jó olvasni a tekintetekből? Miért jó pókerarcúnak vagy

MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	Cím	Ajánlott óraszám	nyílt arcúnak lenni?	
			1. Mozgás, testtartás	2 óra
			2. Gesztusok	1 óra
			3. Mimika	1 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFÓKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés-szövegalkotás	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Ember és társadalom: A gesztusok jelentésének változása. A társadalmilag elfogadott és elfogadhatatlan gesztus és mimika. Az illem változása.	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A diák fogadja el az együttműködés szabályait. Aktívan vegyen részt a foglalkozáson és igyekezzék végrehajtani a feladatokat. A rendelkezésére álló eszközökkel fogalmazza meg véleményét, elvárásait, érzelmeit, benyomásait. – Munkája közben működjön együtt a többiekkel pár- és csoportmunkában. Mutassa be munkája eredményét a csoportnak, számoljon be a megvalósítás menetéről, a nehézségekről és sikerekről. Hallgassa meg mások beszámolóját, vegyen részt a közös értékelésben. – Gondolkodásában, tevékenységében legyen nyitott, hétköznapi ismereteit éppúgy mozgósítsa, mint a más tantárgyak keretében tanultakat. Merjen játszani, kísérletezni. 	

16. TÉMAKÖR / FEJEZET	Cím	Tájékozódás ismeretlen terepen verseny keretében
	Ajánlott óraszám	4
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A speciális tájfutó térkép és iránytű használatának megismerése, a tereptárgyak azonosítása, térkép alapján a legrövidebb út kiválasztása, és a tájékozódási pontok sorrendjének meghatározása. A szervezet felkészítése különleges időjárási és terepviszonyok leküzdésére, speciális állóképesség megszerzése. A szabadban végzett fizikai terhelés által bekövetkezett élettani jelenségek és változások ismerete.

	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, a normák ismerete, normatudatos magatartás. Önellenőrzés, az önkontroll igénye. A saját teljesítőképesség becslése, A követelmények eléréséhez szükséges kompetenciák, tudások ismerete, kudarcűrés, kitartás, próbálkozási hajlandóság, küzdőképesség, tolerancia. Alkalmazkodás: A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat, saját szükségletek és igények kielégítésének késleltetni tudása.
	<i>Önbemutató</i>	Önismeret. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Tapasztalatgyűjtés. Önállóság igénye, kíváncsiság. Okkeresés igénye.
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		– Különböző iramú futások terepen, térkép- és iránytű használata futás közben
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		– A szabadban történő sporttevékenység élettani hatásai, a kullancscsípés megelőzésének lehetőségei. A tájfutás szabályai, dokumentumai.
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>
		1. Tájékozódás ismeretlen terepen verseny keretében
		4 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFOKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>	Matematika: távolságbecslés
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	Földünk és környezetünk: térképismeret
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – Tájékozódás ismeretlen terepen térkép és iránytű segítségével. – Verseny feltételeinek és szabályainak maradéktalan betartása. – A baleseti források és elhárításuk ismerete. – A környezet természetes állapotának sértetlenül hagyása. – Az időjárási viszonyoknak megfelelő öltözet önálló összeállítása – Az önálló feladatmegoldásra való körültekintő felkészülés.

17. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>		Nyújtás, és még több...	
	<i>Ajánlott óraszám</i>		3	
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>		Az idegrendszer, a keringés és az izmok felkészítése a terhelésre, a terhelés utáni regeneráció meggyorsítása, a reggeli ébredés utáni stretching beépítése a mindennapokba.	
	<i>Önmeghatározás</i>		Normakövetés, a normák ismerete, normatudatos magatartás. Önellenőrzés, az önkontroll igénye. A saját teljesítőképesség becslése, A követelmények eléréséhez szükséges kompetenciák, tudások ismerete, kudarcűrés, kitartás, próbálkozási hajlandóság, küzdőképesség, tolerancia. Alkalmazkodás: A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat, saját szükségletek és igények kielégítésének késleltetni tudása.	
	<i>Önbemutató</i>		Önismeret. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete	
	<i>Stratégiaalkotás</i>		Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>		Tapasztalatgyűjtés. Önállóság igénye, kíváncsiság. Okkeresés igénye.	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK			– Légző, relaxációs és stretching-gyakorlatok önállóan, párban és egynemű és koedukált csoportokban.	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			– Légzőgyakorlatok – Relaxációs gyakorlatok, – Egyéni stretching-gyakorlatok – Páros stretching-gyakorlatok	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Nyújtás, és még több...	3 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFOKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		–	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Ember a természetben, biológia: az ízületek, izmok terhelhetősége, a lazítás anatómiája	
KÖVETELMÉNYEK			– A gyakorlatok önálló végrehajtása	

	– Testre szabott gyakorlatsor összeállítása
--	---

18. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Aerobic	
	<i>Ajánlott óraszám</i>	3	
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A koordinációs és kondicionális képességek valós ismerete a zene, a koreográfia és az időtartam függvényében. Olyan program megismertetése, amelynek segítségével a tanuló szabadidejében akár otthon egyedül vagy társakkal rendszeres testedzést építhet be mindennapjaiba.	
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, a normák ismerete, normatudatos magatartás. Önellenőrzés, az önkontroll igénye. A saját teljesítőképesség becslése, A követelmények eléréséhez szükséges kompetenciák, tudások ismerete, kudarcűrés, kitartás, próbálkozási hajlandóság, küzdőképesség, tolerancia. Alkalmazkodás: A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat, saját szükségletek és igények kielégítésének késleltetni tudása.	
	<i>Önbemutató</i>	Önismeret. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete	
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Tapasztalatgyűjtés. Önállóság igénye, kíváncsiság. Okkeresés igénye.	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		– Aerobik gyakorlatok önállóan, vetített, vagy élő bemutatót követve, egyedül, párban, vagy csoportban	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		– Bemelegítés – Lazító gyakorlatok – Aerobic gyakorlatok, leveztő gyakorlatok	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	
		1. Aerobic	3 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐ-)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>	–	

KUSZ-VÁLTÁS)	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	Tánc és dráma
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – A koreográfia pontos végrehajtása, ütemtartás – Saját gyakorlatsor összeállítása, – Heti edzésterv összeállítása

19. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Küzdőjátékok párban és csapatban	
	<i>Ajánlott óraszám</i>	2	
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	Az erő, a gyors erő, állóképesség, ügyesség, lazaság, küzdőképesség, gyors cselekvés, fájdalomtűrés, akaraterő, teherbíró képesség, önfegyelem, bátorság fejlesztése	
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, a normák ismerete, normatudatos magatartás. Önellenőrzés, az önkontroll igénye. A saját teljesítőképesség becslése, A követelmények eléréséhez szükséges kompetenciák, tudások ismerete, kudarc-tűrés, kitartás, próbálkozási hajlandóság, küzdőképesség, tolerancia. Alkalmazkodás: A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat, saját szükségletek és igények kielégítésének késleltetni tudása.	
	<i>Önbemutató</i>	Önismeret. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete	
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Tapasztalatgyűjtés. Önállóság igénye, kíváncsiság. Okkeresés igénye.	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK	<ul style="list-style-type: none"> – Húzd be, told ki a körből, kakasviadal – Kötélhúzás, kötélabda – A törzs izomzatának erősítése, támaszgyakorlatok, hasizom-erősítés. – Az alsó végtag erősítése, szökdelések, guggolások. 		
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK	– Bemelegítő, állóképesség-fejlesztő, erőfejlesztő gyakorlatok		
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	
		1. Küzdőjátékok párban és csapatban	2 óra

ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFÓKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>	–
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	Ember és társadalom, az olimpiák története, sporttörténet
KÖVETELMÉNYEK		– Aktív részvétel az egyéni bemelegítő, fejlesztő gyakorlatokban – Aktív részvétel a páros és csapatküzdelmekben

20. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Röplabda szabadban	
	<i>Ajánlott óraszám</i>	3	
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	Ismerkedés a röplabda különböző körülmények között üzhető változataival: strand-röplabda, parkröplabda.	
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, a normák ismerete, normatudatos magatartás. Önellenőrzés, az önkontroll igénye. A saját teljesítőképesség becslése, A követelmények eléréséhez szükséges kompetenciák, tudások ismerete, kudarcátűrés, kitartás, próbálkozási hajlandóság, küzdőképesség, tolerancia. Alkalmazkodás: A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat, saját szükségletek és igények kielégítésének késleltetni tudása.	
	<i>Önbemutató</i>	Önismeret. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete	
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Tapasztalatgyűjtés. Önállóság igénye, kíváncsiság. Okkeresés igénye.	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		– Gimnasztika, vágtafutások, szökdelések, labdás bemelegítés párban és csapatban, játék	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		– A röplabdajáték technikai elemei, alapállás, labdakezelés, labdaérintés, a röplabda, strandröplabda, parkröplabda szabályai.	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	
		1. Röplabda szabadban	3 óra

ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFÓKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>	–
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	– Ember a természetben: fizika – ferde hajítás
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – A technikai elemek: alapállás, labdakezelés, labdaérintés alapfokú elsajátítása. – Aktív részvétel az egyéni bemelegítő, technikai fejlesztő gyakorlatokban – Aktív részvétel a páros és csapatjátékokban

21. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Önismeret
	<i>Ajánlott óraszám</i>	2
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A személyiségek különbözőségét vizsgáló típusan és egyén önismereti játékok segítségével az önismeret erősítése, pontosítása és a pályaválasztással összhangba hozása.
	<i>Önmeghatározás</i>	Helyzetelemzés. A másokhoz való odafordulás igénye. Helyzetértékelés igénye. Önelemzés igénye. Kooperáció. Alkalmazkodás. A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. Cél- és feladat ismeret. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség.
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban. Önismeret. Szövegtípusok ismerete. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete. Önbemutató céljának ismerete
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás, és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság. Pontosság. Időérzék
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: adatgyűjtés - adatkezelés: adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése. Információalkotás és átadás, szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés.
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Forrásfeldolgozás (előadás és /vagy írott forrás). Személyiségelméletek, személyiségtípusok megismerése, személyek azonosítása. Bejegyzések az Önismereti kártyára/lapra. – „Milyen foglalkozáshoz, milyen személyiségtípus előnyös?” értelmezés, megbeszélés, vita. Szituációs játékok szerepkonfliktusra. Változások az
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		Típusok, filmek.

			<ul style="list-style-type: none"> – Galenus: szangvinikus, kolerikus, melankolikus, flegmatikus – Kretchmer: piknikus, leptoszom, atlétikus – Extrovertált, introvertált – Foglalkozásokhoz jobban árnyalt 9 típus (szociábilis, mechanikus, uralkodó, kreatív, alkalmazkodó, segítő, objektív, nem szociábilis, változatosság kedvelő. – Johari ablak 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Egy kis típustan	2 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFOKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés, szövegalkotás	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Emberismeret Boldogulás, boldogság, biztonság összefüggése. Szerepek, kapcsolatok.	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – Ismerje a főbb személyiségtípusokat és ezek jelentőségét a foglalkozásokban, pályaválasztásban. – Próbálja meg a személyiségtípusok ismeretében saját önismeretét tovább erősíteni, gazdagítani. – Tegyen kísérletet a környezetében élő személyek személyiségtípusának felismerésére, előnyük, hátrányuk szituáció függő értékelésére. – Ismerjen fel, értelmezzen szerepkonfliktusokat. 	

22. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Lássuk, miből élünk?
	<i>Ajánlott óraszám</i>	2
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	Statisztikai kiadványokból, újságokból és vagy internetről statisztikai adatokból, grafikonokból ismeretek merítése, szabatosan megfogalmazott megállapítások.
	<i>Önmeghatározás</i>	Helyzetelemzés. A másokhoz való odafordulás igénye. Helyzetértékelés igénye. Önelemzés igénye. Kooperáció. Alkalmazkodás. A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. Cél- és feladat ismeret. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség.

	<i>Önbemutató</i>	Szöbéli és írásbéli szövegalkotá: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban. Önismeret. Szövegtípusok ismerete. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete. Önbemutató céljának ismerete		
	<i>Stratégiaalkotá</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás, és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság. Pontosság. Időérzék		
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: adatgyűjtés - adatkezelés: adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése. Információalkotá és átadás, szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. Önállóság igénye, kíváncsiság, okkeresés igénye.		
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Információ feldolgozás: Statisztikai adatok csoportokban történő feldolgozása <ul style="list-style-type: none"> o foglalkozások és keresetek összefüggése, időbeli változása o foglalkozások presztízis-rangsora o családok jövedelmi szerkezete (bevételek, kiadások összetétele), jövedelmi különbségek – Demográfiai adatok (hosszabb távú változások), ezek jelentősége – Foglalkoztatottak, munkanélküliek aránya a nemzetgazdaságban, EU-ban – A feldolgozás eredményének közzététele (tabló/ cikk/ beszámoló) ábrák, táblák, diagrammok, szövegek alkotása. 		
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		<ul style="list-style-type: none"> – Foglalkoztatás, a háztartás költségvetése, bevétel szerkezete (munkajövedelmek, tőkejövedelmek, társadalmi juttatások, egyéb jövedelmek), kiadások összetétele, kereset, bér, korfa, csökkenő népesség, foglalkoztatottság szerkezete, munkanélküliség. – Statisztikai táblák, ábrák, diagrammok. 		
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Lássuk, miből élünk?	2 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐ-	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>			

KUSZ-VÁLTÁS)	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	<p>Ember és társadalom: állampolgári ismeretek: források keresése statisztikai táblázatokból, grafikonokból, diagrammokból, gazdasági ismeretek: háztartások bevételei, jövedelemszerzési módok</p> <p>Földünk és környezetünk: népesség- statisztika, gazdaság – társadalom – környezet - életminőség összefüggése, statisztikai adatok, tematikus térképek, Informatika: diagrammok, grafikonok készítése</p> <p>Életvitel és gyakorlati ismertek: Háztartástan: költségvetés készítés, Pályaorientáció: foglalkozási viszonyok, munkaerő-piaci helyzet, munkanélkülieket segítő helyek</p>
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – A csoportmunka keretei között a kapott feladat értelmezése, információk feldolgozása és közzététel céljából megjelenítése. – Az információk feldolgozásával értse meg az egyes munkafajták, foglalkozási csoportok társadalmi hasznosságát, végzettség iránti igényét, ennek kifejeződését a keresetben. – Legyen képes a munkavégzés egyéni, családi, társadalmi, nemzetgazdasági jelentőségét, összefüggését megmagyarázni. – Ismerje fel a demográfiai, földrajzi-természeti összefüggéseket a munkaerőpiaccal. – Legyen képes időbeli változásokban ok-okozati összefüggéseket felismerni, jelenségeket komplexen megközelíteni, magyarázni. – Tudja különböző szempontok szerint értékelni a diákmunkákat.

23. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Személyes tájékozódás a munka világában
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Ajánlott óraszám</i>	3
	<i>Tematikus fókusz</i>	Tájékozódáshoz szóbeli, írásbeli kérdések feltevése, saját álláspont, helyzet bemutatása, képviselése. Megfelelő stílus megválasztása. Hivatalos nyelvhasználat. Körülmények és saját helyzet viszonyának értelmezése és értékelése alapján saját célok meghatározása.

	<i>Önmeghatározás</i>	Helyzetelemzés. A másokhoz való odafordulás igénye. Helyzetértékelés igénye. Önelemzés igénye. Kooperáció. Alkalmazkodás. A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. Cél- és feladat ismeret. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség.
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatépítő szövegtípusokban. Önismeret. Szövegtípusok ismerete. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete. Önbemutató céljának ismerete
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás, és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság. Pontosság. Időérzés
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: adatgyűjtés - adatkezelés: adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése. Információalkotás és átadás, szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. Önállóság igénye, kíváncsiság. okkeresés igénye.
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK	<ul style="list-style-type: none"> – Diákmunka: ötlet és tapasztalatbörze: hol, mit és mennyiért lehet dolgozni, személyes beszámolók, élmények, tapasztalatok, források gyűjtése. – Tájékozódás álláslehetőségekről újságokból, hirdetésekben, internetről, személyes kapcsolatokról, egyéb lehetőségek. – Álláshirdetések elemzése, szakmai tudás, képességek, elvárások, a munkavégzés körülményeinek, feltételeinek megismerése. – Telefonos/személyes tájékozódás. – Szituációs játékok, szerepek tájékozódás, munkaadói, munkavállalói szerep, eltérő szempontok, érdekek. – Ismerkedés az önéletrajz formájával, a kísérő levéllel, munkaszerződéssel. 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK	<ul style="list-style-type: none"> – Diákmunka, álláshirdetés, munkaviszony, munkaszerződés, munkafeltételek, jogok, köteleességek. – Önéletrajz és fő részei. – Kísérőlevél. – Hivatalos stílus. 	

MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	Cím	Ajánlott óraszám	1. Diákmunka	1 óra
			2. Álláshirdetések, álláskeresés	2 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		– Magyar nyelv és irodalom: szövegalkotás hivatalos stílusban, kommunikációs készség helyzetnek megfelelő stílusban: munkahely, munkaszerződés	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		– Élő idegen nyelv: nyári munka, munkavállalási szokások, megélhetés. – Ember és társadalom: helyzetek több szempontú megközelítése, érdekek eltérése. Társadalmi, állampolgári, gazdasági ismeretek: a munka világa, munkaviszony, munkavállaló, munkaszerződés, vállalkozások sikeressége. Emberismeret közösség és társadalom, erkölcsi normák a szakmában – Természetismeret (munka és egészség, munka és természet összefüggése). – Életvitel és gyakorlati ismeretek: Pályaorientáció álláshirdetések formái, álláskeresés folyamata, elvárások a munkavállalókkal szemben	
KÖVETELMÉNYEK			A tanuló – Ismerjen információforrásokat munkalehetőségek megismerésére a lakókörnyezetben és távolabb. – Tudja értelmezni, értékelni az álláshirdetések szövegét. – Legyen képes tájékozódni meghirdetett állásokról: saját szempontok, kérdések megfogalmazása, személyes tájékozódás. – A feldolgozott információk alapján alakítson ki stratégiát. – Kísérlelje meg a stratégia végrehajtást. – Fogalmazza meg a tapasztalatokat.	

10. ÉVFOLYAM

MŰVELTSÉGTERÜLETI KAPCSOLÓDÁSOK

Témakörök/fejezetek		Kapcsolódó műveltségterület	Javasolt	
			óra-szám	modul-szám
1.	Életmód – gondolkodásmód	Ember és társadalom	3	1
2.	Társadalmi normák - Társadalmi szerepek		6	2
3.	Munkavállalók - Munkahelyek		6	2
4.	Gáztörvények	Ember a természetben	3	1
5.	Elektromos áram, elektromos jelenségek		7	3
6.	Hőtan		5	2
7.	Molekulák modellezése		3	1
8.	Alkoholok		3	1
9.	Kémiai egyensúlyok		3	1
10.	A környezet kémiai		6	2
11.	A madarak testfelépítése és rendszertana		3	1
12.	A növények alkalmazkodása a szárazföldi életmódhoz		2	1
13.	A rovarok rendszere		2	1
14.	A regionális gondolkodás	Földünk és környezetünk	5	1
15.	Magyarország természeti földrajzának áttekintése		5	2
16.	A világ vallásföldrajza		3	1
17.	Világgazdasági tendenciák		2	1
18.	A kultusz tárgya: a zene	Művészetek	2	2
19.	A gyógyító zene		2	1
20.	Az alkalmazott zene		3	3
21.	A tárgyak világa		4	3
22.	Környezetünk		3	2
23.	Ez volnék én?		2	1
24.	Emberi történetek		2	1
25.	Edzés gépeken	Testnevelés és sport	5	1
26.	Aerobic edzésprogramok		5	1
27.	Krosszfutás		5	1
28.	Pályairányok – tantárgyválasztások/szakmaválasztás	Osztályfőnöki & Életvitel és gyakorlati ismeretek	4	2+2
29.	Munkapiac		3	2
			107	44+2

TARTALOMVÁZLAT

1. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Életmód – gondolkodásmód	
	<i>Ajánlott óraszám</i>	3	
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A munka és szabadidő viszonyának, történeti változásainak megismertetése, a szabadidő-eltöltéssel kapcsolatos szokások tudatos alakítását.	
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás, önellenőrzés, önkontrol igénye. Kooperáció, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat, saját szükségletek és igények kielégítésének késleltetni tudása.	
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban.	
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: tervekészítés elemei, módja, céltudatosság, pontosság, időérzék	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: Adatgyűjtés (tapasztalatgyűjtés), adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, információalkotás és átadás, szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK	<ul style="list-style-type: none"> – Adatgyűjtés, forráskeresés – Esettanulmányok, filmrészletek csoportos feldolgozása – Bemutatók, kiselőadások létrehozása – Szimulációs játékok – Tervezés és gyakorlati tevékenység 		
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK	<ul style="list-style-type: none"> – A szabadidő fogalma – ma múltban és a jelenben – A szabadidő és a szórakozás összehasonlító kultúrtörténete – Időmérleg vizsgálat 		
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	
		1. Szabadidő és szórakozás	3 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFOKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>	Magyar nyelv és irodalom: szövegértés-szövegalkotás	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	Életvitel és gyakorlati ismertek: háztartástan	
KÖVETELMÉNYEK	– Aktív kiscsoportos együttműködés		

	<ul style="list-style-type: none"> – Ismertetés, bemutatás – Összehasonlító elemzés készítése – Gyakorlati tevékenység, „munkatapasztalat” szerzése
--	--

2. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>		Társadalmi normák - Társadalmi szerepek	
	<i>Ajánlott óraszám</i>		6	
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>		A társadalom és az állam szabályozó rendszerei: a jog	
	<i>Önmeghatározás</i>		Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás, önellenőrzés, önkontrol igénye. Kooperáció, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat, saját szükségletek és igények kielégítésének késleltetni tudása.	
	<i>Önbemutató</i>		Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban.	
	<i>Stratégiaalkotás</i>		Tervezés: tervkészítés elemei, módja, céltudatosság, pontosság, időérzék	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>		Információkezelés: Adatgyűjtés (tapasztalatgyűjtés), adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, információalkotás és átadás, szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK			<ul style="list-style-type: none"> – Adatgyűjtés, forráskeresés – Esettanulmányok, filmrészletek csoportos feldolgozása – Bemutatók, kiselőadások létrehozása – Szimulációs játékok – Tervezés és gyakorlati tevékenység 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> – A jogrendszer szerkezete – A jogágak sajátosságai – esettanulmányok – A munkavállalók alapvető jogai és kötelezettségei – A szerződés 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Jogi alapismeretek	3 óra
			2. A munkavállalók jogai és kötelezségei	3 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐ-)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés-szövegalkotás, a jog nyelve, hivatalos stílus	

KUSZ-VÁLTÁS)	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	–
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – Aktív kiscsoportos együttműködés – Ismertetés, bemutatás – Összehasonlító elemzés készítése – Gyakorlati tevékenység, „munkatapasztalat” szerzése

3. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Munkavállalók - Munkahelyek	
	<i>Ajánlott óraszám</i>	6	
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A művészet és a sport, mint a társadalom egyik speciális alrendszere, A művészet és a sport, mint áru Társadalmi minták, a sikeres életpályák bemutatása, a „siker” előnyei és hátrányai.	
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás, önellenőrzés, önkontrol igénye. Kooperáció, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat, saját szükségletek és igények kielégítésének késleltetni tudása.	
	<i>Önbemutatás</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban.	
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: tervkészítés elemei, módja, céltudatosság, pontosság, időérzék	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: Adatgyűjtés (tapasztalatgyűjtés), adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, információalkotás és átadás, szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Adatgyűjtés, forráskeresés – Esettanulmányok, filmrészletek csoportos feldolgozása – Bemutatók, kiselőadások létrehozása – Szimulációs játékok – Tervezés és gyakorlati tevékenység 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		<ul style="list-style-type: none"> – A művészek és a sportolók társadalmi státusának változása a történelem folyamán – Ismert és művészek életpályája – Életutak 	
MODULOK (A FEJEZET	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óra-</i>	
			1. Művészek és sportolók az elüzletiesedő világban
			3 óra

RÉSZEGYSÉGEI)		<i>szám</i>	2. Sikeres pályamódosítók	3 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés-szövegalkotás	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Művészetek: a legnagyobb művészek életútja Testnevelés és sport: Ismert sportolók életútja	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – Aktív kiscsoportos együttműködés – Ismertetés, bemutatás – Összehasonlító elemzés készítése – Gyakorlati tevékenység, „munkatapasztalat” szerzése 	

4. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Gáztörvények
	<i>Ajánlott óraszám</i>	3
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A gáztörvényekkel kapcsolatos ismeretek elmélyítése, megerősítése tanári és tanulói kísérletek segítségével.
	<i>Önmeghatározás</i>	Kooperáció, alkalmazkodás: cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás. Önellenőrzés, helyzetelemzés, saját teljesítőképesség becslése
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatópoló szövegtípusokban. Önérték-értékesítés, megnyilvánulási igény
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: adat/tapasztalatgyűjtés, az adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, feltételek és összefüggések. Információalkotás és átadás, lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. A terveknek megfelelő haladás, elemzés, értékelés, szükség esetén tervmódosítás
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Kísérletek, megfigyelések egyéni, páros és csoportmunkában – A kísérletek és megfigyelések tapasztalatainak értékelése, prezentálása egyéni, páros és csoportmunkában – A kísérletek és megfigyelések alapján törvényszerűségek megfogalmazása egyéni

			ni, páros és csoportmunkában – Feladatmegoldás egyéni, páros és csoportmunkában
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			– Az ideális gáz abszolút hőmérséklete (T), nyomása (p) és térfogata (V) – közötti matematikai összefüggések – A Boyle–Mariotte-törvény – Gay-Lussac-törvény – Charles-törvény – Az egyesített gáztörvény
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Gáztörvények 3 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó keresztantertvi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés-szövegalkotás Matematika: számítási feladatok
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Életvitel és gyakorlati ismeretek:
KÖVETELMÉNYEK			– A kapott/szerzett információk pontos rögzítése – Aktív egyéni, páros, csoportos munka: a tervezés és a terv szerint való haladás megoldása tanári segítséggel és anélkül. – Az eredmények önálló elemzése, konklúziók önálló megfogalmazása.

5. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Elektromos áram, elektromos jelenségek
	<i>Ajánlott óraszám</i>	7
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	Az elektromossággal kapcsolatos ismeretek elmélyítése, megerősítése tanári és tanulói kísérletek segítségével.
	<i>Önmeghatározás</i>	Kooperáció, alkalmazkodás: cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás. Önellenőrzés, helyzetelemzés, saját teljesítőképesség becslése
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban. Önérdek-érvényesítés, megnyilvánulási igény
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék

	<i>Stratégia megvalósítása</i>		Információkezelés: adat/tapasztalatgyűjtés, az adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, feltételek és összefüggések. Információalkotás és átadás, lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. A terveknek megfelelő haladás, elemzés, értékelés, szükség esetén tervmódosítás	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK			<ul style="list-style-type: none"> – Kísérletek, megfigyelések egyéni, páros és csoportmunkában – A kísérletek és megfigyelések tapasztalatainak értékelése, prezentálása egyéni, páros és csoportmunkában – A kísérletek és megfigyelések alapján törvényszerűségek megfogalmazása egyéni, páros és csoportmunkában – Feladatmegoldás egyéni, páros és csoportmunkában 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> – Kapcsolások: fogyasztó/kapcsolók párhuzamos, soros kapcsolása – A kapcsolásokhoz tartozó képletek, számítások 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Egyenáramok	2 óra
			2. Állandó mágnes, elektromágnes	2 óra
			3. Elektrosztatika a hétköznapokban	3 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés-szövegalkotás Matematika: a matematikai logika elemei, számítási feladatok	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Életvitel és gyakorlati ismeretek: Elektromos gépeink	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A kapott/szerzett információk pontos rögzítése – Aktív egyéni, páros, csoportos munka: a tervezés és a terv szerint való haladás megoldása tanári segítséggel és anélkül. – Az eredmények önálló elemzése, konklúziók önálló megfogalmazása. 	

6. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Hőtan
	<i>Ajánlott óraszám</i>	5
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	Néhány termikus kölcsönhatáson alapuló mérés, jelenség megismerése. A hőtan első és második főtételének értelmezése gyakorlati példákon keresztül

	<i>Önmeghatározás</i>	Kooperáció, alkalmazkodás: cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. Normakövetés, normaismeret, normatudas magatartás. Önellenőrzés, helyzetelemzés, saját teljesítőképesség becslése		
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatópoló szövegtípusokban. Önérdek-érvényesítés, megnyilvánulási igény		
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék		
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: adat/tapasztalatgyűjtés, az adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, feltételek és összefüggések. Információalkotás és átadás, lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. A terveknek megfelelő haladás, elemzés, értékelés, szükség esetén tervmódosítás		
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Kísérletek, megfigyelések egyéni, páros és csoportmunkában – A kísérletek és megfigyelések tapasztalatainak értékelése, prezentálása egyéni, páros és csoportmunkában – A kísérletek és megfigyelések alapján törvényszerűségek megfogalmazása egyéni, páros és csoportmunkában – Feladatmegoldás egyéni, páros és csoportmunkában 		
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		<ul style="list-style-type: none"> – Olvadáshő – Hőmennyiség – Fajhő – Csapadékok – Hatásfok – Energiamegmaradás 		
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. A hőtan I. főtétele	3 óra
			2. A hőtan I. és II. főtétele	2 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFOKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>	Magyar nyelv és irodalom: szövegértés-szövegalkotás Matematika: számítási feladatok		
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	Földünk és környezetünk: Időjárás, csapadékok Ember és társadalom: technikátörténet, az örökmozgók		

KÖVETELMÉNYEK	<ul style="list-style-type: none"> – A kapott/szerzett információk pontos rögzítése – Aktív egyéni, páros, csoportos munka: a tervezés és a terv szerint való haladás megoldása tanári segítséggel és anélkül. – Az eredmények önálló elemzése, konklúziók önálló megfogalmazása.
---------------	--

7. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Molekulák modellezése
	<i>Ajánlott óraszám</i>	3
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A modellezés elvi lényegének megismerése. Molekulamodellekkel való munka: modellek értelmezése, tervezése, készítése.
	<i>Önmeghatározás</i>	Kooperáció, alkalmazkodás: cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás. Önellenőrzés, helyzetelemzés, saját teljesítőképesség becslése
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolátpótló szövegtípusokban. Önérdék-érvényesítés, megnyilvánulási igény
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: adat/tapasztalatgyűjtés, az adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, feltételek és összefüggések. Információalkotás és átadás, lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. A terveknek megfelelő haladás, elemzés, értékelés, szükség esetén tervmódosítás
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK	<ul style="list-style-type: none"> – Kísérletek, megfigyelések, modellezés egyéni, páros és csoportmunkában – A kísérletek, megfigyelések, modellezés tapasztalatainak értékelése, prezentálása egyéni, páros és csoportmunkában – A kísérletek, megfigyelések, modellezés alapján törvényszerűségek megfogalmazása egyéni, páros és csoportmunkában – Kiselőadások létrehozása, a témához kapcsolódó érdekességek gyűjtése egyéni, páros és csoportmunkában – Feladatmegoldás egyéni, páros és csoportmunkában 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK	<ul style="list-style-type: none"> – Modell és makett 	

			<ul style="list-style-type: none"> – Képlet, elektronszerkezeti rajz – Pálcikamodell – Térkitöltős modell – Molekulapályamodell
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Molekulák modellezése 3 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés-szövegalkotás
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Ember a természetben, fizika: halmazállapotok
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A kapott/szerzett információk pontos rögzítése – Aktív egyéni, páros, csoportos munka: a tervezés és a terv szerint való haladás megoldása tanári segítséggel és anélkül. – Az eredmények önálló elemzése, konklúziók önálló megfogalmazása szóban és írásban.

8. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Alkoholok
	<i>Ajánlott óraszám</i>	3
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	Az alkoholok fizikai és kémiai tulajdonságai, az etil-alkoholt mint élvezeti cikk, Az alkohol mint kultúrtörténeti, az embert a történelmét végigkísérő anyag Az etanol élettani hatásai.
	<i>Önmeghatározás</i>	Kooperáció, alkalmazkodás: cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás. Önellenőrzés, helyzetelemzés, saját teljesítőképesség becslése
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatépítő szövegtípusokban. Önérdék-érvényesítés, megnyilvánulási igény
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék

	<i>Stratégia megvalósítása</i>		Információkezelés: adat/tapasztalatgyűjtés, az adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, feltételek és összefüggések. Információalkotás és átadás, lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. A terveknek megfelelő haladás, elemzés, értékelés, szükség esetén tervmódosítás
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK			<ul style="list-style-type: none"> – Kísérletek, megfigyelések, modellezés egyéni, páros és csoportmunkában – A kísérletek, megfigyelések, modellezés tapasztalatainak értékelése, prezentálása egyéni, páros és csoportmunkában – A kísérletek, megfigyelések, modellezés alapján törvényszerűségek megfogalmazása egyéni, páros és csoportmunkában – Kiselőadások létrehozása, a témához kapcsolódó érdekességek gyűjtése egyéni, páros és csoportmunkában – Feladatmegoldás egyéni, páros és csoportmunkában
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> – Az alkoholfogyasztás kultúrtörténete – A különböző szeszesitalok gyártási folyamatának sematizálása. – Az alkoholok funkciós csoportja – Az alkoholok homológ sora és elnevezése – Az anyagok csoportjainak jellemzése anyagszerkezeti ismeretek alapján (szerves vegyületek, az e csoportokon belüli legfőbb csoportok jellemzése, főbb tulajdonságaik – Az emberi szervezetet veszélyeztető anyagok szervezetre gyakorolt fontosabb hatásainak megismerése, az alkohol egészségkárosító hatásainak megismerése, az egészség személyes és társadalmi érdekként történő értelmezése.
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Alkoholok 3 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFOKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés-szövegalkotás Matematika: számítások
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Ember és társadalom: Az étkezés és vendéglátás kultúrtörténete Ember a természetben, biológia, egészségtan: az alkohol élettani hatásai
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A kapott/szerzett információk pontos rögzítése – Aktív egyéni, páros, csoportos munka: a tervezés és a terv szerint való haladás

	<p>megoldása tanári segítséggel és anélkül.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az eredmények önálló elemzése, konklúziók önálló megfogalmazása szóban és írásban.
--	--

9. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Kémiai egyensúlyok
	<i>Ajánlott óraszám</i>	3 óra
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	Grafikonok, képek, ábrák, animációs filmek, kísérletek segítségével a kémiai egyensúlyi folyamatok megértésének elmélyítése.
	<i>Önmeghatározás</i>	Kooperáció, alkalmazkodás: cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás. Önellenőrzés, helyzetelemzés, saját teljesítőképesség becslése
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatópoló szövegtípusokban. Önérték-értékesítés, megnyilvánulási igény
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: adat/tapasztalatgyűjtés, az adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, feltételek és összefüggések. Információalkotás és átadás, lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. A terveknek megfelelő haladás, elemzés, értékelés, szükség esetén tervmódosítás
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Kísérletek, megfigyelések, modellezés egyéni, páros és csoportmunkában – A kísérletek, megfigyelések, modellezés tapasztalatainak értékelése, prezentálása egyéni, páros és csoportmunkában – A kísérletek, megfigyelések, modellezés alapján törvényszerűségek megfogalmazása egyéni, páros és csoportmunkában – Kiselőadások létrehozása, a témához kapcsolódó érdekességek gyűjtése egyéni, páros és csoportmunkában – Feladatmegoldás egyéni, páros és csoportmunkában – Az egyensúlyok modellezése számítógépes program segítségével – Az egyensúlyok értelmezése

ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		<ul style="list-style-type: none"> – Egyensúlyi állapot – Dinamikus egyensúly – Egyensúlyi állandó – A $2 \text{NO}_2 \rightleftharpoons \text{N}_2\text{O}_4$ egyensúly – Le Chatelier-elv – Az ammóniaszintézis – Sav-bázis egyensúlyok 		
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Kémiai egyensúlyok	3 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFOKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó keresztantantertvi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés-szövegalkotás	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		–	
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – A kapott/szerzett információk pontos rögzítése – Aktív egyéni, páros, csoportos munka: a tervezés és a terv szerint való haladás megoldása tanári segítséggel és anélkül. – Az eredmények önálló elemzése, konklúziók önálló megfogalmazása szóban és írásban. 		

10. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	A környezet kémiája
	<i>Ajánlott óraszám</i>	6
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	<p>Az iskolai tananyagban helyet kapott elméleti ismeretek – molekulák tulajdonsága, savak vizes oldata, anyagismeret – és a környezeti kémia követelte környezetvédelmi és természetvédelmi összefüggések megvilágítása és elmélyítése (globális felmelegedés, „ózonlyuk”, savas esők hatása, szmog)</p> <p>Egy környezetvédelmi témával kapcsolatos dramatikus játék: A játék célja, hogy a gyerekek számára cselekvési mintát adjon.</p>
	<i>Önmeghatározás</i>	Kooperáció, alkalmazkodás: cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás. Önellenőrzés, helyzetelemzés, saját teljesítőképesség becslése

	<i>Önbemutató</i>	Szöbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban. Önérdék-érvényesítés, megnyilvánulási igény		
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék		
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: adat/tapasztalatgyűjtés, az adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, feltételek és összefüggések. Információalkotás és átadás, lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. A terveknek megfelelő haladás, elemzés, értékelés, szükség esetén tervmódosítás		
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Forrásgyűjtés és feldolgozás egyéni, páros és csoportmunkában – A forrásfeldolgozás tapasztalatainak értékelése, prezentálása egyéni, páros és csoportmunkában – A tapasztalatok, prezentációk alapján törvényszerűségek megfogalmazása egyéni, páros és csoportmunkában – Kiselőadások létrehozása, a témához kapcsolódó érdekességek gyűjtése egyéni, páros és csoportmunkában – Feladatmegoldás egyéni, páros és csoportmunkában 		
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		<ul style="list-style-type: none"> – Környezetpusztító és környezetbarát termékek – Az üvegházhatás és a hatásért felelős anyagok, reakciók – Savas esők kialakulása, hatásai – A kommunális és ipari szennyezők összetétele, hatásuk a felszíni, felszín alatti vizekre és a talajra 		
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. A légkör kémiája	4 óra
			2. Szerepjáték egy környezetvédelmi ügy kapcsán	2 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFOKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>	Magyar nyelv és irodalom: szövegértés-szövegalkotás		
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	Földünk és környezetünk: Környezeti problémák Ember a természetben: A környezetkárosítás biológiai folyamatai		
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – A kapott/szerzett információk pontos rögzítése – Aktív egyéni, páros, csoportos munka: a tervezés és a terv szerint való haladás 		

	<p>megoldása tanári segítséggel és anélkül.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az eredmények önálló elemzése, konklúziók önálló megfogalmazása szóban és írásban. – Aktív részvétel a drámajátékban, a szerepek értelmezése
--	---

11. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	A madarak testfelépítése és rendszertana
	<i>Ajánlott óraszám</i>	3
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A tanulók játékos, ugyanakkor saját aktivitásukat igénylő módon szerezzék meg a madarak testfelépítésével, életműködésével és rendszerezésével kapcsolatos alapvető ismereteket.
	<i>Önmeghatározás</i>	Kooperáció, alkalmazkodás: cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás. Önellenőrzés, helyzetelemzés, saját teljesítőképesség becslése
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolátpótló szövegtípusokban. Önérdék-érvényesítés, megnyilvánulási igény
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: adat/tapasztalatgyűjtés, az adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, feltételek és összefüggések. Információalkotás és átadás, lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. A terveknek megfelelő haladás, elemzés, értékelés, szükség esetén tervmódosítás
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Forrásgyűjtés és feldolgozás egyéni, páros és csoportmunkában – A forrásfeldolgozás tapasztalatainak értékelése, prezentálása egyéni, páros és csoportmunkában – Kísérletek, megfigyelések, modellezés egyéni, páros és csoportmunkában – A kísérletek, megfigyelések, modellezés tapasztalatainak értékelése, prezentálása egyéni, páros és csoportmunkában – A tapasztalatok, prezentációk alapján törvényszerűségek megfogalmazása egyéni, páros és csoportmunkában

		<ul style="list-style-type: none"> – Kiselőadások létrehozása, a témához kapcsolódó érdekességek gyűjtése egyéni, páros és csoportmunkában – Feladatmegoldás egyéni, páros és csoportmunkában 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		<ul style="list-style-type: none"> – A gerinces osztályok összehasonlító jellemzése. – A halak, a kétéltűek és a hüllők leszármazása – A halak, a kétéltűek és a hüllők alapvető szervezettani jellemzői, életmódjuk, szaporodásuk és egyedfejlődésük. – A madarak szervezetének, felépítésének alapvető jellemzői, életmódjuk, szaporodásuk, egyedfejlődésük. 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. A madarak testfelépítése és rendszertana 3 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFOKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés-szövegalkotás
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Földünk és környezetünk: természetföldrajz Életvitel és gyakorlati ismeretek: madárvédelem
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A kapott/szerzett információk pontos rögzítése – Aktív egyéni, páros, csoportos munka: a tervezés és a terv szerint való haladás megoldása tanári segítséggel és anélkül. – Az eredmények önálló elemzése, konklúziók önálló megfogalmazása szóban és írásban.

12. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	A növények alkalmazkodása a szárazföldi életmódhoz
	<i>Ajánlott óraszám</i>	2
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A növényvilág szárazföldre való kilépésének folyamata. A Föld különféle területein élő növények alkalmazkodása a változó vízmennyiséghez. A Kárpát-medence erdeinek elhelyezkedése, a csapadék mennyiségének és a növénytársulások jellegének a kapcsolata.
	<i>Önmeghatározás</i>	Kooperáció, alkalmazkodás: cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás. Önellenőrzés, helyzetelemzés, saját teljesítőképesség becslése

	<i>Önbemutató</i>	Szöveges és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsoló szövegtípusokban. Önérték-értékelés, nyilvános igény	
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzés	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: adat/tapasztalatgyűjtés, az adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, feltételek és összefüggések. Információalkotás és átadás, lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerezés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. A terveknek megfelelő haladás, elemzés, értékelés, szükség esetén tervmódosítás	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Forrásgyűjtés és feldolgozás egyéni, páros és csoportmunkában – A forrásfeldolgozás tapasztalatainak értékelése, prezentálása egyéni, páros és csoportmunkában – Kísérletek, megfigyelések, modellezés egyéni, páros és csoportmunkában – A kísérletek, megfigyelések, modellezés tapasztalatainak értékelése, prezentálása egyéni, páros és csoportmunkában – A tapasztalatok, prezentációk alapján törvényszerűségek megfogalmazása egyéni, páros és csoportmunkában – Kiselőadások létrehozása, a témához kapcsolódó érdekességek gyűjtése egyéni, páros és csoportmunkában – Feladatmegoldás egyéni, páros és csoportmunkában 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		<ul style="list-style-type: none"> – Milyen feltételeket kell teljesíteni egy növénynek ahhoz, hogy szárazföldi életmódra térjen át? – Ismert növények jellemzése a szárazföldi életmódhoz való alkalmazkodás szempontjából. – A klíma (hőmérséklet és csapadékmennyiség) hogyan befolyásolja egy terület növénytakarójának kialakulását és jellemzőit? – A Kárpát-medencei klímazonális erdőtípusai – A tölgyes, a bükkös és a fenyves erdő tulajdonságai. 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	
		1. A növények alkalmazkodása a szárazföldi életmódhoz	2 óra

ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFÓKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>	Magyar nyelv és irodalom: szövegértés-szövegalkotás
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	Földünk és környezetünk: A Földtörténet korai
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – A kapott/szerzett információk pontos rögzítése – Aktív egyéni, páros, csoportos munka: a tervezés és a terv szerint való haladás megoldása tanári segítséggel és anélkül. – Az eredmények önálló elemzése, konklúziók önálló megfogalmazása szóban és írásban.

13. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	A rovarok rendszere
	<i>Ajánlott óraszám</i>	2
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	Az ízeltlábúak legnépesebb osztályának, a rovaroknak az áttekintése a tanulók aktivitására, képességeik, készségeik fejlesztésére alapozva.
	<i>Önmeghatározás</i>	Kooperáció, alkalmazkodás: cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás. Önellenőrzés, helyzetelemzés, saját teljesítőképesség becslése
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban. Önérdék-érvényesítés, megnyilvánulási igény
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: adat/tapasztalatgyűjtés, az adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, feltételek és összefüggések. Információalkotás és átadás, lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. A terveknek megfelelő haladás, elemzés, értékelés, szükség esetén tervmódosítás
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Forrásgyűjtés és feldolgozás egyéni, páros és csoportmunkában – A forrásfeldolgozás tapasztalatainak értékelése, prezentálása egyéni, páros és csoportmunkában – Kísérletek, megfigyelések, modellezés egyéni, páros és csoportmunkában

			<ul style="list-style-type: none"> – A kísérletek, megfigyelések, modellezés tapasztalatainak értékelése, prezentálása egyéni, páros és csoportmunkában – A tapasztalatok, prezentációk alapján törvényszerűségek megfogalmazása egyéni, páros és csoportmunkában – Kiselőadások létrehozása, a témához kapcsolódó érdekességek gyűjtése egyéni, páros és csoportmunkában – Feladatmegoldás egyéni, páros és csoportmunkában 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> – Az ízeltlábúak testfelépítésének általános jellemzői – A rovarok testfelépítése – A rovarok testtájai, a kültakaró felépítése és szerepe, – A rovarok mozgásformái. – A nyílt keringési rendszer. – A légcsőrendszer felépítése. – A rovarok fontosabb érzékszervei – Rovarok egyedfejlődésének típusai 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óra-szám</i>	1. A rovarok rendszere	2 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFOKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés-szövegalkotás	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Földünk és környezetünk: Sáskajárások a harmadik világban. Életvitel és gyakorlati ismeretek: A rovarok szerepe a mezőgazdaságban, hasznuk és kártevéseik.	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A kapott/szerzett információk pontos rögzítése – Aktív egyéni, páros, csoportos munka: a tervezés és a terv szerint való haladás megoldása tanári segítséggel és anélkül. – Az eredmények önálló elemzése, konklúziók önálló megfogalmazása szóban és írásban. 	

14. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	A regionális gondolkodás
	<i>Ajánlott óraszám</i>	5
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A földtörténeti, a természetföldrajzi, a társadalmi-gazdasági folyamatok, történelmi események időnagyságrendi és időtartambeli különbségeinek értelmezése. A hétköznapi életben felhasználható (praktikus) földrajzi, környezeti tudás elemeinek el-sajátítása. A hírekben hallott földrajzi-környezeti tartalmú információk értelmezése. A szakkifejezések megismerése és helyes használatuk.
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás. A másokhoz való odafordulás igénye. Helyzetértékelés igénye, Önelemzés igénye. Kooperáció, alkalmazkodás: cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoport-tudat. Önellenőrzés, helyzetelemzés, saját teljesítőképesség becslése
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban. Önérték-értékesítés, megnyilvánulási igény
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: adat/tapasztalatgyűjtés, az adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, feltételek és összefüggések. Információ-alkotás és átadás, lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. A terveknek megfelelő haladás, elemzés, értékelés, szükség esetén tervmódosítás
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK	<ul style="list-style-type: none"> – Az információ önálló kezelésének fejlesztése <ul style="list-style-type: none"> ○ önálló adatkeresés ○ az adatok rögzítése, tárolása ○ az adatok prezentálása – Egyéni és csoportos tevékenységek (kísérletek, megfigyelések) önálló tervezése <ul style="list-style-type: none"> ○ a tevékenység lépésekre bontása ○ feladatok meghatározása, feladatvállalás ○ a feladatok ütemezése – A tervek megvalósítása <ul style="list-style-type: none"> ○ terv szerinti haladás ○ önellenőrzés, elemzés, értékelés 	

			<ul style="list-style-type: none"> ○ tervek szükség szerinti módosítása – A térkép és a valóság kapcsolatának elemzése – Szemléleti térképolvasás önállóan, okfejtő térképolvasás tanári irányítással – Megfigyelések, vizsgálódások, mérések tanári irányítással csoportmunkában és önállóan 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> – Régió fogalma – Magyarország régiói – A régiók adottságait befolyásoló tényezők. – A tényezők hatása egymásra, a köztük lévő kapcsolat vizsgálata. – A különböző körzetek jellemzése statisztikák segítségével 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. A regionális gondolkodás	5 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFOKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés-szövegalkotás Matematika: statisztikák feldolgozása	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Ember és társadalom: Magyarország történelmi régiói, elnevezések	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A kapott/szerzett információk pontos rögzítése – Aktív egyéni, páros, csoportos munka: a tervezés és a terv szerint való haladás megoldása tanári segítséggel és anélkül. – Az eredmények önálló elemzése, konklúziók önálló megfogalmazása szóban és írásban. 	

15. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Magyarország természeti földrajzának áttekintése
	<i>Ajánlott óraszám</i>	5
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A földtörténeti, a természetföldrajzi, a társadalmi-gazdasági folyamatok, történelmi események időnagyságrendi és időtartambeli különbségeinek értelmezése. A hazai tájak természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése a hazához való kötődés kialakítása és a reális alapokon nyugvó nemzettudat erősítése érdekében

	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás. A másokhoz való odafordulás igénye. Helyzetértékelés igénye, Önelemzés igénye. Kooperáció, alkalmazkodás: cél- és feladat ismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. Önellenőrzés, helyzetelemzés, saját teljesítőképesség becslése
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatópoló szövegtípusokban. Önérték-értékesítés, megnyilvánulási igény
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: adat/tapasztalatgyűjtés, az adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, feltételek és összefüggések. Információalkotás és átadás, lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. A terveknek megfelelő haladás, elemzés, értékelés, szükség esetén tervmódosítás
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Az információ önálló kezelésének fejlesztése <ul style="list-style-type: none"> ○ önálló adatkeresés ○ az adatok rögzítése, tárolása ○ az adatok prezentálása – Egyéni és csoportos tevékenységek (kísérletek, megfigyelések) önálló tervezése <ul style="list-style-type: none"> ○ a tevékenység lépésekre bontása ○ feladatok meghatározása, feladatvállalás ○ a feladatok ütemezése – A tervek megvalósítása <ul style="list-style-type: none"> ○ terv szerinti haladás ○ önellenőrzés, elemzés, értékelés ○ tervek szükség szerinti módosítása – A térkép és a valóság kapcsolatának elemzése – Szemléleti térképolvasás önállóan, okfejtő térképolvasás tanári irányítással – Megfigyelések, vizsgálódások, mérések tanári irányítással csoportmunkában és önállóan – Ásványkincs kutatás – Bányabezárások értelmezése újságcikkek segítségével

			<ul style="list-style-type: none"> – Díszburkolat keresése – Időjósításokkal kapcsolatos szólások, mondások gyűjtése – Éghajlati adatok gyűjtése – Földrajzi elnevezések az ételekben – Éghajlati diagrammok készítése gyűjtött vagy megadott adatsorok alapján – Éghajlati térképek elemzése – Szélsőséges időjárási helyzetek megbeszélése – A globális felmelegedés témájának elemzése Magyarország szemszögéből – Magyarország genetikai talajtérképének elemzése – Folyók jellemző adatainak összegyűjtése 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> – Magyarország határai – Magyarország lemeztektonikai kialakulása – Párhuzamok a magyarországi kőzetek kialakulási környezete és jelenkori helyszínek között – Éghajlati adatok – Éghajlati térképek – Szélsőséges időjárási helyzetek – Magyarország genetikai talajtérképe – Folyók, felszíni és felszín alatti vizek jellemzői 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Magyarország helye a világban, földtörténete és ásványkincsei	3 óra
			2. Magyarország éghajlata, vízrajza, talaja és nagytájai	2 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFOKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés-szövegalkotás Matematika: statisztikák, grafikonok feldolgozása	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Művészetek: a magyar tájfestészet	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A kapott/szerzett információk pontos rögzítése – Aktív egyéni, páros, csoportos munka: a tervezés és a terv szerint való haladás megoldása tanári segítséggel és anélkül. – Az eredmények önálló elemzése, konklúziók önálló megfogalmazása szóban és írásban. 	

16. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	A világ vallásföldrajza
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Ajánlott óraszám</i>	3
	<i>Tematikus fókusz</i>	A világvallások eredete, elhelyezése a világban. A világvallások lényeges tanításai Világvallások ma – A vallások helyzete, földrajzi elterjedése, híres zarándokhelyek. Hit és vallási tolerancia.
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás. A másokhoz való odafordulás igénye. Helyzetértékelés igénye, Önelemzés igénye. Kooperáció, alkalmazkodás: cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. Önellenőrzés, helyzetelemzés, saját teljesítőképesség becslése
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatópoló szövegtípusokban. Önérték-értékesítés, megnyilvánulási igény
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzés
<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: adat/tapasztalatgyűjtés, az adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, feltételek és összefüggések. Információalkotás és átadás, lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. A terveknek megfelelő haladás, elemzés, értékelés, szükség esetén tervmódosítás	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK	<ul style="list-style-type: none"> – Diákok kérdőívvel, internettel, számítógéppel segített csoportmunkája. – Alapvető vallási fogalmak tisztázása beszélgetés, előadás formájában – Az előforduló helynevek megkeresése az Atlaszban. – Az információ önálló kezelésének fejlesztése <ul style="list-style-type: none"> ○ önálló adatkeresés ○ az adatok rögzítése, tárolása ○ az adatok prezentálása – Egyéni és csoportos tevékenységek (kísérletek, megfigyelések) önálló tervezése <ul style="list-style-type: none"> ○ a tevékenység lépésekre bontása ○ feladatok meghatározása, feladatvállalás ○ a feladatok ütemezése – A tervek megvalósítása 	

			<ul style="list-style-type: none"> ○ terv szerinti haladás ○ önellenőrzés, elemzés, értékelés ○ tervek szükség szerinti módosítása
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> – Világvallások – Egyezések és eltérések a vallások tanításaiban – Szent helyek – Ünnepek, rítusok
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. A világ vallásföldrajza 3 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés-szövegalkotás
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Ember és társadalom: vallások keletkezése, története, vallásháborúk, szent háborúk a múltban és napjainkban
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A kapott/szerzett információk pontos rögzítése – Aktív egyéni, páros, csoportos munka: a tervezés és a terv szerint való haladás megoldása tanári segítséggel és anélkül. – Az eredmények önálló elemzése, konklúziók önálló megfogalmazása szóban és írásban.

17. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Világgazdasági tendenciák
	<i>Ajánlott óraszám</i>	2
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Multinacionális vállalatok – Nemzetközi szervezetek: WTO, Világbank, Nemzetközi Valutaalap – Globalizáció információs társadalom, pénzügyi világ, adósságválság
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás. A másokhoz való odafordulás igénye. Helyzetértékelés igénye, Önelemzés igénye. Kooperáció, alkalmazkodás: cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. Önellenőrzés, helyzetelemzés, saját teljesítőképesség becslése
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatópoló szövegtípusokban. Önérdék-érvényesítés, megnyilvánulási igény

	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: adat/tapasztalatgyűjtés, az adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése, feltételek és összefüggések. Információalkotás és átadás, lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. A terveknek megfelelő haladás, elemzés, értékelés, szükség esetén tervmódosítás	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Számadatok kiértékelése és grafikonkészítés – Kiselőadások létrehozás/meghallgatása: Világbank, Nemzetközi valutaalap, Világkereskedelmi Szervezet (WTO) – Keresztrejtvény a világ országainak pénznemeiből – Szituációs játék: Tüntetés a globalizáció ellen – Adósságállományok számadatainak, cikkeinek magyarázata és grafikonkészítés – Tabu játék pénzügyi fogalmakkal 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		<ul style="list-style-type: none"> – Nagyáruházakban megjelenő termékek – Világtermékek – Multinacionális vállalatok – Csata Prágában c. újságcikk értelmezése – A pénz története – Globalizáció – Információs társadalom – Adósság fogalmának értelmezése 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Világgazdasági tendenciák 2 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>	Magyar nyelv és irodalom: szövegértés-szövegalkotás Matematika: statisztikák, grafikonok feldolgozása	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	Ember és társadalom: a világ kapitalizálódása, ipari forradalmak, a globalizáció története	
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – A kapott/szerzett információk pontos rögzítése – Aktív egyéni, páros, csoportos munka: a tervezés és a terv szerint való haladás 	

	<p>megoldása tanári segítséggel és anélkül.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az eredmények önálló elemzése, konklúziók önálló megfogalmazása szóban és írásban.
--	--

18. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	A kultusz tárgya: a zene
	<i>Ajánlott óraszám</i>	2
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A zenei világ sztárjainak mögöttes világa: mennyiben és miért „csinált” figura egy sztár. Betekintés a sztárkultusz történetébe
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, Normatudatos magatartás: a norma és helyzetismere-ten alapuló normaválasztás, a helyzetben működő normákhoz való igazodás, vagy azoktól való tudatos eltérés. Önellenőrzés, az önkontroll igénye. Alkalmazkodás: A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség.
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás. Önismeret. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete.
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjá-nak meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek üteme-zése. Céltudatosság, pontosság, időérzék
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Tapasztalatgyűjtés. Adatkezelés: adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése. Feltételek és viszonyok összefüggése. Információ-alkotás és átadás. Szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. Önállóság igénye, kíváncsiság. Okkeresés igénye
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK	<ul style="list-style-type: none"> – A zenei világ sztárjainak azonosítása, elhelyezése térben, időben – A sztárrá válás feltételeinek összegyűjtése – Sztár csináló játék: a csoportok kitalált személyt vagy valakit maguk közül emel-nek sztárrá: kitalálják karrierjét, reklámját, relikviáit, életformáját, stb. – Bemutatják egymásnak alkotásukat 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK	<ul style="list-style-type: none"> – A sztárrá válás feltételei – Sztárok a zene világában: a komolyzene, a jazz és a pop zene csillagai – A sztárkultusz története a Mozarttól napjainkig 	

			<ul style="list-style-type: none"> – A sztárok életének veszélyei, fény- és árnyoldalai – A sztár csinálás marketingje; a Megasztár jelenség – A szubkultúrák és a zene 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Sztár csinálás	1 óra
			2. A rajongás kellei	1 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó keresztantantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: Szövegértési, szövegalkotási feladatok	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Zene és művészettörténet, kiemelkedő alkotók, előadók.	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A diák fogadja el az együttműködés szabályait. Aktívan vegyen részt a foglalkozáson és igyekezzék végrehajtani a feladatokat. A rendelkezésére álló eszközökkel fogalmazza meg véleményét, elvárásait, érzelmeit, benyomásait. – Munkája közben működjön együtt a többiekkel pár- és csoportmunkában. Mutassa be munkája eredményét a csoportnak, számoljon be a megvalósítás menetéről, a nehézségekről és sikerekről. Hallgassa meg mások beszámolóját, vegyen részt a közös értékelésben. – Gondolkodásában, tevékenységében legyen nyitott, hétköznapi ismereteit éppúgy mozgósítsa, mint a más tantárgyak keretében tanultakat. Merjen játszani, kísérletezni. 	

19. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	A gyógyító zene
	<i>Ajánlott óraszám</i>	2
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A zene terápiás hatásának ismerete, az ide kapcsolható saját élmények felidézése; képalkotás a terapeuta munkájáról
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, Normatudatos magatartás: a norma és helyzetismereten alapuló normaválasztás, a helyzetben működő normákhoz való igazodás, vagy azoktól való tudatos eltérés. Önellenőrzés, az önkontroll igénye. Alkalmazkodás: A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség.
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás. Önismeret. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete.

	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Tapasztalatgyűjtés. Adatkezelés: adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése. Feltételek és viszonyok összefüggése. Információalkotás és átadás. Szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. Önállóság igénye, kíváncsiság. Okkeresés igénye	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Egyéni és közös mozgás zenére, közös zenélés, a zene keltette érzések megbeszélése 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		<ul style="list-style-type: none"> – A zene gyógyító ereje a különböző kultúrák szerint – Napjaink zeneterápiás törekvései 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	
		1. A zeneterápia	2 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFOKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó keresztintertivi modulok</i>	Magyar nyelv és irodalom: Szövegértési, szövegalkotási feladatok	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	Ember és társadalom: Varázslat és gyógyítás a természetközeli kultúrákban Földünk és környezetünk: az alternatív orvoslás elterjedése világszerte.	
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – A diák fogadja el az együttműködés szabályait. Aktívan vegyen részt a foglalkozáson és igyekezzék végrehajtani a feladatokat. A rendelkezésére álló eszközökkel fogalmazza meg véleményét, elvárásait, érzelmeit, benyomásait. – Munkája közben működjön együtt a többiekkel pár- és csoportmunkában. Mutassa be munkája eredményét a csoportnak, számoljon be a megvalósítás menetéről, a nehézségekről és sikerekről. Hallgassa meg mások beszámolóját, vegyen részt a közös értékelésben. – Gondolkodásában, tevékenységében legyen nyitott, hétköznapi ismereteit éppúgy mozgósítsa, mint a más tantárgyak keretében tanultakat. Merjen játszani, kísérletezni. 	

20. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>		Az alkalmazott zene	
	<i>Ajánlott óraszám</i>		3	
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>		A zene mindennapjainkban való jelenlétének tudatosítása és az alkalmazott muzsikához kapcsolódó ismeretek. A kép és a zene összefüggéseinek felismerése. A filmzene mint alkalmazott művészet megismerése. Az amatőr és a hivatásos művészet összefüggéseinek vizsgálata	
	<i>Önmeghatározás</i>		Normakövetés, normaismeret, Normatudatos magatartás: a norma és helyzetismerten alapuló normaválasztás, a helyzetben működő normákhoz való igazodás, vagy azoktól való tudatos eltérés. Önellenőrzés, az önkontroll igénye. Alkalmazkodás: A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség.	
	<i>Önbemutató</i>		Szóbeli és írásbeli szövegalkotás. Önismeret. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete.	
	<i>Stratégiaalkotás</i>		Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>		Tapasztalatgyűjtés. Adatkezelés: adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése. Feltételek és viszonyok összefüggése. Információalkotás és átadás. Szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. Önállóság igénye, kíváncsiság. Okkeresés igénye	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK			<ul style="list-style-type: none"> – Megfelelő alkalmakra zenét kell választani az egyik csoportnak, míg a másikkal ki kell találnia az alkalmat – Az alkalmazás terei: filmjelenetek zene nélkül és megfelelő aláfestő zenével – Néhány egyszerű hangtechnikai trükk kipróbálása, karaoke, örömmzene, stb. 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> – A zene mint alkalmazott művészet – A technika nyújtotta lehetőségek a hangzásban 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Alkalmi zenék, aláfestő zenék	1 óra
			2. A filmzene	1 óra
			3. A hobbizene	1 óra

ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFÓKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>	Magyar nyelv és irodalom: Szövegértési, szövegalkotási feladatok
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	- Életvitel és gyakorlati ismeretek: rendezvényszervezés
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> - A diák fogadja el az együttműködés szabályait. Aktívan vegyen részt a foglalkozáson és igyekezzék végrehajtani a feladatokat. A rendelkezésére álló eszközökkel fogalmazza meg véleményét, elvárásait, érzelmeit, benyomásait. - Munkája közben működjön együtt a többiekkel pár- és csoportmunkában. Mutassa be munkája eredményét a csoportnak, számoljon be a megvalósítás menetéről, a nehézségekről és sikerekről. Hallgassa meg mások beszámolóját, vegyen részt a közös értékelésben. - Gondolkodásában, tevékenységében legyen nyitott, hétköznapi ismereteit éppúgy mozgósítsa, mint a más tantárgyak keretében tanultakat. Merjen játszani, kísérletezni.

21. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	A tárgyak világa
	<i>Ajánlott óraszám</i>	4
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	<p>A használati tárgyak sokféleségére való rácsodálkozás: szembesülés azzal, hogy mennyi tárgy fölösleges, milyen sok a speciális tárgy és hogy egy-egy tárgy, egy-egy funkció mennyire kötődik egy adott kultúrához.</p> <p>Annak megtapasztalása, hogyan lehet egyszerre kreatív és fegyelmezett a tevékenység: az adott kereteken belül szabadon lehet alkotni, ám az alkotás folyamatának pontos dokumentációját is létre kell hozni. Egy tárgy tervezési folyamatának megismerése, saját tárgy tervezésének kipróbálása Megismerkednek a tervezés ergonómiai szempontjaival.</p>
	<i>Önmeghatározás</i>	<p>Normakövetés, normaismeret, Normatudatos magatartás: a norma és helyzetismerten alapuló normaválasztás, a helyzetben működő normákhoz való igazodás, vagy azoktól való tudatos eltérés. Önellenőrzés, az önkontroll igénye. Alkalmazkodás: A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség.</p>
	<i>Önbemutató</i>	<p>Szóbeli és írásbeli szövegalkotás. Önismeret. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete.</p>

	<i>Stratégiaalkotás</i>		Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>		Tapasztalatgyűjtés. Adatkezelés: adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése. Feltételek és viszonyok összefüggése. Információalkotás és átadás. Szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. Önállóság igénye, kíváncsiság. Okkeresés igénye	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK			<ul style="list-style-type: none"> – Hangszerek, konyhai eszközök, bútorok, gyerekszállító alkalmatosságok csoportba rendezése stílus alapján – Különböző tárgyak kipróbálása: pl. evés pálcikával vagy evőeszköz nélkül vagy csigatészta, derelye készítése stb. – Megadott funkcióra tárgy készítése a meglévő anyagokból: pl. evőeszköz vagy ülőalkalmatosság (jellegzetes nomád tábori feladat) – Használati tárgy tervezése megadott szempontok alapján. A terv bemutatása 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> – Különböző kultúrkörök azonos célra készült tárgyainak összehasonlítása – A tárgyak tervezésének szempontjai, folyamata – Ergonómia 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Mire való?	1 óra
			2. Hogyan készül?	1 óra
			3. Miért épp ilyen?	2 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértési, szövegalkotási feladatok Matematika: ábrázolási, szerkesztési feladatok	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Életvitel és gyakorlati ismeretek: Tárgyak tervezése, elkészítése	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A diák fogadja el az együttműködés szabályait. Aktívan vegyen részt a foglalkozáson és igyekezzék végrehajtani a feladatokat. A rendelkezésére álló eszközökkel fogalmazza meg véleményét, elvárásait, érzelmeit, benyomásait. – Munkája közben működjön együtt a többiekkel pár- és csoportmunkában. Mutassa be munkája eredményét a csoportnak, számoljon be a megvalósítás menetéről, a nehézségekről és sikerekről. Hallgassa meg mások beszámolóját, vegyen részt a 	

	<p>közös értékelésben.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Gondolkodásában, tevékenységében legyen nyitott, hétköznapi ismereteit éppúgy mozgósítsa, mint a más tantárgyak keretében tanultakat. Merjen játszani, kísérletezni.
--	---

22. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Környezetünk
	<i>Ajánlott óraszám</i>	3
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	Többféle munkahely megismerése. A munkahely minősége és a piac összefüggésének tudatosítása. Az iskolai munkakörülmények elemzése. Alkotó tevékenység. Tudatos tervezés, jövőkép megfogalmazása. A munkakörülmények kialakításához szükséges feltételek tudatosítása, megfogalmazása
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, Normatudatos magatartás: a norma és helyzetismerten alapuló normaválasztás, a helyzetben működő normákhoz való igazodás, vagy azoktól való tudatos eltérés. Önellenőrzés, az önkontroll igénye. Alkalmazkodás: A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség.
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás. Önismeret. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete.
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Tapasztalatgyűjtés. Adatkezelés: adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése. Feltételek és viszonyok összefüggése. Információalkotás és átadás. Szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. Önállóság igénye, kíváncsiság. Okkeresés igénye
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK	<ul style="list-style-type: none"> – A munka és a hozzá tartozó munkahely párosítása. – Azonos munkák végzésének körülményei régen és ma; ugyanaz a munka a világ különböző részein. Az olcsó termelés lehetséges okai – Jelenlegi munkahelyünk (iskola, osztályterem) elemzése – A saját munkahely berendezése a lehető legtöbb szempont figyelembe vételével: milyen munkát végzünk, milyen körülményekre vágyunk. 	

ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		<ul style="list-style-type: none"> – A munkahelyek kialakításának szempontjai: technológia, minőség, munkavédelem – Sokféle munkahely megismerése (különböző tevékenységek, terek, idők) – Munkahelyi veszélyek 		
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Ahol dolgozunk.	1 óra
			2. Ahol dolgozni szeretnénk	2 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFOKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértési, szövegalkotási feladatok Matematika: ábrázolási, szerkesztési feladatok	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Életvitel és gyakorlati ismeretek: tárgyak tervezése, elkészítése	
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – A diák fogadja el az együttműködés szabályait. Aktívan vegyen részt a foglalkozáson és igyekezzék végrehajtani a feladatokat. A rendelkezésére álló eszközökkel fogalmazza meg véleményét, elvárásait, érzelmeit, benyomásait. – Munkája közben működjön együtt a többiekkel pár- és csoportmunkában. Mutassa be munkája eredményét a csoportnak, számoljon be a megvalósítás menetéről, a nehézségekről és sikerekről. Hallgassa meg mások beszámolóját, vegyen részt a közös értékelésben. – Gondolkodásában, tevékenységében legyen nyitott, hétköznapi ismereteit éppúgy mozgósítsa, mint a más tantárgyak keretében tanultakat. Merjen játszani, kísérletezni. 		

23. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Önismeret
	<i>Ajánlott óraszám</i>	2
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	Ön-és társismereti játékok. Mások pontosabb megfigyeléséből származó megértés, elfogadás; az együttműködés képességének fejlődése
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, Normatudatos magatartás: a norma és helyzetismerten alapuló normaválasztás, a helyzetben működő normákhoz való igazodás, vagy azoktól való tudatos eltérés. Önellenőrzés, az önkontroll igénye. Alkalmazkodás: A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség.

	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás. Önismeret. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete.	
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Tapasztalatgyűjtés. Adatkezelés: adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése. Feltételek és viszonyok összefüggése. Információalkotás és átadás. Szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. Önállóság igénye, kíváncsiság, Okkeresés igénye	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Ön-és társismereti játékok: ezek előkészítik a történet megalkotását. – Szerepjátékok, szerepcserék, jellemző tulajdonságokat meghatározó játékok, stb. 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		– Ön meghatározás, önismeret, együttműködés	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	
		1. Ez volnék én?	2 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFOKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszt-tantervi modulok</i>	Magyar nyelv és irodalom: szövegértési, szövegalkotási feladatok. Drámajáték	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	–	
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – A diák fogadja el az együttműködés szabályait. Aktívan vegyen részt a foglalkozáson és igyekezzék végrehajtani a feladatokat. A rendelkezésére álló eszközökkel fogalmazza meg véleményét, elvárásait, érzelmeit, benyomásait. – Munkája közben működjön együtt a többiekkel pár- és csoportmunkában. Mutassa be munkája eredményét a csoportnak, számoljon be a megvalósítás menetéről, a nehézségekről és sikerekről. Hallgassa meg mások beszámolóját, vegyen részt a közös értékelésben. – Gondolkodásában, tevékenységében legyen nyitott, hétköznapi ismereteit éppúgy mozgósítsa, mint a más tantárgyak keretében tanultakat. Merjen játszani, kísérletezni. 	

24. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>		Emberi történetek	
	<i>Ajánlott óraszám</i>		2	
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>		Közösen kitalált történet megrendezése, szereposztása, eljátszása. Munkaerő-piaci ismeretek: a kelendő munkaerő szükséges képességei, az első interjúk sémája, a tudatos életpálya tervezése	
	<i>Önmeghatározás</i>		Normakövetés, normaismeret, Normatudatos magatartás: a norma és helyzetismere-ten alapuló normaválasztás, a helyzetben működő normákhoz való igazodás, vagy azoktól való tudatos eltérés. Önellenőrzés, az önkontroll igénye. Alkalmazkodás: A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség.	
	<i>Önbemutató</i>		Szóbeli és írásbeli szövegalkotás. Önismeret. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete.	
	<i>Stratégiaalkotás</i>		Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek üteme-zése. Céltudatosság, pontosság, időérzék	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>		Tapasztalatgyűjtés. Adatkezelés: adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése. Feltételek és viszonyok összefüggése. Információ-alkotás és átadás. Szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. Önállóság igénye, kíváncsiság. Okkeresés igénye	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK			– Közösen kitalált történet megrendezése, szereposztása, eljátszása: két csoport dolgozik külön-külön, majd a két történetet „kicserélik” a csoportot, s mindegyik a másikat folytatja: XY friss szakképesítésével munkát keres; XY 10 év múlva	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			– Munkaerőpiaci ismeretek.: a kelendő munkaerő szükséges képességei, az első interjúk sémája, a tudatos életpálya tervezése	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óra-szám</i>	1. A mi történetünk	2 óra
ALTERNATÍV MEGOL-DÁSOK (KÉPESSÉGFÓ-KUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttan-tervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértési, szövegalkotási feladatok. Drámajáték	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Ember és társadalom: munkaerőpiac	
KÖVETELMÉNYEK			– A diák fogadja el az együttműködés szabályait. Aktívan vegyen részt a foglalko-	

	<p>záson és igyekezzék végrehajtani a feladatokat. A rendelkezésére álló eszközökkel fogalmazza meg véleményét, elvárásait, érzelmeit, benyomásait.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Munkája közben működjön együtt a többiekkel pár- és csoportmunkában. Mutassa be munkája eredményét a csoportnak, számoljon be a megvalósítás menetéről, a nehézségekről és sikerekről. Hallgassa meg mások beszámolóját, vegyen részt a közös értékelésben. – Gondolkodásában, tevékenységében legyen nyitott, hétköznapi ismereteit éppúgy mozgósítsa, mint a más tantárgyak keretében tanultakat. Merjen játszani, kísérletezni.
--	---

25. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Edzés gépeken
		<i>Ajánlott óraszám</i>
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	<p>A szervezet felkészítése az edzésre, sérülések elkerülése, élettani alapok, a szervezet önálló felkészítése terhelésre.</p> <p>A megfelelő felszerelés szerepe a sérülések megelőzésében és az egészség megóvásában, a felszerelés kiválasztása</p> <p>Élettani alapok: a fejlődő csontozat és vázrendszer megóvása. Az erősítőgépek és szabadsúlyok használatának technikája – a gerincoszlop és ízületek sérüléseinek elkerülése.</p>
	<i>Önmeghatározás</i>	<p>Normakövetés, a normák ismerete, normatudatos magatartás. Önellenőrzés, az önkontroll igénye. A saját teljesítőképesség becslése, A követelmények eléréséhez szükséges kompetenciák, tudások ismerete, kudarcűrés, kitartás, próbálkozási hajlandóság, küzdőképesség, tolerancia. Alkalmazkodás: A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat, saját szükségletek és igények kielégítésének késleltetni tudása.</p>
	<i>Önbemutató</i>	<p>Szóbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatópoló szövegtípusokban. Önismeret. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete</p>
	<i>Stratégiaalkotás</i>	<p>Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzék</p>

	<i>Stratégia megvalósítása</i>		Tapasztalatgyűjtés. Önállóság igénye, kíváncsiság. Okkeresés igénye.
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK			<ul style="list-style-type: none"> – Gimnasztika, stretching, köredzés. – Állóképességi edzés – kerékpár, futópad, ellipszis járó, evezőgép – Erőedzés, edzés egy és kétkaros súlyzókkal, edzés csigásgépeken.
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			– A csont- és izomrendszer terhelhetőségének életkori sajátosságai, a szabadsúlyok és gépek helyes használata.
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Edzés gépeken 5 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértési, szövegalkotási feladatok
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Ember a természetben: Az izomműködés fiziológiája, az edzőgépek, mint egyszerű gépek
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló ismerje meg a bemelegítés fontosságát, a sérülések elkerülésének jelentőségét, önálló munkával tudja magát felkészíteni a terhelésre, és ellenőrzés nélkül végezze el azt. – Legyen képes az edzőtermi gépek helyes használatára, tudjon saját edzéstervet készíteni, ismerje a fokozatosság elvét, a helytelen végrehajtásból létrejövő sérülések megelőzését saját fizikai állapotát.

26. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Aerobic edzésprogramok
	<i>Ajánlott óraszám</i>	5
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	Az egész test megmozgatása zenére, különböző fázisok összeállítása, a rendszeres testmozgás iránti igény fenntartása, mozdulatok összhangban a zenével. A zene ütemére megfelelő koreográfia megtervezése, elkészítés.
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, a normák ismerete, normatudatos magatartás. Önellenőrzés, az önkontroll igénye. A saját teljesítőképesség becslése, A követelmények eléréséhez szükséges kompetenciák, tudások ismerete, kudarcátírás, kitartás, próbálkozási hajlandóság, küzdőképesség, tolerancia. Alkalmazkodás: A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat, saját szükségletek és igények kielégítésének késleltetni tudása.

	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolátpólo szövegtípusokban. Önismeret. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete	
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzés	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Tapasztalatgyűjtés. Önállóság igénye, kíváncsiság. Okkeresés igénye.	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		– Gimnasztika, stretching.	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		– Az aerobic mozgásformái	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	
		1. Aerobic edzésprogramok	5 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFOKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó keresztantertvi modulok</i>	–	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	– Ének-zene, Dráma és tánc – Ember a természetben: az aerobic élettani hatása	
KÖVETELMÉNYEK		– A tanuló legyen képes egy legalább 10 perces koreográfia megtervezésére és végrehajtására saját maga által választott zenére.	

27. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Krosszfutás
	<i>Ajánlott óraszám</i>	5
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A megszerzett általános állóképesség olyan speciális képességgé fejlesztése, amely képes megbirkózni a versenyszerű terheléssel.
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, a normák ismerete, normatudatos magatartás. Önellenőrzés, az önkontroll igénye. A saját teljesítőképesség becslése, A követelmények eléréséhez szükséges kompetenciák, tudások ismerete, kudarcűrés, kitartás, próbálkozási hajlandóság, küzdőképesség, tolerancia. Alkalmazkodás: A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat, saját szükségletek és igények kielégítésének késleltetni tudása.

	<i>Önbemutató</i>	Szöveges előadás: közlés, elbeszélő, leíró, kapcsoló szövegtípusokban. Önismeret. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete		
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság, pontosság, időérzés		
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Tapasztalatgyűjtés. Önállóság igénye, kíváncsiság. Önképzés igénye.		
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Egyenes futás, – váltakozó futás, – fartlek, – stretching 		
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		– A futóedzés módszerei		
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Krosszfutás	5 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFOKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszt-tantervi modulok</i>		–	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		– Ember a természetben: a futás élettani hatása	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló legyen képes olyan edzésterv összeállítására, amely fokozatosan javítja futóteljesítményét. – Az edzéstervet valósítsa meg. 	

28. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Pályairányok - tantárgyválasztás
	<i>Ajánlott óraszám</i>	4
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	Tájékozódás az iskola tantárgyi kínálatáról, az egyes tantárgyak követelményrendszeréről, a tantárgyválasztás és a továbbtanulás összefüggéséről, a felvételi pontrendszeréről. A tantárgyválasztás előkészítése.
	<i>Önmeghatározás</i>	Helyzetelemzés. A másokhoz való odafordulás igénye. Helyzetértékelés igénye. Önelemzés igénye. Kooperáció. Alkalmazkodás. A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. Cél- és feladat-ismeret. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség.

	<i>Önbemutató</i>	Szöbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban. Önismeret. Szövegtípusok ismerete. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete. Önbemutató céljának ismerete		
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás, és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság. Pontosság. Időérzék		
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: adatgyűjtés - adatkezelés: adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése. Információalkotás és átadás, szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. Önállóság igénye, kíváncsiság, okkeresés igénye.		
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Az iskola szakmai profiljának, valamint a településen még elérhető szakmai kínálatnak megismertetése: előadás, írott forma, felsőbb évfolyamos tapasztalatok, látogatás. – Saját célok meghatározása. Célok lehetőségek, követelmények mérlegelése, esélylatolgatás, alternatívák meghatározása. Döntéshozatal. 		
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		<ul style="list-style-type: none"> – Az életpálya aktuális szakasza, funkciója. – Szakmák, tantárgyak tartalma, követelményrendszere. – A szakmaválasztás és az egyéni életpályák összefüggése. – Rövid és hosszú távú tervezés az életpályán. – Döntési alternatívák tervszerű feltárásának módja, – A racionális döntés elemei 		
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Emelt szint? – Közép szint?/Szakmaválasztás alternatív modulok	2+2 óra
			2. Mi akarok lenni?	2 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>	Magyar nyelv és irodalom: szövegértés, szövegalkotás. Könyvtárhasználat:könyvtárismeret, dokumentumismeret		
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	Ember és társadalom: rend és szabadság, közösség és társadalom Állampolgári ismeretek: közoktatás, szakoktatás, felsőoktatás Mozgóképkultúra és médiaismeret: interaktív hálózatok Élő idegen nyelv: pályaválasztás		
KÖVETELMÉNYEK		Ismerje az akarat, önfegyelm, önbizalom jelentőségét az ember célkitűzéseiben,		

	<p>céljai megvalósításában, saját erőforrásai mozgósításában. Legyen képes ezeket a felvételi helyzetre alkalmazni.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ismerje meg saját viselkedését vizsgahelyzetben, tudjon felkészülni a jó teljesítményre. Ismerjen technikákat az izgalmi szint (vizsgadruk) kezelésére.
--	--

29. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Munkapiac
	<i>Ajánlott óraszám</i>	3
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A legfontosabb munkaerő-piaci ismeretek körének összeállítása, az ismeretek forrásainak feltárása. Aktuális információk gyűjtése.
	<i>Önmeghatározás</i>	Helyzetelemzés. A másokhoz való odafordulás igénye. Helyzetértékelés igénye. Önelemzés igénye. Kooperáció. Alkalmazkodás. A körülményekhez és/vagy a partnerekhez való igazodás következményeinek ismerete adott helyzetben. Cél- és feladat ismeret. Szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség.
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatópoló szövegtípusokban. Önismeret. Szövegtípusok ismerete. Adott helyzet normáinak ismerete. Adott helyzetben a saját pozíció ismerete. Önbemutató céljának ismerete
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás, és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. Céltudatosság. Pontosság. Időérzék
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: adatgyűjtés - adatkezelés: adatok rendszerezése, adatok közötti viszonyok megteremtése és/vagy elemzése. Információalkotás és átadás, szöveges információ esetén: lényegkiemelés, koherenciateremtés. Az információszerzés és átadás elektronikus eszköztárának alkalmazása. Önállóság igénye, kíváncsiság, okkeresés igénye.
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Egyes jogforrások megismerése, értelmezése. – Tapasztalatok gyűjtése, majd ezek alapján tanulságok levonása. – Tájékozódás jogszabályokból, álláslehetőségek, munkajogi információk az Interneten. – A munkapiaci, munkajogi tájékozódáshoz szükséges információforrások megismerése. – Különböző munkahelyi elvárások megismerésén keresztül az állandó változáshoz

		való alkalmazkodás gyakorlása szituációs játékokban.
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		<ul style="list-style-type: none"> – Alapvető munkajogi ismeretek, jogok és kötelességek. Munkahelyi elvárások, munkaköri leírások. – Élethosszig tartó tanulás tartalma, értelmezése példákon keresztül.
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	1. Munkapiacra léphetek
	<i>Ajánlott óraszám</i>	2 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>	Magyar nyelv és irodalom: szövegértés, szövegalkotás
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Emberismeret: az ember, mint értékelő lény, mozdítóink. – Társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek: a munka világa – Tánc és dráma: szituációs játékok – Élő idegen nyelv: a munka világa – Életvitel és gyakorlati ismeretek: pályorientáció, tájékozódás a munkapiacra – Informatika: Információkeresés. könyvtárhasználat, könyvtárismeret
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – Ismerje a Munkatörvénykönyvet és ebből egyes konkrét jogszabályokat. – Tudja értelmezni az olvasott szöveget. – Legyen képes munkapiaci, munkajogi tájékozódáshoz szükséges információforrásokat megtalálni, használni. – Ismerje meg különböző munkahelyek hirdetésekben megfogalmazott elvárásait. – Szituációs játékokban gyakorolja a különböző munkahelyi elvárásokhoz való alkalmazkodást.

11. ÉVFOLYAM

MŰVELTSÉGTERÜLETI KAPCSOLÓDÁSOK

Témakörök/fejezetek		Kapcsolódó műveltségterület	Javasolt	
			óra-szám	modul-szám
1.	Hang és látvány	Ember a természetben	6	2
2.	Sugárzó energia		6	3
3.	A magyar tudomány		3	1
4.	Biokémiai folyamatok		7	2
5.	Élettani folyamatok		6	2
6.	Embertan		2	1
7.	Vállalkozás és sport	Testnevelés és sport	15	3
8.	Önismereti program	Osztályfőnöki & szabad sáv	8	5
9.	Továbbtanulás		7	3
10.	Tanulás és munka – munka és tanulás		4	3
11.	A munkavállaló		8	4
Összesen:			72	29

TARTALOMVÁZLAT

1. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Hang és látvány	
	<i>Ajánlott óraszám</i>	6	
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A hangszerekkel való ismerkedés, a hullámtanban és a hangtanban tanultak elmélyítése. Néhány gyakrabban és ritkábban megfigyelhető természeti jelenség, és ezek magyarázatának megismerése. Önálló kutatómunka, prezentációkészítés.	
	<i>Önmeghatározás</i>	Kooperáció, cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. A saját teljesítőképesség becslése, Kudarctűrés, kitartás, próbálkozási hajlandóság, küzdőképesség, tolerancia. Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás.	
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatépítő szövegtípusokban. Önismeret, az adott helyzet normáinak ismerete, adott helyzetben a saját pozíció ismerete, az (ön)bemutató céljának ismerete.	
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. A tervek készítés elemeinek és módjának ismerete. Céltudatosság, pontosság, időérzék.	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: információ/adatgyűjtés, adatkezelés, az adatok közötti viszonyok elemzése, koherenciateremtés. Információ/adatalkotás, átadás. Az információkezelés elektronikus rendszerének ismerete. Az önállóság igénye, kíváncsiság, okkeresés igénye. Terv szerinti haladás, elemzés értékelés, szükség esetén tervmódosítás, kontrolligény	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK	<ul style="list-style-type: none"> – Önálló információgyűjtés, forráskutatás csoportban – A gyűjtött információ értékelése, értelmezése, rendszerezése – Az értelmezett, rendszerezett információkból kiselőadás, prezentáció létrehozása – A prezentációk, kiselőadások értékelése 		
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK	<ul style="list-style-type: none"> – Hullámtan – Hangtan – Optika 		
MODULOK (A FEJEZET)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óra-</i>	
		1. Hangszerek	3 óra

RÉSZEGYSÉGEI)		<i>szám</i>	2. Léggöri fényjelenségek	3 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés, szövegalkotás Matematika: hullámtani számítások	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Földünk és környezetünk: időjárási jelenségek Életvitel és gyakorlati ismeretek: egyszerű hangszerek készítése	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A kapott/szerzett információk pontos rögzítése – Aktív egyéni, páros, csoportos munka: a tervezés és a terv szerint való haladás megoldása tanári segítséggel és anélkül. – Az eredmények önálló elemzése, konklúziók önálló megfogalmazása. 	

2. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Sugárzó energia
	<i>Ajánlott óraszám</i>	6
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A radioaktivitás, a napenergia és a lézerek néhány gyakorlati alkalmazásának megismerése, mindennapi életünkben betöltött szerepük bemutatása, fontosságuk tudatosítása.
	<i>Önmeghatározás</i>	Kooperáció, cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. A saját teljesítőképesség becslése, Kudarctűrés, kitartás, próbálkozási hajlandóság, küzdőképesség, tolerancia. Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás.
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatépítő szövegtípusokban. Önismeret, az adott helyzet normáinak ismerete, adott helyzetben a saját pozíció ismerete, az (ön)bemutató céljának ismerete.
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. A tervkészítés elemeinek és módjának ismerete. Céltudatosság, pontosság, időérzék.
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: információ/adatgyűjtés, adatkezelés, az adatok közötti viszonyok elemzése, koherenciateremtés. Információ/adatalkotás, átadás. Az információkezelés elektronikus eszközrendszerének ismerete. Az önállóság igénye, kíváncsiság, okkeresés igénye. Terv szerinti haladás, elemzés értékelés, szükség esetén tervmódosítás, kontrolligény

AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Önálló információgyűjtés, forráskutatás csoportban – A gyűjtött információ értékelése, értelmezése, rendszerezése – Az értelmezett, rendszerezett információkból kiselőadás, prezentáció létrehozása – A prezentációk, kiselőadások értékelése 		
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		<ul style="list-style-type: none"> – A radioaktivitás gyakorlati alkalmazásai a radioaktivitást használó eszközök, eljárások – A napenergia befogásának, hasznosításának lehetőségei, a napenergia, mint alternatív, megújuló, környezetbarát energiaforrás. – A lézerek gyakorlati alkalmazásai a lézert használó eszközök, eljárások 		
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Radioaktivitás	3 óra
			2. A napenergia	2 óra
			3. Lézerek	1 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>	Magyar nyelv és irodalom: szövegértés, szövegalkotás Matematika: számítások		
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	Földünk és környezetünk: napenergiában gazdag területek Életvitel és gyakorlati ismeretek: Stirling-motor modell készítése, a napenergia hasznosítás.		
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – A kapott/szerzett információk pontos rögzítése – Aktív egyéni, páros, csoportos munka: a tervezés és a terv szerint való haladás megoldása tanári segítséggel és anélkül. – Az eredmények önálló elemzése, konklúziók önálló megfogalmazása. 		

3. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Magyar tudósok
	<i>Ajánlott óraszám</i>	3
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A XX sz. világhírű magyar tudósainak munkássága, szerepük a világ tudományában.
	<i>Önmeghatározás</i>	Kooperáció, cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. A saját teljesítőképesség becslése, Kudarctűrés, kitartás, próbálkozási hajlandóság, küzdőképesség, tolerancia. Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás.

	<i>Önbemutató</i>	Szöbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban. Önismeret, az adott helyzet normáinak ismerete, adott helyzetben a saját pozíció ismerete, az (ön)bemutató céljának ismerete.	
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. A tervekészítés elemeinek és módjának ismerete. Céltudatosság, pontosság, időérzék.	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: információ/adatgyűjtés, adatkezelés, az adatok közötti viszonyok elemzése, koherenciateremtés. Információ/adatalkotás, átadás. Az információkezelés elektronikus eszközrendszerének ismerete. Az önállóság igénye, kíváncsiság, okkeresés igénye. Terv szerinti haladás, elemzés értékelés, szükség esetén tervmódosítás, kontrolligény	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Önálló információgyűjtés, forráskutatás csoportban – A gyűjtött információ értékelése, értelmezése, rendszerezése – Az értelmezett, rendszerezett információkból kiselőadás, prezentáció létrehozása – A prezentációk, kiselőadások értékelése 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		– Szilárd Leó, Wigner Jenő, Teller Ede, Neumann János, és Gábor Dénes élete és munkássága.	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	
		1. A marslakók	3 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó keresztintertvi modulok</i>	Magyar nyelv és irodalom: szövegértés, szövegalkotás	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	Ember és társadalom: tudománytörténet, a Manhattan-projekt, a II világháború története.	
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – A kapott/szerzett információk pontos rögzítése – Aktív egyéni, páros, csoportos munka: a tervezés és a terv szerint való haladás megoldása tanári segítséggel és anélkül. – Az eredmények önálló elemzése, konklúziók önálló megfogalmazása. 	

4. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Biokémiai folyamatok
	<i>Ajánlott óraszám</i>	7
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	Kémiai ismeretek alapján, a fotoszintézis és a glükóz lebontása kémiai folyamatainak megismerése. A fehérjékkel kapcsolatos alapvető elméleti ismeretek elsajátítása után azok alapos elmélyítése modellezés, képi megjelenítés segítségével.
	<i>Önmeghatározás</i>	Kooperáció, cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. A saját teljesítőképesség becslése, Kudarctűrés, kitartás, próbálkozási hajlandóság, küzdőképesség, tolerancia. Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás.
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatópoló szövegtípusokban. Önismeret, az adott helyzet normáinak ismerete, adott helyzetben a saját pozíció ismerete, az (ön)bemutató céljának ismerete.
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. A tervekészítés elemeinek és módjának ismerete. Céltudatosság, pontosság, időérzék.
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: információ/adatgyűjtés, adatkezelés, az adatok közötti viszonyok elemzése, koherenciateremtés. Információ/adatalkotás, átadás. Az információkezelés elektronikus eszközrendszerének ismerete. Az önállóság igénye, kíváncsiság, okkeresés igénye. Terv szerinti haladás, elemzés értékelés, szükség esetén tervmódosítás, kontrolligény
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK	<ul style="list-style-type: none"> – Önálló információgyűjtés, forráskutatás csoportban – A gyűjtött információ értékelése, értelmezése, rendszerezése – Folyamatok modellezése, kísérletezés csoportban – A modellek, kísérletek eredményeinek értékelése, értelmezése, rendszerezése – Az értelmezett, rendszerezett információkból kiselőadás, prezentáció létrehozása – A prezentációk, kiselőadások értékelése 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK	<ul style="list-style-type: none"> – Az enzimek és koenzimek felépítését és működése – a NAD⁺, a NADP⁺ és a koenzim-A működésének alapjai – Az oxidáció és a redukció fogalma 	

			<ul style="list-style-type: none"> – Színanyag, pigmentrendszer, szintest – A kromatográfia elve és gyakorlata – A fehérjék szerkezete, tulajdonságaik – Fehérjeszintézis – Enzimreakciók 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. A szénhidrátok felépítése és lebontása	3 óra
			2. Fehérjék	4 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFOKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés, szövegalkotás Matematika: számítások	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Ember a természetben: kémia	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A kapott/szerzett információk pontos rögzítése – Aktív egyéni, páros, csoportos munka: a tervezés és a terv szerint való haladás megoldása tanári segítséggel és anélkül. – Az eredmények önálló elemzése, konklúziók önálló megfogalmazása. 	

5. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Élettani folyamatok
	<i>Ajánlott óraszám</i>	6
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A vér felépítését és feladatait, az immunrendszer működése. A sejtosztódás folyamatai.
	<i>Önmeghatározás</i>	Kooperáció, cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. A saját teljesítőképesség becslése, Kudarcátírás, kitartás, próbálkozási hajlandóság, küzdőképesség, tolerancia. Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás.
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatépítő szövegtípusokban. Önismeret, az adott helyzet normáinak ismerete, adott helyzetben a saját pozíció ismerete, az (ön)bemutató céljának ismerete.
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. A tervek készítés elemeinek és módjának ismerete. Céltudatosság, pontosság, időérzék.

	<i>Stratégia megvalósítása</i>		<p>Információkezelés: információ/adatgyűjtés, adatkezelés, az adatok közötti viszonyok elemzése, koherenciateremtés. Információ/adatalkotás, átadás. Az információkezelés elektronikus eszközrendszerének ismerete. Az önállóság igénye, kíváncsiság, okkeresés igénye.</p> <p>Terv szerinti haladás, elemzés értékelés, szükség esetén tervmódosítás, kontrolligény</p>	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK			<ul style="list-style-type: none"> – Önálló információgyűjtés, forráskutatás csoportban – A gyűjtött információ értékelése, értelmezése, rendszerezése – Folyamatok modellezése, kísérletezés csoportban – A modellek, kísérletek eredményeinek értékelése, értelmezése, rendszerezése – Az értelmezett, rendszerezett információkból kiselőadás, prezentáció létrehozása – A prezentációk, kiselőadások értékelése – Játékos feladatmegoldások párban és csoportban 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> – A vér alkotórészei, az alkotórészek felépítése és feladatai – A fehérvérsejtek és az immunrendszer – Sejtciklus, kromoszónaciklus – RNS, DNS – Mitózis – Meiózis 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. A vér és az immunitás	3 óra
			2. A sejtciklus és sejtosztódás	3 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés, szövegalkotás	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		–	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A kapott/szerzett információk pontos rögzítése – Aktív egyéni, páros, csoportos munka: a tervezés és a terv szerint való haladás megoldása tanári segítséggel és anélkül. – Az eredmények önálló elemzése, konklúziók önálló megfogalmazása. 	

6. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Embertan
	<i>Ajánlott óraszám</i>	2
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A férfi és női agy összehasonlítása, az agy felépítésének, működésének és egészség-tanának összefoglalása.
	<i>Önmeghatározás</i>	Kooperáció, cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. A saját teljesítőképeség becslése, Kudarctűrés, kitartás, próbálkozási hajlandóság, küzdőképesség, tolerancia. Normakövetés, normaismeret, normatudo magatartás.
	<i>Önbemutató</i>	Szöveges és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolópoló szövegtípusokban. Önismeret, az adott helyzet normáinak ismerete, adott helyzetben a saját pozíció ismerete, az (ön)bemutató céljának ismerete.
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. A tervek készítés elemeinek és módjának ismerete. Céltudatosság, pontosság, időérzés.
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: információ/adatgyűjtés, adatkezelés, az adatok közötti viszonyok elemzése, koherenciateremtés. Információ/adatalkotás, átadás. Az információkezelés elektronikus eszközrendszerének ismerete. Az önállóság igénye, kíváncsiság, okkeresés igénye. Terv szerinti haladás, elemzés értékelés, szükség esetén tervmódosítás, kontrolligény
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK	<ul style="list-style-type: none"> – Önálló információgyűjtés, forráskutatás csoportban – A gyűjtött információ értékelése, értelmezése, rendszerezése – Folyamatok modellezése, kísérletezés csoportban – A modellek, kísérletek eredményeinek értékelése, értelmezése, rendszerezése – Az értelmezett, rendszerezett információkból kiselőadás, prezentáció létrehozása – A prezentációk, kiselőadások értékelése – Játékos feladatmegoldások párban és csoportban 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK	<ul style="list-style-type: none"> – Az emberi agy megfigyelőképességének vizsgálata – A férfi- és női agy működésének és problémamegoldó mechanizmusainak összehasonlítása. – Az idegrendszer betegségei. 	

MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Az emberi agy	2 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés, szövegalkotás	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>			
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A kapott/szerzett információk pontos rögzítése – Aktív egyéni, páros, csoportos munka: a tervezés és a terv szerint való haladás megoldása tanári segítséggel és anélkül. – Az eredmények önálló elemzése, konklúziók önálló megfogalmazása. 	

7. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Vállalkozás és sport
	<i>Ajánlott óraszám</i>	15
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	Tanári támogatással, de önállóan, egy olyan 7-10 napos magyarországi (vízi)túra megszervezése, amire a szervezőkön kívül az iskola bármelyik tanulója jelentkezhet és a résztvevők egészségének megóvását, fizikai állóképességének, kondíciójának javulását szolgálja. A szervező osztály tanulói a megtervezett túra lebonyolítását is elvégzik.
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás. Helyzetelemzés, helyzet-elemek: körülmények, magán és publikus helyzetek ismerete, a másokhoz való oda-fordulás igénye, helyzetértékelés igénye. Kooperáció, cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, alkalmazkodás, a saját és a partner érdekeinek ismerete együttműködési készség, csoporttudat. A saját teljesítőképesség becslése, kudarc-tűrés, kitartás, próbálkozási hajlandóság, küzdőképesség, tolerancia.
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban. Önismeret, az adott helyzet normáinak ismerete, adott helyzetben a saját pozíció ismerete, az (ön)bemutató céljának ismerete.
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. A tervekészítés elemeinek és módjának ismerte. Céltudatosság, pontosság, időérzék.

	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: információ/adatgyűjtés, adatkezelés, az adatok közötti viszonyok elemzése, koherenciateremtés. Információ/adatalkotás, átadás. Az információkezelés elektronikus eszközrendszerének ismerete. Az önállóság igénye, kíváncsiság, okkeresés igénye. Terv szerinti haladás, elemzés értékelés, szükség esetén tervmódosítás, kontrolligény
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<p>A (vízi)túra előkészítésének, megszervezésének tervezése csoportmunkában:</p> <p>A feladatok számbavétele, elosztása</p> <p>Információgyűjtés, az információ rendszerezése, a rendezett információk prezentálása</p> <p>A prezentációk alapján vita és döntéshozatal</p> <p>A projekt és a feladatok előrehaladásának nyomonkövetése</p> <p>A túra meghirdetése</p> <p>A résztvevők regisztrálása</p> <p>A részvételi díjak összeszedése</p> <p>A résztvevők elmélet felkészítése</p> <p>A résztvevők fizikai felkészítése</p> <p>A résztvevők oda és visszaútnak megszervezése</p> <p>Az eszközök oda és visszaszállításának megszervezése</p> <p>Az utazással, az eszközökkel, a szállással, az étkezéssel kapcsolatos foglalások elintézése</p> <p>A hajóba ülési rend és menetsorrend elkészítése</p> <p>A függőben maradt operatív feladatok megoldása</p>
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		<p>A (vízi)közlekedés szabályai</p> <p>Gyakorlati baleset-elhárítás és elsősegélynyújtás</p> <p>A táborozásra vonatkozó jogszabályok</p> <p>A vállöv bemelegítő gyakorlatai</p> <p>A törzs izmainak bemelegítése</p> <p>A láb izomzatának bemelegítése</p> <p>Egyensúlygyakorlatok</p> <p>Mászókötélgyakorlatok</p> <p>Bordásfal gyakorlatok</p> <p>Erő és állóképesség-fejlesztő gyakorlatok</p>

			Erőfejlesztés gumikötéssel Függeszkedések Medicinlabdás gyakorlatok Páros gyakorlatok Köredzés Csapatjátékok Evezési gyakorlatok Kikötési gyakorlatok A vízből mentés gyakorlatai	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óra-szám</i>	Vállalkozzunk vízitúrára!	5 óra
			Mitől indul el a hajó?	5 óra
			Feladatok vízen, vízparton	5 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFOKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés, szövegalkotás Matematika: számítások	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Földünk és környezetünk: Magyarország hajózható folyói, térképismeret, térképolvasás, tájékozódás iránytűvel, térképpel. Ember és társadalom: Helytörténeti emlékek a túra útvonala mentén. Ember a természetben, biológia, egészségtan, elsősegélynyújtás, életmentés	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A diák fogadja el az együttműködés szabályait. Aktívan vegyen részt a foglalkozásokon és igyekezzék végrehajtani a feladatokat. A rendelkezésére álló eszközökkel fogalmazza meg véleményét, elvárásait, érzelmeit, benyomásait. – Munkája közben aktívan működjön együtt a többiekkel pár- és csoportmunkában. Mutassa be munkája eredményét a csoportnak, számoljon be a megvalósítás menetéről, a nehézségekről és sikerekről. Hallgassa meg mások beszámolóját, vegyen részt a közös értékelésben. – Gondolkodásában, tevékenységében legyen nyitott, hétköznapi ismereteit éppúgy mozgósítsa, mint a más tantárgyak keretében tanultakat. – Hajtsa végre a felkészítő gyakorlatokat, a legnagyobb gondossággal segítse a túra résztvevőinek fizikai és elméleti felkészítését. 	

8. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Önismereti program
	<i>Ajánlott óraszám</i>	8
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	Az önismereti program előnyei. A személyiség erősségeinek, gyengeségeinek feltérképezése, énkép fogalmának tisztázása, önértékelés javítása mások visszajelzése alapján. A szorongás testi és viselkedési jelei, a saját szorongásos állapotok azonosítása, szorongáscsökkentő relaxációs technikák tanulása. A magabiztos, asszertív viselkedés fejlesztése, gyakorlása, előnyben részesítése az agresszív viselkedéssel szemben. Az interperszonális élmények megosztása.
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás. Helyzetelemzés, helyzet-elemek: körülmények, magán és publikus helyzetek ismerete, a másokhoz való oda-fordulás igénye, helyzetértékelés igénye. a saját és a partner érdekeinek ismerete együttműködési készség, csoporttudat. A saját teljesítőképeség becslése, kudarc-tűrés, kitartás, próbálkozási hajlandóság, küzdőképesség, tolerancia.
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatépítő szövegtípusokban. Önismeret, az adott helyzet normáinak ismerete, adott helyzetben a saját pozíció ismerete, az (ön)bemutató céljának ismerete.
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Céltudatosság, pontosság, időérzék.
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Az önállóság igénye, kíváncsiság, okkeresés igénye. Terv szerinti haladás, elemzés értékelés, szükség esetén tervmódosítás, kontrolligény
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Önismeret fogalmának tisztázása – Költség-haszon elemzés – Csoportszabályok tisztázása – Önjellemzés, társak jellemzése – Személyes tárgyakból történet alkotása – Saját szorongás feltérképezése – Progresszív relaxáció – A villámgyors ellazulás elsajátítása – Szorongáscsökkentés mások segítségével, szerepjátékok – A magabiztos viselkedés gyakorlása szerepjátékkal – Szerepjátékok az asszertivitás gyakorlására – Az önismereti programon átélt élmények tapasztalatok megbeszélése

			– Reklám készítése az önismereti programról		
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			<ul style="list-style-type: none"> – Önismeret fogalma – Introspekció – Empátia – Visszajelzés – A szorongás fogalma – A szorongás testi jelei – A magabiztosság külső jegyei – Asszertív viselkedés jellemzői 		
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	Cím	Ajánlott óra-szám	1. Mi az, ami rajtunk múlik?		1 óra
			2. Ki vagyok én?		2 óra
			3. Szorongáscsökkentés		2 óra
			4. Jól mutasd meg magad!		2 óra
			5. Mit kaptam tőled, miben fejlődtem?		1 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés, szövegalkotás		
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Ember a természetben: embertan, pszichoszomatikus jelenségek		
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A diák fogadja el az együttműködés szabályait. Aktívan vegyen részt a foglalkozásokon és igyekezzék végrehajtani a feladatokat. A rendelkezésére álló eszközökkel fogalmazza meg véleményét, elvárásait, érzelmeit, benyomásait. – Munkája közben aktívan működjön együtt a többiekkel pár- és csoportmunkában. Mutassa be munkája eredményét a csoportnak, számoljon be a megvalósítás menetéről, a nehézségekről és sikerekről. Hallgassa meg mások beszámolóját, vegyen részt a közös értékelésben. – Gondolkodásában, tevékenységében legyen nyitott, hétköznapi ismereteit éppúgy mozgósítsa, mint a más tantárgyak keretében tanultakat. 		

9. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Továbbtanulás
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Ajánlott óraszám</i>	7
	<i>Tematikus fókusz</i>	A továbbtanulási elképzelések, tervek motívumainak feltárása. A továbbtanulási lehetőségek önálló felkutatása. Ismerkedés a tanfolyami rendszerű továbbtanulás lehetőségeivel. A külföldön való továbbtanulás lehetőségeinek, feltételeinek megismerése.
	<i>Önmeghatározás</i>	Kooperáció, cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. A saját teljesítőképesség becslése, Kudarctűrés, kitartás, próbálkozási hajlandóság, küzdőképesség, tolerancia. Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás.
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatépítő szövegtípusokban. Önismeret, az adott helyzet normáinak ismerete, adott helyzetben a saját pozíció ismerete, az (ön)bemutató céljának ismerete.
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. A tervekészítés elemeinek és módjának ismerete. Céltudatosság, pontosság, időérzék.
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: információ/adatgyűjtés, adatkezelés, az adatok közötti viszonyok elemzése, koherenciateremtés. Információ/adatalkotás, átadás. Az információkezelés elektronikus eszközrendszerének ismerete. Az önállóság igénye, kíváncsiság, okkeresés igénye. Terv szerinti haladás, elemzés értékelés, szükség esetén tervmódosítás, kontrolligény
	ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK	

			<ul style="list-style-type: none"> – A bolognai rendszer – A továbbtanulás lehetőségei, feltételei Európában – A felsőoktatás intézményei külföldön – Diákintézmények külföldön – Fiatal felnőtteként külföldön 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Tanfolyamok	1 óra
			2. Felsőoktatás	2 óra
			3. Továbbtanulás az Európai Unióban	4 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés, szövegalkotás Matematika: életfenntartó számítások	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Ember és társadalom: Az Európai Unió Élő idegen nyelv: kapcsolatteremtés	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A diák fogadja el az együttműködés szabályait. Aktívan vegyen részt a foglalkozásokon és igyekezzék végrehajtani a feladatokat. A rendelkezésére álló eszközökkel fogalmazza meg véleményét, elvárásait, érzelmeit, benyomásait. – Munkája közben aktívan működjön együtt a többiekkel pár- és csoportmunkában. Mutassa be munkája eredményét a csoportnak, számoljon be a megvalósítás menetéről, a nehézségekről és sikerekről. Hallgassa meg mások beszámolóját, vegyen részt a közös értékelésben. – Gondolkodásában, tevékenységében legyen nyitott, hétköznapi ismereteit éppúgy mozgósítsa, mint a más tantárgyak keretében tanultakat. 	

10. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Tanulás és munka – munka és tanulás
	<i>Ajánlott óraszám</i>	4
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	Ismerkedés a tanulás melletti munkavállalás magyarországi lehetőségeivel. Rövid projekt keretében életterv készítés, és az ügyintézés gyakorlása az EU-ban, szimulált körülmények között. Annak megbeszélése, hogy miért van szükség munka mellett a tanulásra.

	<i>Önmeghatározás</i>	Kooperáció, cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. A saját teljesítőképeség becslése, Kudarctűrés, kitartás, próbálkozási hajlandóság, küzdőképesség, tolerancia. Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás.		
	<i>Önbemutató</i>	Szöveges és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatópoló szövegtípusokban. Önismeret, az adott helyzet normáinak ismerete, adott helyzetben a saját pozíció ismerete, az (ön)bemutató céljának ismerete.		
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. A tervekészítés elemeinek és módjának ismerete. Céltudatosság, pontosság, időérzék.		
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: információ/adatgyűjtés, adatkezelés, az adatok közötti viszonyok elemzése, koherenciateremtés. Információ/adatalkotás, átadás. Az információkezelés elektronikus eszközrendszerének ismerete. Az önállóság igénye, kíváncsiság, okkeresés igénye. Terv szerinti haladás, elemzés értékelés, szükség esetén tervmódosítás, kontrolligény		
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Önálló információgyűjtés, forráskutatás csoportban – Élethelyzetek szimulálása: a tanulás és a munka összeegyeztethetősége – Kritériumrendszer létrehozása a gyűjtött információk szelektálására – A gyűjtött információ értékelése, értelmezése, rendszerezése csoportban – Az értelmezett, rendszerezett információkból kiselőadás, prezentáció létrehozása – A prezentációk, kiselőadások értékelése – Játékos feladatmegoldások párban és csoportban: munkakeresés – Beszélgetés és vita osztálykeretben 		
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		<ul style="list-style-type: none"> – Diákmunka, diákszövetkezet – A diákmunka jogi és adóügyi szabályozása – A külföldön való megélhetés feltételei – A külföldi diákok munkavállalók szervezetei az EU-ban, különösen a legnépesebb célországokban. – Az élethosszig tartó tanulás jelentése, jelentősége 		
MODULOK (A FEJEZET)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óra-</i>	1. Munka, tanulás mellett itthon	1 óra

RÉSZEGYSÉGEI)		<i>szám</i>	2. Munka, tanulás mellett az EU-ban	2 óra
			3. Tanulás munka mellett	1 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés, szövegalkotás Matematika: életfenntartó számítások	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Ember és társadalom: Az Európai Unió Élő idegen nyelv: kapcsolatteremtés	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A diák fogadja el az együttműködés szabályait. Aktívan vegyen részt a foglalkozásokon és igyekezzék végrehajtani a feladatokat. A rendelkezésére álló eszközökkel fogalmazza meg véleményét, elvárásait, érzelmeit, benyomásait. – Munkája közben aktívan működjön együtt a többiekkel pár- és csoportmunkában. Mutassa be munkája eredményét a csoportnak, számoljon be a megvalósítás menetéről, a nehézségekről és sikerekről. Hallgassa meg mások beszámolóját, vegyen részt a közös értékelésben. – Gondolkodásában, tevékenységében legyen nyitott, hétköznapi ismereteit éppúgy mozgósítsa, mint a más tantárgyak keretében tanultakat. 	

11. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	A munkavállaló
	<i>Ajánlott óraszám</i>	8
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	Az álláskereső technikák alkalmazásának gyakorlása. A munkavállalás lehetőségeinek felderítése az EU legnépszerűbb célországaiban. A munkaközvetítők szerepének bemutatása. Az adózás és a társadalombiztosítás szerepének tisztázása a társadalom életében.
	<i>Önmeghatározás</i>	Kooperáció, cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. A saját teljesítőképeség becslése, Kudarctűrés, kitartás, próbálkozási hajlandóság, küzdőképesség, tolerancia. Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás.
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatópoló szövegtípusokban. Önismeret, az adott helyzet normáinak ismerete, adott helyzetben a saját pozíció ismerete, az (ön)bemutató céljának ismerete.

	<i>Stratégiaalkotás</i>		Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. A tervekészítés elemeinek és módjának ismerte. Céltudatosság, pontosság, időérzék.	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>		Információkezelés: információ/adatgyűjtés, adatkezelés, az adatok közötti viszonyok elemzése, koherenciateremtés. Információ/adatalkotás, átadás. Az információkezelés elektronikus eszközrendszerének ismerete. Az önállóság igénye, kíváncsiság, okkeresés igénye. Terv szerinti haladás, elemzés értékelés, szükség esetén tervmódosítás, kontrolligény	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK	<ul style="list-style-type: none"> – Önálló információgyűjtés, forráskutatás csoportban – Életszituációk szimulálása: munkakeresés, állásinterjú – Kritériumrendszer létrehozása a gyűjtött információk szelektálására: álláshirdetések, munkaközvetítők szelektálása – A gyűjtött információ értékelése, értelmezése, rendszerezése csoportban, ellenőrző lista készítése – Az értelmezett, rendszerezett információkból kiselőadás, prezentáció létrehozása – A prezentációk, kiselőadások értékelése – Játékos feladatmegoldások párban és csoportban 			
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK	<ul style="list-style-type: none"> – Álláskeresési technikák – Önéletrajz, EU önéletrajz – Állásinterjú fajták – Viselkedési technikák, stratégiák állásinterjún – A legális munkavállalás lehetőségei az egyes EU országokban – A munkaközvetítők szerepe – Hogyan adóznak az egyes EU országokban? – Társadalombiztosítás, egészségbiztosítás és adózás 			
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Munkavállalás itthon: helyek, lehetőségek, technikák	3 óra
			2. Munkavállalás külföldön: a lehetőségek országonként	2 óra
			3. Munkavállalás külföldön: közvetlenül, vagy közvetítőn keresztül?	2 óra
			4. Munkavállalóként külföldön. Adózás, jogok	1 óra

ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i> <i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	Magyar nyelv és irodalom: szövegértés, szövegalkotás Matematika: életfenntartó számítások Ember és társadalom: Az Európai Unió, az adózás és a társadalombiztosítás szerepe Élő idegen nyelv: kapcsolatteremtés
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – A diák fogadja el az együttműködés szabályait. Aktívan vegyen részt a foglalkozásokon és igyekezzék végrehajtani a feladatokat. A rendelkezésére álló eszközökkel fogalmazza meg véleményét, elvárásait, érzelmeit, benyomásait. – Munkája közben aktívan működjön együtt a többiekkel pár- és csoportmunkában. Mutassa be munkája eredményét a csoportnak, számoljon be a megvalósítás menetéről, a nehézségekről és sikerekről. Hallgassa meg mások beszámolóját, vegyen részt a közös értékelésben. – Gondolkodásában, tevékenységében legyen nyitott, hétköznapi ismereteit éppúgy mozgósítsa, mint a más tantárgyak keretében tanultakat.

12. ÉVFOLYAM

MŰVELTSÉGTERÜLETI KAPCSOLÓDÁSOK

Témakörök/fejezetek		Kapcsolódó műveltségterület	Javasolt	
			óra-szám	modul-szám
1.	A globális természet	Ember a természetben	12	5
2.	Vállalkozás és sport	Testnevelés és sport	13	3
3.	Önismereti program	Osztályfőnöki & Életvitel és gyakorlati ismeretek	8	4
4.	Merre, s hogyan?		7	2
5.	Az első munkahely		11	2
Összesen:			51	16

TARTALOMVÁZLAT

1. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	A globális természet
	<i>Ajánlott óraszám</i>	12
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A természet egészének változását kiváltó jelenségek és ezek okainak megismerése. A természet egészében végbemenő folyamatok megismerése.
	<i>Önmeghatározás</i>	Kooperáció, cél- és feladatismeret, szolidaritás, segítőkészség, együttműködési készség, csoporttudat. A saját teljesítőképesség becslése, Kudarctűrés, kitartás, próbálkozási hajlandóság, küzdőképesség, tolerancia. Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás.
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban. Önismeret, az adott helyzet normáinak ismerete, adott helyzetben a saját pozíció ismerete, az (ön)bemutató céljának ismerete.
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjának meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek ütemezése. A tervekészítés elemeinek és módjának ismerete. Céltudatosság, pontosság, időérzék.
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: információ/adatgyűjtés, adatkezelés, az adatok közötti viszonyok elemzése, koherenciateremtés. Információ/adatalkotás, átadás. Az információkezelés elektronikus eszközrendszerének ismerete. Az önállóság igénye, kíváncsiság, okkeresés igénye. Terv szerinti haladás, elemzés értékelés, szükség esetén tervmódosítás, kontrolligény
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK	<ul style="list-style-type: none"> – Önálló információgyűjtés, forráskutatás csoportban – A gyűjtött információ értékelése, értelmezése, rendszerezése – Folyamatok modellezése, kísérletezés csoportban – A modellek, kísérletek eredményeinek értékelése, értelmezése, rendszerezése – Az értelmezett, rendszerezett információkból kiselőadás, prezentáció létrehozása – A prezentációk, kiselőadások értékelése 	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK	<ul style="list-style-type: none"> – A mutáció fogalma, kiváltó okai – Folyamatokat leíró grafikonok, ábrák értelmezése, kiértékelése – Anyagforgalom 	

			<ul style="list-style-type: none"> – A szén, a nitrogén, a foszfor és a kén körforgása – Biokémiai ciklusok – A társulásokkal kapcsolatos alapfogalmak – A társulások felépítése és kapcsolatrendszere – A társulások működése – Veszélyeztetett társulások – Az evolúció elmélete 	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Mutációk	2 óra
			2. Grafikonok és ábrák elemzése és értelmezése a környezeti tényezők témakör kapcsán	2 óra
			3. Anyagok körforgása a természetben	2 óra
			4. Társulások	3 óra
			5. Az élővilág evolúciója	3 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFOKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés, szövegalkotás Matematika: számítások, grafikonok értelmezése	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Földünk és környezetünk: környezeti problémák	
KÖVETELMÉNYEK			<ul style="list-style-type: none"> – A kapott/szerzett információk pontos rögzítése – Aktív egyéni, páros, csoportos munka: a tervezés és a terv szerint való haladás megoldása tanári segítséggel és anélkül. – Az eredmények önálló elemzése, konklúziók önálló megfogalmazása. 	

2. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Vállalkozás és sport
	<i>Ajánlott óraszám</i>	13
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	Tanári támogatással, de önállóan, egy olyan 7-10 napos külföldi (sí)túra megszervezése, amire a szervezőkön kívül az iskola bármelyik tanulója jelentkezhet és a résztvevők egészségének megóvását, fizikai állóképességének, kondíciójának javulását szolgálja. A szervező osztály tanulói a megtervezett túra lebonyolítását is elvégzik.

	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás. Helyzetelemzés, helyzet-elemek: körülmények, magán és publikus helyzetek ismerete, a másokhoz való oda-fordulás igénye, helyzetértékelés igénye. Kooperáció, cél- és feladatismeret, szolida-ritás, segítőkészség, alkalmazkodás, a saját és a partner érdekeinek ismerete együtt-működési készség, csoporttudat. A saját teljesítőképesség becslése, kudarc-tűrés, ki-tartás, próbálkozási hajlandóság, küzdőképesség, tolerancia.
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípu-sokban. Önismeret, az adott helyzet normáinak ismerete, adott helyzetben a saját po-zíció ismerete, az (ön)bemutató céljának ismerete.
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Tervezés: célmeghatározás, útkeresés, az utak közötti választás és a haladás módjá-nak meghatározása, a tevékenységek tartalmának tervezése, a tevékenységek üteme-zése. A tervekészítés elemeinek és módjának ismerte. Céltudatosság, pontosság, idő-érzék.
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Információkezelés: információ/adatgyűjtés, adatkezelés, az adatok közötti viszonyok elemzése, koherenciateremtés. Információ/adatalkotás, átadás. Az információkezelés elektronikus eszközrendszerének ismerete. Az önállóság igénye, kíváncsiság, okker-esés igénye. Terv szerinti haladás, elemzés értékelés, szükség esetén tervmódosítás, kontrolligény
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK	<ul style="list-style-type: none"> – A helyszín kiválasztása – Az útvonalterv elkészítése – A szállás és étkezési helyek kijelölése – A szállás és étkezési helyekről információ szerzése – A napi programok összeállítása, alternatív lehetőségekkel – Információszerzés az útvonal mentén rendelkezésre álló egészségügyi ellátásról. – A felszerelés bérlési és szállítási lehetőségeinek felkutatása – Költségvetés készítése a túra egészére és egyénekre bontva – Az úticsomag-javaslat összeállítása – A szállás és étkezési helyek lefoglalása – Poggyászslista készítése – Az oda és visszaút megszervezése a résztvevők számára – Az oda és visszaút megszervezése az eszközök számára – A túra meghirdetése 	

	<ul style="list-style-type: none"> - Jelentkezők regisztrálása - A részvételi díj beszedése - A foglalások (szállás, az étkezés stb.) lebonyolítása - A résztvevők utaztatásával kapcsolatos intéznivalók lebonyolítása - Az eszközök szállításával kapcsolatos intéznivalók lebonyolítása - A résztvevők tájékoztatása - A résztvevők elméleti felkészítése - A résztvevők fizikai felkészítése 		
<p>ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Gyakorlati baleset-elhárítás és elsősegélynyújtás - A megfelelő ruházat és felszerelés - Közlekedés, mozgás a sípályákon - A sípályák technikai eszközei - A megfelelő fizikai állapot és kondíció elérést segítő gyakorlatok: <ul style="list-style-type: none"> o Gyakorlatok álló helyzetben, vagy terpeszállásban o Gyakorlatok guggolásban, vagy guggoló támaszban o Gyakorlatok ülésben, vagy terpeszülésben o Gyakorlatok mellső fekvőtámaszban vagy terpesztett mellső fekvőtámaszban o Gyakorlatok négykézláb, hanyatt fekvésben, hason fekvésben o Páros gyakorlatok o Gyakorlatok futás közben o Csapatban végzett gyakorlatok o Gyorsaságot fejlesztő gyakorlatok o Egyensúlyérzéklet fejlesztő gyakorlatok o Az izomerőt fejlesztő egyéni, páros és csoportos gyakorlatok o Állóképességet fejlesztő gyakorlatok o Hajlékonyságot fejlesztő gyakorlatok o Gyorsasági feladatok ügyességi elemekkel: 		
		Kalandozunk idegen síterepeken	5 óra
		Tájékozódás a lehetőségekről, a csoport felkészítése	5 óra
		Csatoljunk fel, és siklás!	3 óra

ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFÓKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>	Magyar nyelv és irodalom: szövegértés, szövegalkotás Matematika: számítások
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	Földünk és környezetünk: Síterepek a környező országokban Ember és társadalom: Helytörténeti, történeti emlékek, nevezetességek a túra helyszínén és a közelben. Ember a természetben, biológia, egészségtan: elsősegélynyújtás
KÖVETELMÉNYEK		A diák fogadja el az együttműködés szabályait. Aktívan vegyen részt a foglalkozásokon és igyekezzék végrehajtani a feladatokat. A rendelkezésére álló eszközökkel fogalmazza meg véleményét, elvárásait, érzelmeit, benyomásait. Munkája közben aktívan működjön együtt a többiekkel pár- és csoportmunkában. Mutassa be munkája eredményét a csoportnak, számoljon be a megvalósítás menetéről, a nehézségekről és sikerekről. Hallgassa meg mások beszámolóját, vegyen részt a közös értékelésben. Gondolkodásában, tevékenységében legyen nyitott, hétköznapi ismereteit éppúgy mozgósítsa, mint a más tantárgyak keretében tanultakat. Hajtsa végre a felkészítő gyakorlatokat, a legnagyobb gondossággal segítse a túra résztvevőinek fizikai és elméleti felkészítését.

3. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Önismereti program
	<i>Ajánlott óraszám</i>	8
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	Saját igények, elvárások, félelmek megfogalmazásának gyakorlása. Empátiafejlesztés mások meghallgatása által. A problémamegoldás csoportos és egyéni technikájának megtanítása, az átgondolt döntéshozatal elősegítése. A team munka gyakorlása, együttműködés fejlesztése, szerepek tudatosítása csoportos feladatmegoldások által. Interperszonális élmények megosztása.
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás. Helyzetelemzés, helyzet-elemek: körülmények, magán és publikus helyzetek ismerete, a másokhoz való oda-fordulás igénye, helyzetértékelés igénye. a saját és a partner érdekeinek ismerete együttműködési készség, csoporttudat. A saját teljesítőképesség becslése, kudarc-tűrés, kitartás, próbálkozási hajlandóság, küzdőképesség, tolerancia.

	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatápoló szövegtípusokban. Önismeret, az adott helyzet normáinak ismerete, adott helyzetben a saját pozíció ismerete, az (ön)bemutató céljának ismerete.
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Céltudatosság, pontosság, időérzés.
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Az önállóság igénye, kíváncsiság, okkeresés igénye. Terv szerinti haladás, elemzés értékelés, szükség esetén tervmódosítás, kontrolligény
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK		<ul style="list-style-type: none"> – Emlékezetes élmények feldolgozása csoportos formában – Problémák összegyűjtése – Impulzív problémamegoldás demonstrálása – Egyéni problémamegoldás gyakorlása – Csoportos beszélgetés – Játék párokban – Döntések lehetséges következményeinek mérlegelése – Több, egyformán jónak tűnő döntés rangsorolása – Környezet hatásának megtapasztalása – Csapatmunka közös történet írásával – Csoportos együttműködés és versengés – Együttműködés, csoportélmény megtapasztalása – Visszajelzések adása – Hatékony kommunikáció, együttműködés megtapasztalása – Szerepek tudatosítása, együttműködés, csapatépítés – Csapatverseny – Az önismereti programon átélt élmények, tapasztalatok megbeszélése
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK		<ul style="list-style-type: none"> – Önismeret fogalma – Introspekció – Empátia – Visszajelzés – Egyéni problémamegoldó technikák – Csoportos problémamegoldó technikák – Csoportdinamikai alapfogalmak

		– A hatékony kommunikáció és együttműködés alapelemei		
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	1. Mi az, ami rajtunk múlik?	1 óra
			2. Problémamegoldó stratégiák	3 óra
			3. Oldjuk meg közösen	3 óra
			4. Mit kaptam tőled, miben fejlődtem?	1 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó keresztantantervi modulok</i>	Magyar nyelv és irodalom: szövegértés, szövegalkotás, drámajátékok.		
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>	Ember a természetben: embertan, az ember társas viselkedése		
KÖVETELMÉNYEK		<ul style="list-style-type: none"> – A diák fogadja el az együttműködés szabályait. Aktívan vegyen részt a foglalkozásokon és igyekezzék végrehajtani a feladatokat. A rendelkezésére álló eszközökkel fogalmazza meg véleményét, elvárásait, érzelmeit, benyomásait. – Munkája közben aktívan működjön együtt a többiekkel pár- és csoportmunkában. Mutassa be munkája eredményét a csoportnak, számoljon be a megvalósítás menetéről, a nehézségekről és sikerekről. Hallgassa meg mások beszámolóját, vegyen részt a közös értékelésben. – Gondolkodásában, tevékenységében legyen nyitott, hétköznapi ismereteit éppúgy mozgósítsa, mint a más tantárgyak keretében tanultakat. 		

4. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Merre, s hogyan?
	<i>Ajánlott óraszám</i>	7
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	A munka és hivatás fogalmak összehasonlítása és megkülönböztetése. Azoknak a motívumoknak az összegyűjtése, amelyek befolyásolhatják a felsőoktatási intézmény és pályaválasztást.
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás. Helyzetelemzés, helyzet-elemek: körülmények, magán és publikus helyzetek ismerete, a másokhoz való oda-fordulás igénye, helyzetértékelés igénye. a saját és a partner érdekeinek ismerete együttműködési készség, csoporttudat. A saját teljesítőképesség becslése, kudarc-tűrés, kitartás, próbálkozási hajlandóság, küzdőképesség, tolerancia.

	<i>Önbemutató</i>		Szöbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatópoló szövegtípusokban. Önismeret, az adott helyzet normáinak ismerete, adott helyzetben a saját pozíció ismerete, az (ön)bemutató céljának ismerete.	
	<i>Stratégiakövetés</i>		Céltudatosság, pontosság, időérzés.	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>		Az önállóság igénye, kíváncsiság, okkeresés igénye. Terv szerinti haladás, elemzés értékelés, szükség esetén tervmódosítás, kontrolligény	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK			Önálló információgyűjtés, forráskutatás csoportban Élethelyzetek szimulálása Kritériumrendszer létrehozása a gyűjtött információk szelektálására A gyűjtött információ értékelése, értelmezése, rendszerezése csoportban, ellenőrző lista készítése Az értelmezett, rendszerezett információkból kiselőadás, prezentáció létrehozása A prezentációk, kiselőadások értékelése Játékos feladatmegoldások párban és csoportban	
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK			Hivatás és munka, képzési területek Életpálya, karrier, munkaerőpiac	
MODULOK (A FEJEZET RÉSZEGYSÉGEI)	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óraszám</i>	Munka vs. hivatás	2 óra
			Mit tenni és mit enni?	5 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó keresztintertv modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés, szövegalkotás, drámajátékok.	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Ember és társadalom: A tanuló felnőtt státusza	
KÖVETELMÉNYEK			A diák fogadja el az együttműködés szabályait. Aktívan vegyen részt a foglalkozásokon és igyekezzék végrehajtani a feladatokat. A rendelkezésére álló eszközökkel fogalmazza meg véleményét, elvárásait, érzelmeit, benyomásait. Munkája közben aktívan működjön együtt a többiekkel pár- és csoportmunkában. Mutassa be munkája eredményét a csoportnak, számoljon be a megvalósítás menetéről, a nehézségekről és sikerekről. Hallgassa meg mások beszámolóját, vegyen részt a közös értékelésben. Gondolkodásában, tevékenységében legyen nyitott, hétköznapi ismereteit éppúgy mozgósítsa, mint a más tantárgyak keretében tanultakat.	

4. TÉMAKÖR / FEJEZET	<i>Cím</i>	Az első munkahely	
	<i>Ajánlott óraszám</i>	11	
KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI FÓKUSZOK	<i>Tematikus fókusz</i>	Az álláspályázatok világa. Munkajogi és gyakorlati ismeretek. Beilleszkedés a munkahelyre, a munkahely légköre, kollégák és főnökök.	
	<i>Önmeghatározás</i>	Normakövetés, normaismeret, normatudatos magatartás. Helyzetelemzés, helyzet-elemek: körülmények, magán és publikus helyzetek ismerete, a másokhoz való oda-fordulás igénye, helyzetértékelés igénye. a saját és a partner érdekeinek ismerete együttműködési készség, csoporttudat. A saját teljesítőképesség becslése, kudarc-tűrés, kitartás, próbálkozási hajlandóság, küzdőképesség, tolerancia.	
	<i>Önbemutató</i>	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás: közlő, elbeszélő, leíró, kapcsolatópoló szövegtípusokban. Önismeret, az adott helyzet normáinak ismerete, adott helyzetben a saját pozíció ismerete, az (ön)bemutató céljának ismerete.	
	<i>Stratégiaalkotás</i>	Céltudatosság, pontosság, időérzék.	
	<i>Stratégia megvalósítása</i>	Az önállóság igénye, kíváncsiság, okkeresés igénye. Terv szerinti haladás, elemzés értékelés, szükség esetén tervmódosítás, kontrolligény	
AJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK	<p>Önálló információgyűjtés, forráskutatás csoportban</p> <p>Életsituációk szimulálása: munkakeresés, állásinterjú</p> <p>Kritériumrendszer létrehozása a gyűjtött információk szelektálására</p> <p>A gyűjtött információ értékelése, értelmezése, rendszerezése csoportban, ellenőrző lista készítése</p> <p>Az értelmezett, rendszerezett információkból kiselőadás, prezentáció létrehozása</p> <p>A prezentációk, kiselőadások értékelése</p> <p>Játékos feladatmegoldások párban és csoportban</p>		
ISMERETEK, TANANYAGTARTALMAK	<p>Önéletrajzok formai és tartalmi követelményei, az aktualizált, testreszabott önéletrajz.</p> <p>A kísérő (motivációs) levél formai, tartalmi követelményei</p> <p>Extrém állásinterjúk</p> <p>A munkaviszonyra, munkavégzésre vonatkozó jogi és gyakorlati alapismeretek</p> <p>A kollegiális viszony</p> <p>Munkahelyi hierarchia, főnöktípusok.</p>		
MODULOK (A FEJEZET	<i>Cím</i>	<i>Ajánlott óra-</i>	
			Megpályázom... 5 óra

RÉSZEGYSÉGEI		<i>szám</i>	Felvettek!	6 óra
ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK (KÉPESSÉGFŐKUSZ-VÁLTÁS)	<i>Kapcsolódó kereszttantervi modulok</i>		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés, szövegalkotás, drámajátékok.	
	<i>Más műveltségterületi kapcsolódási lehetőségek</i>		Ember és társadalom: A munkavállaló státusza	
KÖVETELMÉNYEK			<p>A diák fogadja el az együttműködés szabályait. Aktívan vegyen részt a foglalkozásokon és igyekezzék végrehajtani a feladatokat. A rendelkezésére álló eszközökkel fogalmazza meg véleményét, elvárásait, érzelmeit, benyomásait.</p> <p>Munkája közben aktívan működjön együtt a többiekkel pár- és csoportmunkában. Mutassa be munkája eredményét a csoportnak, számoljon be a megvalósítás menetéről, a nehézségekről és sikerekről. Hallgassa meg mások beszámolóját, vegyen részt a közös értékelésben.</p> <p>Gondolkodásában, tevékenységében legyen nyitott, hétköznapi ismereteit éppúgy mozgósítsa, mint a más tantárgyak keretében tanultakat.</p>	